

ROS JAY

THẬT ĐƠN GIẢN - PHỎNG VẤN TUYỂN DỤNG

Bản quyền tiếng Việt © 2009, 2012 Công ty Sách Alpha

Hiền Thu *dịch*

Ebook miễn phí tại : www.Sachvui.Com

NHÀ XUẤT BẢN LAO ĐỘNG - XÃ HỘI

Về loạt sách THẬT ĐƠN GIẢN

Ebook miễn phí tại : www.Sachvui.Com

Để đáp ứng nhu cầu tìm hiểu kiến thức và nâng cao các kỹ năng mềm của giới trẻ, Alpha Books đã mua bản quyền xuất bản loạt sách *Thật đơn giản* của Pearson Education, nhà xuất bản hàng đầu thế giới. Đây là một phần quan trọng trong bộ sách *S4S – Skills For Success*, những kỹ năng để thành công mà Alpha đang phát triển trong thời gian qua.

Loạt sách *Thật đơn giản* gồm các cuốn:

- Thuyết trình – Thật đơn giản
- Phỏng vấn tuyển dụng – Thật đơn giản
- Tạo dựng quan hệ – Thật đơn giản
- Quản lý dự án – Thật đơn giản
- Lập trình ngôn ngữ tư duy – Thật đơn giản

Chúng tôi tin rằng với loạt sách này, bạn sẽ trở nên giàu kỹ năng hơn, và nhờ đó đạt được thành công hơn trong cuộc sống.

ALPHA BOOKS

Books that make you better. That make you Be better, do better and feel better. Whether you want to upgrade your personal skills or change your job, whether you want to prove your managerial style, become a more powerful communications or be stimulated and inspired as you work.

PEARSON EDUCATION

Phỏng vấn – không hề khó

Phỏng vấn xin việc là một sự kiện quan trọng, có ý nghĩa quyết định xem một cá nhân có được nhận vào một vị trí nào đó không. Dù có được tuyển vào vị trí mà bạn đang ứng tuyển hay không thì cuộc phỏng vấn cũng có ảnh hưởng lớn đến bạn. Nó khiến bạn lo lắng, và cảm thấy căng thẳng. Vì vậy, cách bạn xử trí trong cuộc phỏng vấn như thế nào là đặc biệt quan trọng.

Nhà tuyển dụng sẽ không mời bất kỳ ai đến cuộc phỏng vấn nếu họ không có khả năng được tuyển dụng. Vì vậy, mọi ứng viên đều giỏi và đã tạm đáp ứng được những yêu cầu nào đó. Nhưng bạn cần chứng tỏ bản thân với các kỹ năng cần thiết để đảm bảo cho nhà tuyển dụng thấy bạn đủ năng lực đảm nhiệm công việc.

Bạn hoàn toàn có thể làm được điều đó nếu biết chính xác nhà tuyển dụng muốn gì ở mình. Bạn sẽ biết được những điều này trong Phỏng vấn tuyển dụng. Bạn sẽ tìm thấy tất cả những điều cần biết về cách thể hiện mình là ứng viên xuất sắc nhất. Thông qua những lời nhắc nhở và lời khuyên của các chuyên gia, bạn biết được họ muốn gì ở bạn và điều gì gây ấn tượng nhất với họ.

Bạn thường cảm thấy căng thẳng, đôi khi nhầm lẫn hoặc đơn giản là không thể hiện hết mình trong cuộc phỏng vấn. Do đó, hãy tự trang bị cho mình bằng việc hiểu và sẵn sàng đáp ứng những gì mà nhà tuyển dụng cần. Hãy học cách thể hiện những điểm mạnh nhất của bạn và tận dụng tối đa các cơ hội để giành được công việc.

Bạn sẽ có một cuộc phỏng vấn (hay vài cuộc phỏng vấn) là một khởi đầu tốt đẹp. Mỗi cuộc phỏng vấn là một niềm tự hào của bạn. Nó chứng tỏ rằng bạn nằm trong danh sách số ít ứng viên có khả năng được lựa chọn và nhà tuyển dụng đánh giá bạn có khả năng đáp ứng yêu cầu công việc của họ. Đó là lúc bạn đang tiến gần đến đích là giành được công việc, và khi đọc cuốn sách này, bạn sẽ có cách giải quyết mọi vấn đề xảy ra.

Hãy lắng nghe các chuyên gia, hãy khám phá những gì họ cần, và không lâu nữa bạn có thể ở vị trí mà rất nhiều người thèm muốn là quyết định có nhận

lời mời làm việc hay không.

Xin trân trọng giới thiệu cùng độc giả!

Tháng 3/2009

Công ty Sách Alpha

Phần 1

Trước phỏng vấn

1. Hiểu rõ mong muốn của nhà tuyển dụng

Chúc mừng bạn đã được mời phỏng vấn. Bạn đã gây được ấn tượng đối với nhà tuyển dụng thông qua CV và đơn xin việc. Họ không thể phỏng vấn tất cả các ứng viên, vì thế rõ ràng họ đã thấy bạn có điều gì đó nổi trội hơn những người khác trong đơn xin việc của bạn.

Tất nhiên, thể hiện mình trong đơn xin việc dễ hơn so với trong cuộc phỏng vấn sắp tới. Đừng quá lo lắng; khi bạn biết mình đang làm gì, việc giành được công việc bạn mong muốn cũng sẽ dễ dàng hơn. Công tác chuẩn bị bắt đầu từ đây. Điều đầu tiên giúp bạn có một cuộc trả lời phỏng vấn xuất sắc là biết được nhà tuyển dụng hy vọng điều gì ở mình. Càng ít bị bất ngờ càng tốt. Điều gì sẽ xảy ra trong cuộc phỏng vấn?

Đặt mình vào vị trí của nhà tuyển dụng

Bạn cần biết nhà tuyển dụng có nhiệm vụ gì, tại sao họ lại thực hiện cuộc phỏng vấn này? Họ bắt đầu tiến hành tuyển chọn từ một chồng hồ sơ xin việc, xem xét kỹ lưỡng và chọn ra những người phù hợp để phỏng vấn, trong đó có bạn.

Nhà tuyển dụng sẽ loại bỏ những người mà họ cho rằng không làm được việc, vì vậy danh sách ứng viên chỉ bao gồm những người mà theo quan điểm của họ là có khả năng đảm đương được công việc. Đó cũng là động lực khích lệ bạn. Bạn sẽ không có tên trong danh sách phỏng vấn nếu nhà tuyển dụng căn cứ vào đơn xin việc và CV của bạn nghĩ rằng: bạn không thể đáp ứng yêu cầu công việc của họ.

Nhà tuyển dụng cũng có những khó khăn nhất định. Họ lúng túng trong việc lựa chọn. Họ có một danh sách dài những ứng viên, tất cả đều có khả năng đáp ứng yêu cầu công việc của họ. Vậy cuối cùng họ sẽ chọn ai? Họ cần thêm thông tin trước khi có thể đi đến quyết định. Cuộc phỏng vấn sẽ cung cấp thêm thông tin cho họ.

Bạn có biết?

Tại Việt Nam, hình thức phỏng vấn xin việc đang ngày càng trở nên phổ biến. Điều này có nghĩa là bạn cần thành thạo kỹ năng trả lời phỏng vấn để giành được công việc mình yêu thích.

Nhà tuyển dụng sẽ phải quyết định điểm gì của ứng viên sẽ phù hợp nhất đối với công việc của họ. Họ không cố gắng so sánh bạn với người khác, mà so sánh bạn với các tiêu chuẩn trong công việc. Trong số các ứng viên, người này có thể có nhiều kinh nghiệm hơn người kia, nhưng đó không phải là vấn đề quan trọng, mà có thể kỹ năng làm việc nhóm hay sử dụng thành thạo một phần mềm mới là điều họ quan tâm.

Vì thế, đó sẽ là sự lựa chọn khó khăn. Mỗi ứng viên đều có những điểm mạnh và điểm yếu. Nhà tuyển dụng sẽ phải cân nhắc kỹ lưỡng. Liệu họ cần người có kinh nghiệm lâu năm hay người có ít kinh nghiệm nhưng phù hợp hơn? Điều gì sẽ xảy ra nếu người có trình độ chuyên môn kém nhất lại có vẻ phù hợp nhất với văn hóa của công ty? Nhà tuyển dụng sẽ chọn ứng viên có thâm niên và đáng tin cậy hay ứng viên sáng tạo hơn nhưng không đáng tin cậy?

Nhà tuyển dụng gặp khó khăn khi lựa chọn và bạn cũng gặp khó khăn bởi bạn không biết nhiều về những kỳ vọng của họ. Tuy nhiên, ngay cả khi bạn không biết những ưu tiên của họ, bạn cũng có thể hiểu chung chung về những điều họ cần. Và nếu bạn biết rõ điểm mạnh và điểm yếu của mình, bạn có thể chuẩn bị để phát huy những điểm mạnh và tìm cách khắc phục những điểm yếu. Hãy bắt đầu bằng việc xác định những điểm mạnh và điểm yếu của bạn thông qua bài tập sau:

Đánh giá bản thân dựa trên các tiêu chí của công việc

Tự chấm điểm theo thang điểm từ 1 đến 10, ở những khía cạnh chủ yếu mà nhà tuyển dụng sẽ xem xét tỉ mỉ. Bạn cần đánh giá bản thân trên các tiêu chí của công việc liên quan đến bạn. Hãy làm bài tập sau trước mỗi cuộc phỏng vấn.

Bạn cần so sánh bản thân với những yêu cầu của nhà tuyển dụng, hầu hết chúng đều được nêu rõ trong mục quảng cáo tuyển nhân sự và bản mô tả công việc. Hãy tự chấm điểm theo thang điểm từ 1 đến 10 cho mỗi phần. Bằng cách đó bạn có thể biết được công việc nào phù hợp nhất với mình.

Với khía cạnh tính cách, bạn có thể tham khảo ý kiến của một người bạn hoặc đồng nghiệp tốt.

Khía cạnh quan tâm Điểm

Khả năng

Kinh nghiệm liên quan trực tiếp đến công việc

Chuyên môn

Hoàn cảnh gia đình

Tính cách (thể hiện qua cuộc phỏng vấn)

Những tài liệu cơ bản

Trước khi gặp ứng viên, nhà tuyển dụng có ít nhất bốn tài liệu giúp đưa ra quyết định. Những tài liệu này thuộc hai loại: tài liệu giúp xác định rõ tính chất công việc và tài liệu giúp đánh giá ứng viên. Tài liệu giúp xác định rõ tính chất công việc là:

- Bản mô tả công việc: mô tả mục tiêu tổng thể và trách nhiệm cơ bản đối với công việc.
- Yêu cầu công việc: mô tả các kỹ năng và phẩm chất mà ứng viên cần có.

Bạn nên có một bản mô tả công việc của chính mình, trong đó bạn đánh giá khả năng làm việc của mình. Bản tự đánh giá của bạn là tài liệu để bạn so sánh những gì cần thể hiện trước những điều họ muốn. Tuy nhiên, rất ít nhà tuyển dụng cho ứng viên biết trước yêu cầu công việc. Điều đó giống như cho xem trước đề thi ứng viên sẽ chuẩn bị câu trả lời mà họ muốn nghe.

Còn hai tài liệu giúp nhà tuyển dụng biết bạn là người như thế nào:

- CV
- Đơn xin việc

Nhà tuyển dụng sẽ so sánh hai tài liệu này với hai tài liệu trước, nói cách khác họ sẽ cố gắng tìm ra một ứng viên phù hợp nhất với yêu cầu của công việc. Nhiệm vụ của bạn là thể hiện bạn chính là người phù hợp.

Mẹo phỏng vấn

Hãy phô tô đơn xin việc và CV của bạn trước khi gửi đi. Bằng cách này, bạn lưu lại chính xác những điều mình đã viết cho nhà tuyển dụng và đảm bảo sẵn sàng trả lời tất cả các câu hỏi liên quan đến đơn xin việc của bạn.

Ngay cả khi không biết nhiều về phỏng vấn, nhà tuyển dụng cũng sẽ có hai danh sách câu hỏi sau:

- Danh sách câu hỏi để hỏi tất cả các ứng viên. Đó là những câu hỏi đã soạn trước về công việc, sử dụng hai tài liệu – bản mô tả công việc và yêu cầu công việc. Nếu không hỏi ứng viên các câu hỏi giống nhau, họ không thể đánh giá ai là người phù hợp nhất với công việc.
- Danh sách các câu hỏi đặc trưng cho từng ứng viên. Họ soạn chúng sau khi xem xét đơn xin việc và CV của bạn. Đó có thể là các câu hỏi về kinh nghiệm, kỹ năng, trình độ chuyên môn hoặc hoàn cảnh gia đình, sự nghiệp, sở thích và phong cách làm việc của bạn.

Quy trình phỏng vấn

Hầu như tất cả các cuộc phỏng vấn đều theo một quy trình cơ bản giống nhau. Đó là:

1. Nhà tuyển dụng bắt đầu bằng việc chào hỏi và có thể trò chuyện với bạn trong vài phút nhằm giúp bạn thư giãn. Họ có thể mời bạn một tách cà phê hoặc trà.
2. Tiếp theo, họ sẽ hỏi bạn một loạt câu hỏi chung cho tất cả các ứng viên như: “Hãy kể về bản thân bạn”? hoặc “Bạn có những kinh nghiệm làm việc gì?”
3. Tiếp theo, họ sẽ hỏi bạn các câu hỏi đặc trưng mà họ có được từ đơn xin việc và CV của bạn như: “Bạn mới làm việc cho ông chủ hiện nay được sáu

tháng. Tại sao bạn lại rời bỏ công việc đó nhanh như vậy?” hoặc “Trong đơn xin việc, bạn đã ghi sở thích của bạn là thám hiểm Nam cực. Liệu nó có phù hợp với công việc hành chính này không?”

4. Sau đó, họ có thể hỏi lại kỹ hơn những vấn đề đã hỏi trước đó nếu họ vẫn còn quan tâm.

5. Cuối cùng, họ sẽ cho bạn biết thêm thông tin về công việc và đề nghị bạn đưa ra những câu hỏi của mình.

Bạn có biết?

Nhà tuyển dụng chỉ nói khoảng 20-30% thời gian phỏng vấn. Điều này có nghĩa là họ hy vọng bạn sẽ nói 70-80% thời gian phỏng vấn.

Khẳng định lại với nhà tuyển dụng

Nếu nhà tuyển dụng vẫn còn băn khoăn về một điều gì đó trong đơn xin việc của bạn khiến họ nghĩ rằng bạn có thể không có khả năng đáp ứng yêu cầu công việc của họ, họ sẽ làm gì? Nếu họ hiểu rõ nghề nghiệp của mình, họ sẽ điều tra kỹ cho đến khi nhận được câu trả lời thỏa đáng từ bạn. Đó cũng là điều mà bạn mong muốn.

Nếu họ không đặt câu hỏi, kết quả có thể là họ không tuyển dụng bạn vì họ còn băn khoăn về 18 tháng nghỉ việc ghi trong CV của bạn. Họ cho rằng không thể tuyển dụng bạn vì lý lịch quá sơ sài hoặc thiếu kinh nghiệm. Trên thực tế, bạn nghỉ việc 18 tháng để chăm sóc người thân bị ốm hoặc sinh con. Nếu nhà tuyển dụng không hỏi, bạn có thể khẳng định lại với họ rằng: khoảng thời gian nghỉ việc đó không hề ảnh hưởng đến khả năng đảm nhiệm công việc mà bạn đang dự tuyển.

Lời khuyên hữu ích

Nhà tuyển dụng sẽ băn khoăn điều gì?

Chúng tôi đề nghị một số nhà tuyển dụng chuyên nghiệp cho biết điều gì khiến họ băn khoăn nhất trong đơn xin việc. Họ nói rằng: họ sẽ băn khoăn nếu thấy những bằng chứng chứng tỏ ứng viên:

- Thiếu kinh nghiệm liên quan đến công việc (bạn cần nêu rõ ràng tất cả những mảng kinh nghiệm liên quan).
- Thiếu năng lực cá nhân như không chịu được áp lực công việc hay không biết tạo động lực thúc đẩy người khác (hãy xem điều gì cần thiết trong công việc mà bạn đang dự tuyển và thể hiện bạn có khả năng đó).
- Thang sự nghiệp phát triển chậm hơn họ mong đợi (hãy giải thích điều này, chẳng hạn sự nghiệp của bạn phát triển chậm vì bạn còn trẻ, hoặc bạn không được thăng chức vì một lý do khách quan nào đó).
- Có những khoảng thời gian không có việc làm (hãy giải thích rõ những công việc mà bạn làm trong những khoảng thời gian đó và tại sao kinh nghiệm thu được lại giúp bạn phù hợp với công việc đang dự tuyển).

Khi đó, một số nhà tuyển dụng sẽ cảm thấy dễ dàng hỏi kỹ lưỡng về những điều họ quan tâm. Nhưng một số khác thiếu quyết đoán và lo ngại rằng họ có thể khiến bạn khó chịu hoặc bối rối. Họ không hỏi thêm, bạn sẽ phải tạo cơ hội khẳng định lại với họ. Đối với những nhà tuyển dụng dè dặt, hãy sẵn sàng đón nhận những lời nói ám chỉ của họ và giải thích cho họ hiểu. Nếu không, cả nhà tuyển dụng và bạn đều không hiểu hết vấn đề, và bạn có thể trượt chỉ vì nhà tuyển dụng vẫn có một vài băn khoăn mà không được giải đáp.

Bạn sẽ ngạc nhiên về những điều mình phải làm nếu vạch ra những điều mà nhà tuyển dụng quan tâm. Giả sử bạn thật sự thiếu kinh nghiệm hoặc có một năm thất nghiệp vì không thể kiếm được việc làm. Trong trường hợp này, điều quan trọng nhất là bạn hãy sẵn sàng trả lời câu hỏi. Đọc lại kỹ đơn xin việc và CV, cẩn thận vạch ra những chỗ mà nhà tuyển dụng sẽ quan tâm. Sau đó, bạn nên chuẩn bị trước câu trả lời cho những câu hỏi của họ.

Nhìn chung, cách trả lời những câu hỏi này là phải trung thực nhưng đưa ra một loạt các yếu tố bù đắp lại. Nếu bạn thật sự thiếu kinh nghiệm, hãy thú nhận điều đó, nhưng giải thích rằng bạn có thể học rất nhanh. Và bạn tin tưởng những điểm mạnh của mình sẽ phát huy tác dụng trong công việc.

Ứng viên nội bộ

Nếu bạn đang nộp đơn xin việc vào một vị trí nào đó trong công ty của bạn, bạn có phải trải qua một quy trình phỏng vấn như trên? Tất nhiên là có. Nhà tuyển dụng chỉ có thể đánh giá công bằng tất cả các ứng viên khi đã phỏng vấn. Điều đó có nghĩa là tất cả mọi người đều có một lượng thời gian bằng nhau, được tôn trọng và tách biệt, được hỏi cùng một danh sách câu hỏi cho dù họ là ứng viên bên ngoài hay ứng viên nội bộ.

Hơn nữa, mặc dù nhà tuyển dụng có thể đã biết câu trả lời của bạn cho một số câu hỏi, ví dụ: “Bạn có thể chịu được áp lực công việc đến đâu?”, họ vẫn muốn nghe câu trả lời của bạn. Vì vậy, bạn không nên nói: “Anh đã biết điều đó rồi còn gì”, hãy trả lời họ như bạn là một ứng viên bên ngoài.

Bạn có biết?

Người sử dụng lao động đang tăng xu hướng tìm kiếm ứng viên cho những vị trí còn khuyết trong nội bộ công ty hơn là tạo cơ hội cho những người ngoài. Vì vậy, nhiều khả năng bạn có được vị trí đó thông qua quảng cáo nội bộ, bạn phải tìm hiểu kỹ lưỡng yêu cầu đối với ứng viên nội bộ và cách thức phỏng vấn.

Bạn là ứng viên nội bộ người mà họ đã biết, bạn có thể hy vọng nhà tuyển dụng tiến hành phỏng vấn theo quy trình như những ứng viên bên ngoài. Tuy nhiên, bạn không được giả vờ là bạn chưa từng biết họ. Họ sẽ dành 1-2 phút đầu tiên để trò chuyện và cư xử như với một người quen bình thường. Điều này sẽ giúp tạo không khí chung cho cuộc phỏng vấn.

Không nên bàn luận nhiều về tình trạng của bạn trong cơ quan, không nên nói đùa hay có nhận xét cá nhân – ngay cả mang tính tích cực về đồng nghiệp. Không cần giả bộ là nhà tuyển dụng không biết bạn đang nói về điều gì. Bạn nên trả lời các câu hỏi như bạn là người ngoài cơ quan, nhưng nên thêm cụm từ “Anh, chị... Có nhớ không...” hoặc “như anh, chị đã biết... ”.

Chuẩn bị trước cho những câu hỏi phỏng vấn

Bạn có thể chuẩn bị sẵn sàng cho cuộc phỏng vấn bằng cách phỏng đoán trước những điều mà nhà tuyển dụng muốn hỏi và đảm bảo chắc chắn mình đã làm những việc sau:

- Đánh giá bản thân theo yêu cầu của công việc ở các khía cạnh chủ yếu như kỹ năng, kinh nghiệm...
- Xem xét kỹ lưỡng những điểm chính trong đơn xin việc và CV, những điểm mà nhà tuyển dụng có thể sẽ hỏi bạn.
- Nghĩ kỹ xem CV hoặc đơn xin việc của bạn có điều gì (có thể đúng hoặc sai) khiến nhà tuyển dụng lo ngại về khả năng đáp ứng yêu cầu công việc mà bạn dự tuyển không.

2. Chuẩn bị kỹ lưỡng

Bạn có nguy cơ thất bại nếu tới phỏng vấn mà không hề chuẩn bị trước. Càng chuẩn bị kỹ, bạn càng có nhiều cơ hội được tuyển. Tất nhiên, bạn đã chuẩn bị kỹ đơn xin việc và CV để có được cuộc phỏng vấn này, nhưng để qua được “vòng 2”, bạn còn có nhiều việc phải làm.

Cảnh báo!

...Bạn chuẩn bị sơ sài hoặc không hề chuẩn bị và ngồi vào bàn phỏng vấn. Nhà tuyển dụng hỏi: “Bạn biết những gì về công ty này?” và bạn chỉ nói được lĩnh vực hoạt động và địa chỉ công ty (vì bạn đang ở công ty), bạn không thể trả lời xuất sắc câu hỏi. Bạn cảm thấy thế nào?

Về cơ bản, bạn phải coi mình như một người bán hàng và hãy chuẩn bị cho cuộc phỏng vấn như người bán hàng chuẩn bị trước cho việc giành được một hợp đồng lớn, ngay cả khi công việc mà bạn đang ứng tuyển không hề liên quan đến bán hàng. Bản chất vấn đề là bạn đang chào bán chính mình, và nhà tuyển dụng đóng vai khách hàng. Khách hàng sẽ xem xét bạn và các đối thủ cạnh tranh chào bán cái gì, và sau đó sẽ quyết định lựa chọn mua. Việc của bạn là thuyết phục họ rằng, mua bạn có lợi hơn mua các đối thủ của bạn.

Người bán hàng không bao giờ gặp gỡ khách hàng mà không chuẩn bị kỹ càng cho cuộc gặp. Vì vậy, bạn cần:

- Đặt ra mục tiêu
- Tìm hiểu công ty mà bạn đang ứng tuyển
- Chuẩn bị tình huống của bạn
- Chuẩn bị sẵn sàng cho cuộc phỏng vấn

Đặt ra mục tiêu

Mục tiêu là đích hướng đến. Nếu không biết chính xác mình đang tiến đến đâu thì bạn không thể đến đó nhanh chóng được. Cũng có thể là bạn không

đến được đó. Bạn có thể cho rằng mục tiêu của mình đã rõ ràng: tìm kiếm việc. Mục tiêu đó cho bạn biết mình sẽ đi đâu, nhưng không cho biết phải làm thế nào để đến đó. Một hành trình được lên kế hoạch kỹ càng phải bao gồm cả lộ trình và đích đến. Một mục tiêu được lên kế hoạch chi tiết cần cho bạn biết bạn sẽ đi đâu và bằng cách nào đến đó?

Mẹo phỏng vấn

Mục tiêu của bạn có thể thay đổi trong mỗi một công việc nhất định, nhưng hãy xem xét kỹ lưỡng mỗi công việc mà bạn ứng tuyển để biết được khâu chuẩn bị của bạn cần tập trung vào đâu.

Bạn làm thế nào để kiếm được việc làm? Đây là một mục tiêu cụ thể hơn dành cho bạn: *có được việc làm bằng cách thể hiện trước nhà tuyển dụng rằng bạn là người phù hợp nhất với công việc đó.*

Hãy thử lại lần nữa: *có được việc làm bằng cách thể hiện trước nhà tuyển dụng rằng bạn là người phù hợp nhất với công việc đó, xét cả về khả năng, kinh nghiệm và nhân cách.* Nếu bạn có thêm thông tin, bạn có thể điền vào theo sự ưu tiên cụ thể của nhà tuyển dụng, bạn có thể bổ sung thông tin đó vào mục tiêu của bạn. Nếu bạn biết nhà tuyển dụng thật sự cần một người có kinh nghiệm đàm phán với nhà cung cấp thì mục tiêu của bạn sẽ là: *có được việc làm bằng cách thể hiện trước nhà tuyển dụng rằng bạn là người phù hợp nhất với công việc đó, xét cả về khả năng, kinh nghiệm, nhân cách và đặc biệt là khả năng đàm phán với nhà cung cấp.* Đó chính là một mục tiêu cụ thể, rõ ràng và thật sự hữu ích cho bạn.

Một mục tiêu hữu ích? Nó sẽ giúp bạn như thế nào? Chúng ta rất dễ rơi vào bẫy khi nghĩ rằng chỉ lãng phí thời gian để đặt ra mục tiêu. Rất nhiều người tiến hành công thức hóa các mục tiêu, rồi sau đó bỏ qua chúng. Là người thông minh, bạn sẽ đặt ra mục tiêu cho mình, sau đó tìm ra những giá trị của nó.

Một mục tiêu rõ ràng, cụ thể chính là thước đo tiêu chuẩn cho tất cả những gì bạn làm. Nó giúp bạn luôn tập trung. Nếu bất kỳ hành động nào không đáp ứng mục tiêu, hãy ngừng ngay lại. Hãy dành thời gian làm những việc giúp hoàn thành mục tiêu của bạn, như tìm hiểu về cơ quan mà bạn ứng

tuyển. Bạn cần tìm hiểu đủ để thể hiện bạn đã có sự chuẩn bị kỹ lưỡng, ngoài ra bạn cần biết mình phải khám phá điều gì?

Câu trả lời là: bạn cần khám phá bất cứ điều gì đáp ứng mục tiêu của bạn. Bây giờ, hãy quay lại ví dụ trước: *có được việc làm bằng cách thể hiện trước nhà tuyển dụng rằng bạn là người phù hợp nhất với công việc đó, xét cả về khả năng, kinh nghiệm, nhân cách và đặc biệt là khả năng đàm phán với nhà cung cấp*, bạn cần tập trung mọi nỗ lực để tìm hiểu về các nhà cung cấp của họ: họ có bao nhiêu nhà cung cấp, những nhà cung cấp đó là ai, v.v...

Chọn câu trả lời “Không” nghĩa là bạn không thể đi đến kết luận, ví dụ về một vấn đề mà bạn nghiên cứu, nếu bạn không đặt ra mục tiêu cụ thể. Nhưng nếu bạn đặt ra mục tiêu và xem xét tỉ mỉ quy trình đặt mục tiêu đó thì nó sẽ giúp bạn tập trung vào những lĩnh vực cần thiết và quay trở lại xem xét các lĩnh vực đó. Nó sẽ giúp bạn không bị sao nhãng khỏi mục tiêu chính.

Hãy trả lời: có hoặc không

Theo đuổi mục tiêu: có được việc làm bằng cách thể hiện trước nhà tuyển dụng rằng bạn là người phù hợp nhất với công việc đó, xét cả về khả năng, kinh nghiệm, nhân cách và đặc biệt là khả năng ứng phó với khách hàng khó tính, theo bạn, sự chuẩn bị nào dưới đây đáp ứng mục tiêu đó:

Hành động chuẩn bị	Có	Không
1 Đã có kinh nghiệm làm tình nguyện viên cho một hội từ thiện.		
2 Ghi nhớ các báo cáo tài chính và báo cáo hàng năm của công ty.		
3 Tìm lại chứng chỉ giáo dục phổ thông trung học.		
4 Tìm lại các bức thư đánh giá của khách hàng.		
5 Liệt kê những kinh nghiệm ứng phó với những người khó tính nói chung.		

(Xem đáp án trang 225)

Tìm hiểu công ty mà bạn đang ứng tuyển

Nhà tuyển dụng mong muốn bạn tìm hiểu đôi chút về công ty họ. Điều đó không có nghĩa là họ sẽ hỏi bạn những câu hỏi khó để xem bạn có tìm hiểu về công ty họ không, mà họ chỉ muốn biết bạn:

- Đã nỗ lực để giành được công việc này
- Quan tâm đến công ty của họ
- Nhiệt tình

Làm sao bạn có thể chắc chắn là mình muốn làm việc cho công ty đó nếu bạn không biết gì về nó? Nhà tuyển dụng có thể sẽ hỏi bạn một số câu hỏi

về công ty của họ chỉ để chắc chắn bạn đã thể hiện nỗ lực, sự quan tâm và nhiệt tình với công ty.

Mẹo phỏng vấn

Không nên chỉ tìm hiểu những đặc điểm riêng biệt của công ty, hãy tìm hiểu nó trong tổng thể cả ngành. Hãy tìm hiểu xem công ty thuộc ngành nào, các đối thủ cạnh tranh và xu hướng chung của ngành, v.v... Bằng cách đó, bạn thể hiện với nhà tuyển dụng biết rằng bạn hiểu bức tranh toàn cảnh chung của cả ngành.

Bạn nên tìm kiếm những tài liệu nào khi tìm hiểu về công ty? Đây là một vài gợi ý cho bạn:

- Báo cáo năm
- Quảng cáo bán hàng
- Bản tin khách hàng
- Tạp chí nội bộ
- Các bài đăng trên báo và tạp chí thương mại

Bạn có thể tìm kiếm những thông tin này bằng nhiều cách như hỏi một người đang làm việc trong công ty, hỏi người có thể hướng dẫn bạn tìm đến có tài liệu và cách đơn giản nhất là gọi điện và hỏi những thông tin đó.

Nhà tuyển dụng không hề muốn làm khó bạn. Vì vậy, hãy gọi điện và hỏi họ (hoặc thư ký/trợ lý của họ): “Tôi muốn tìm hiểu một chút về công ty trước khi phỏng vấn. Anh làm ơn gửi cho tôi một số thông tin được không? Họ sẽ rất vui khi làm việc đó và ấn tượng với hành động của bạn.

Bạn có biết?

Hiện nay, tại Việt Nam, rất nhiều công ty, tổ chức có trang web. Hãy lên mạng, vào trang web của công ty mà bạn đang ứng tuyển để tìm kiếm thông tin về họ.

Khi đã có được những thông tin này, bạn sẽ làm gì với chúng? Bạn cần sàng lọc những thông tin đó để tìm kiếm những dấu hiệu cho thấy bạn là người phù hợp nhất với công việc, tất nhiên là dựa theo mục tiêu của bạn. Ví dụ:

- Giả sử bạn nhận thấy công ty đó thường xuyên quan hệ buôn bán với khu vực Mỹ Latinh. Bạn lại nói tiếng Tây Ban Nha rất tốt. Điều này sẽ mang lại cho bạn lợi thế hơn hầu hết, nếu không muốn nói là tất cả, các ứng viên khác.
- Bạn nhận thấy công ty đó đang phát triển rất nhanh, như với công ty bạn đang làm, bạn biết điều đó có thể là nguyên nhân gây ra những rắc rối cho bộ phận công nghệ thông tin (nơi bạn đang ứng tuyển). Bạn đã từng gặp những rắc rối này và biết cách khắc phục nó.
- Công ty đang cần tuyển biên tập viên và trước đây bạn từng biên tập tạp chí cho một công ty.

Bạn có thể tìm được một vài cơ hội tốt để thể hiện mình là người phù hợp với công việc khi xem xét kỹ lưỡng tài liệu mà bạn có được.

Mẹo phỏng vấn

Bạn không nên chờ đợi nhà tuyển dụng hỏi bạn về công ty họ. Trong suốt cuộc phỏng vấn, nếu bạn có cơ hội để nói, ví dụ: “Tôi nói tiếng Tây Ban Nha trôi chảy và tôi biết công ty của anh có quan hệ buôn bán thường xuyên với các nước Nam Mỹ, vì vậy tôi cho rằng, vốn tiếng Tây Ban Nha của tôi sẽ rất có ích”. Bạn sẽ gây ấn tượng với nhà tuyển dụng bằng những hiểu biết của bạn về công ty cũng như kỹ năng nổi trội của bạn. Trong cuộc phỏng vấn, bạn hãy nêu ra càng nhiều thông tin liên quan đến công ty càng tốt. Họ không cần hỏi bạn nếu biết bạn đã tìm hiểu kỹ càng.

Chuẩn bị tình huống của chính bạn

Nếu bạn chỉ đơn giản đến phỏng vấn và trả lời các câu hỏi mà không hề chuẩn bị trước, bạn cũng có thể có được công việc đó. Nhưng nếu bạn thật sự muốn có được công việc này thì điều đó chưa đủ. Bạn hoàn toàn không hình dung được sự cạnh tranh khốc liệt đến mức nào. Nếu đó là công việc không mấy hấp dẫn, bạn không cần chuẩn bị trước cho cuộc phỏng vấn mà

cũng có thể có được việc làm. Nhưng nếu đó là một công việc hấp dẫn thì sao? Một cơ hội bị bỏ lỡ bạn quên đề cập đến một điều gì đó có thể khiến cán cân thăng bằng nghiêng về phía đối thủ của bạn.

Vì vậy, bạn phải đảm bảo điều đó không bao giờ xảy ra. Trước khi đến phỏng vấn, bạn phải có trong đầu danh sách tất cả những điều mà bạn muốn thực hiện những việc gây ấn tượng đối với nhà tuyển dụng rằng bạn là người phù hợp nhất đối với công việc.

Bạn đã tự đánh giá bản thân để xác định điểm mạnh của mình. Nếu điểm mạnh đó có thể đo lường khách quan – trình độ chuyên môn, khả năng sử dụng một thiết bị cụ thể... bạn chỉ cần chỉ ra cho nhà tuyển dụng. Nhưng một số điểm mạnh như kinh nghiệm hay kỹ năng giao tiếp thì cần đưa thêm các ví dụ minh họa.

Vì vậy, hãy chuẩn bị trước các ví dụ. Giả sử giao tiếp là một trong những kỹ năng chính của bạn, và mục tiêu của bạn chỉ ra rằng nó là một trong những điều thuyết phục nhà tuyển dụng. Khi họ hỏi điều này (họ sẽ hỏi nếu đó là yêu cầu quan trọng đối với công việc), việc khẳng định mình giỏi chưa đủ, ngay cả khi kỹ năng đó rất quan trọng đối với công việc. Do đó, không nên chứng tỏ bạn giỏi mánh công việc đó.

Bạn cần đưa ra những ví dụ sinh động. Kể cho họ nghe câu chuyện về một khách hàng nóng tính chửi bới om xòm trong cửa hàng và ném cà chua vào các nhân viên nhưng bạn đã trấn tĩnh anh ta. Hay câu chuyện toàn bộ đội lái xe vận tải suýt đình công nếu bạn không nói chuyện với họ. Hãy kể cả hai câu chuyện nếu bạn có cơ hội.

Cảnh báo!

... một trong những yêu cầu quan trọng của công việc là khả năng lãnh đạo nhóm. Bạn có rất ít kinh nghiệm quản lý và bạn nói với nhà tuyển dụng rằng bạn từng quản lý một người làm việc toàn thời gian và một người làm việc bán thời gian. Sau khi kết thúc phỏng vấn, bạn mới nhớ ra bạn quên không đề cập đến công việc gần nhất của mình là việc từng tổ chức trang trí của một cuộc triển lãm thương mại, trong đó bạn điều hành một nhóm trong một tuần hoặc vài lần trong một năm.

Trong khi đó, một ứng viên khác cũng có ít kinh nghiệm quản lý nhóm nhưng lại nói với nhà tuyển dụng rằng công việc hiện tại đòi hỏi anh ta phải quản lý một nhóm người cung cấp lương thực ngoài công ty, những người quét dọn và những người giúp việc khác khi họ tổ chức các sự kiện như các chương trình giới thiệu sản phẩm của công ty.

Bạn có thể nhanh chóng nghĩ ra bất kỳ một ví dụ nào minh họa cho điểm mạnh của mình. Nhưng nếu chuẩn bị trước, bạn sẽ chọn lọc được ví dụ điển hình nhất liên quan nhiều nhất đến công việc mà bạn đang ứng tuyển.

Đó là danh sách cơ bản những điểm mạnh của bạn. Bạn cũng cần xem xét bản mô tả công việc theo cách trên, tìm kiếm các ví dụ chứng tỏ bạn có kinh nghiệm trong tất cả các phạm vi trách nhiệm chủ yếu. Nếu bạn không có bản mô tả công việc (thường được gửi kèm với đơn xin việc), hãy gọi điện đến văn phòng của nhà tuyển dụng và đề nghị họ gửi cho bạn. Điều này hoàn toàn bình thường, nên nhà tuyển dụng sẽ không hề cảm thấy phiền hà.

Mẹo phỏng vấn

Khi tìm kiếm những ví dụ về kinh nghiệm trước đây để chứng tỏ mình có thể đảm đương những nhiệm vụ cơ bản, không nên chỉ giới hạn trong kinh nghiệm làm việc, bạn có thể thể hiện khả năng thúc đẩy của bạn bằng cách nêu ra cách bạn đã kêu gọi các sự tình nguyện cho một hội từ thiện tại nơi làm việc. Bạn có thể thể hiện khả năng đáp ứng tiến độ bằng cách kể về tạp chí của trường mà bạn biên tập, hoặc bạn có thể chứng minh sự năng động và tận tâm bằng việc nói về bằng đại học mở rộng của mình.

Nhà tuyển dụng có thể muốn xem một số bằng chứng để kiểm chứng những điểm mạnh và kinh nghiệm của bạn. Ngoài bằng chứng về trình độ chuyên môn, họ sẽ bị ấn tượng với bất kỳ điều gì mà bạn có thể cung cấp như:

- Giấy chứng nhận của khách hàng hay nhà cung cấp hài lòng
- Những bản báo cáo mà bạn đã viết
- Những ví dụ về công việc trước đây

- Những bài báo mà bạn đã viết
- Những bài báo về các sự kiện mà bạn tổ chức

... và những thứ tương tự. Vì vậy, hãy tìm kiếm bất kỳ thứ gì giúp bạn thuyết phục nhà tuyển dụng rằng bạn đúng như những gì bạn thể hiện. Tuy nhiên, không nên mang quá nhiều tài liệu đến cuộc phỏng vấn. Chỉ mang theo những gì có thể xách tay, được kẹp gọn gàng hoặc để trong cặp giấy nếu vật mang theo gồm nhiều bản phác họa ảnh và minh họa trên báo. Sau đó, cho nhà tuyển dụng biết những thứ mà bạn còn có thể gửi cho họ hoặc mang tới cuộc phỏng vấn lần hai nếu họ muốn xem.

Mẹo phỏng vấn

Nhà tuyển dụng có thể muốn giữ lại một số tài liệu mà bạn đã đưa ra để nghiên cứu kỹ lưỡng. Hãy để lại cho họ bản sao, không nên để lại bản chính bởi bạn còn cần đến nó trong những cuộc phỏng vấn khác. Nếu bạn không chuẩn bị bản sao, hãy ghi rõ ràng tên và địa chỉ của bạn lên tài liệu để họ có thể gửi trả nó cho bạn.

Sẵn sàng cho cuộc phỏng vấn

Bạn đã biết những điều bạn muốn nói tại cuộc phỏng vấn. Bất kỳ câu hỏi nào mà nhà tuyển dụng đưa ra cũng có những điểm bạn muốn giải thích hoặc đã chuẩn bị trước, nhưng bạn có bao nhiêu thời gian trả lời? Bạn có thể trả lời đầy đủ những điểm chính trong 15 phút hay bạn có 1 tiếng đồng hồ để chậm rãi trả lời từng câu hỏi?

Cách duy nhất có thể tìm được câu trả lời cho những câu hỏi trên là hỏi. Bạn hãy gọi đến văn phòng của nhà tuyển dụng và hỏi (tốt nhất là hỏi cùng các câu hỏi khác): “Làm ơn cho tôi biết thời gian dành cho cuộc phỏng vấn của tôi là bao nhiêu?” Họ sẽ vui lòng trả lời bạn.

Bây giờ, bạn đã có trước tất cả các thông tin cần thiết và công tác chuẩn bị cũng đã hoàn tất. Bước cuối cùng là sẵn sàng đến cuộc phỏng vấn vào đúng ngày, giờ hẹn. Bạn đến sớm bao lâu không quan trọng bạn tìm trước địa điểm phỏng vấn, sau đó đi bộ, đi ăn trưa hoặc mua cây cảnh ở các cửa hàng gần đó, bạn không nên đến bàn tiếp tân quá sớm. Nhưng dù bạn chỉ đến

muộn 2-3 phút thì đó lại là vấn đề lớn, đặc biệt nếu nhà tuyển dụng là người rất khắt khe về mặt thời gian.

Cảnh báo!

... mọi thứ như một cơn ác mộng. Bạn ra khỏi nhà đúng giờ nhưng đường tắc, xe của bạn bị kẹt lố, hoặc bạn không thể tìm thấy công ty. Bạn đã đến sớm nửa giờ nhưng không thể tìm thấy công ty. Hoặc có thể bạn đến sớm 20 phút trước cuộc phỏng vấn lúc 2 giờ, nhưng đến khi nơi, bạn mới phát hiện ra mình đã không để ý bản thông báo cuộc phỏng vấn được đổi sang 12 giờ.

Tất nhiên, bạn có thể viện đủ mọi lý do giải thích bạn không thể có mặt đúng giờ hẹn. Nhưng nếu những lý do đó không chính đáng thì nhà tuyển dụng cũng không muốn nghe lời giải thích. Họ chỉ muốn bạn có mặt đúng giờ. Vì vậy, hãy:

- Đến sớm trước cuộc phỏng vấn.
- Mang theo thư mời phỏng vấn, trong đó có đề thời gian diễn ra cuộc phỏng vấn, và bất kỳ hướng dẫn nào mà bạn nhận được.
- Hỏi thăm nơi đỗ xe nếu bạn đi bằng ô tô riêng và đề phòng đó cũng là một nguyên nhân khiến bạn có thể tới cuộc phỏng vấn muộn.
- Mang theo điện thoại di động hoặc tiền, đề phòng trường hợp bạn cần gọi điện. Nếu bạn vẫn đến muộn, dù bạn đã đề phòng trước, thì ít nhất bạn cũng có thể gọi điện trước cho nhà tuyển dụng để thông báo lý do.

Ngay cả khi bạn chắc chắn là sẽ đến đúng giờ, bạn cũng cần mang theo:

- Những tài liệu chứng minh cho các câu trả lời của bạn cũng như tài liệu hướng dẫn cho cuộc phỏng vấn, điện thoại di động và bất kỳ thứ gì cần thiết cho cuộc phỏng vấn tất cả phải được sắp xếp gọn gàng trong một chiếc cặp.
- Một tập giấy và một chiếc bút (cũng để trong cặp) để ghi chép nhanh những điểm cần lưu ý trong suốt cuộc phỏng vấn.

Những việc cần chuẩn bị

Vài tuần trước cuộc phỏng vấn, hãy gọi điện đến văn phòng của nhà tuyển dụng nếu cần biết:

- Những thông tin mà họ có thể cho bạn biết về công ty của họ
- Bản mô tả công việc
- Thời gian ấn định cho một cuộc phỏng vấn

Hãy tìm kiếm thông tin về công ty bằng các nguồn khác như trang web. Nghiên cứu chúng kỹ lưỡng và tìm bất kỳ cơ hội nào thể hiện cho họ thấy bạn đã chuẩn bị kỹ lưỡng từ trước và bạn là người phù hợp nhất với công việc.

Hãy xem xét cẩn thận những yêu cầu, những nhiệm vụ cơ bản được liệt kê trong bản mô tả công việc và tìm kiếm những ví dụ sinh động minh họa cho những điểm mạnh và khả năng của bạn. Hãy mang theo mọi thứ mà bạn đã chuẩn bị đến cuộc phỏng vấn.

Đến sớm trước cuộc phỏng vấn và đảm bảo bạn đã mang theo tất cả những thứ cần thiết.

3. Gây thiện cảm từ ấn tượng ban đầu

Nhà tuyển dụng sẽ đánh giá về bạn trên cơ sở một khoảng thời gian rất ngắn họ dành cho bạn. Trên thực tế, vài phút đầu tiên sẽ cho họ biết nhiều điều về bạn, liệu bạn có thích công việc này không. Tất nhiên, lúc này, cách tốt nhất là đảm bảo chắc chắn bạn sẽ gửi đi những thông điệp thể hiện bạn yêu thích công việc.

Các chuyên gia nói gì

Theo khảo sát, nhà tuyển dụng bị ấn tượng trước ứng viên:

- Bắt tay chặt
- Ăn mặc lịch sự và phù hợp

Những điều khiến gây phản cảm cho nhà tuyển dụng là:

- Đến muộn
- Trang phục luộm thuộm
- Diện mạo nhếch nhác
- Mùi nước hoa nồng nặc

Ngay từ cách mặc đến cách chào hỏi của bạn, bạn có thể chuẩn bị để tạo những ấn tượng ban đầu tốt nhất. Tại sao bạn không bắt đầu gây ấn tượng từ trước cuộc phỏng vấn? Bạn có thể tác động đến những đánh giá của nhà tuyển dụng:

- Trước cuộc phỏng vấn
- Thông qua cách ăn mặc
- Thông qua cách chào hỏi

Trước cuộc phỏng vấn

Bạn có thể gây ấn tượng ban đầu sâu sắc thậm chí trước cả khi bạn đến phỏng vấn. Bạn được mời phỏng vấn là vì hồ sơ xin việc ấn tượng. Nếu hồ sơ của bạn có đơn xin việc và CV được trình bày tốt và chuyên nghiệp thì nhà tuyển dụng có lý do để hy vọng bạn là một ứng viên nặng ký. Bạn có thể gây ấn tượng sâu sắc đối với nhà tuyển dụng bằng:

- Một bức thư viết tay gửi kèm hồ sơ xin việc, nêu ngắn gọn những điểm mạnh của bạn (có liên quan đến vị trí dự tuyển).
- Một bức thư dài hơn, viết hay và trình bày chuyên nghiệp để khẳng định sự chuẩn bị của bạn cho cuộc phỏng vấn và bày tỏ sự mong đợi của bạn đối với cuộc phỏng vấn này.

Nếu không còn đủ thời gian thực hiện những điều trên, bạn vẫn có thể gây ấn tượng đầu tiên sâu sắc. Nhưng hãy ghi nhớ những điều này cho cuộc phỏng vấn sau.

Trang phục

Trang phục mặc khi đi phỏng vấn đã không còn bị bó hẹp như trước. Có một thời, bạn chỉ cần mặc bộ com lê sang trọng nhất và đeo chiếc cà vạt đẹp nhất, hoặc bộ váy áo diện nhất. Nhưng bây giờ mọi việc không đơn giản như vậy. Một bộ đồ lịch lãm, sang trọng sẽ không phù hợp với một công ty mà tất cả nhân viên đều mặc quần jeans và áo phông. Nhà tuyển dụng sẽ nghĩ rằng: “Quá lịch sự. Vì vậy, họ không phù hợp với nơi này.”

Bạn có biết?

Một trong những nguyên nhân khiến doanh nghiệp thay thế nhân sự là vì nhân viên không phù hợp với văn hóa doanh nghiệp chứ không phải vì không đủ khả năng hay thiếu kinh nghiệm làm việc. Vì vậy, nhà tuyển dụng muốn biết liệu bạn có phù hợp với môi trường làm việc không. Tất nhiên, trang phục chỉ là một phần, nhưng lại đóng vai trò quan trọng trong việc tạo ấn tượng ban đầu cho nhà tuyển dụng rằng bạn có phải “người của chúng tôi” hay không.

Vì vậy, bạn cần biết quy định về trang phục của công ty mình đang dự tuyển. Nhờ đó, bạn có thể lựa chọn trang phục phù hợp. Bạn có thể phỏng

đoán khá dễ dàng vì quy tắc ăn mặc trong một ngành thường khá giống nhau. Các công ty thiết kế và truyền thông thường mặc trang phục thông thường và thoải mái, còn các công ty kế toán thường ăn mặc trang trọng. Nếu bạn thay đổi công việc trong cùng ngành thì bạn đã có lợi thế khi hiểu rõ quy định về trang phục của họ.

Nhưng nếu bạn xin việc trong một ngành hoàn toàn mới thì sao? Bạn có thể biết qua:

- Xin lời khuyên của những người quen đang làm việc trong công ty đó – hoặc đơn giản hơn, họ có thể là nhà cung cấp hoặc khách hàng.
- Quan sát cách ăn mặc của những người ra vào công ty vào giờ nghỉ trưa hoặc giờ tan tầm.
- Quan sát cách ăn mặc của ban giám đốc và nhân viên trong các tờ rơi quảng cáo và báo cáo thường niên.

Nếu bạn không có điều kiện để làm những việc trên, bạn vẫn có thể biết bằng cách gọi điện cho nhà tuyển dụng (trợ lý hay thư ký của họ), hỏi về quy định trang phục của công ty. Họ không những không cảm thấy phiền khi bạn hỏi như vậy mà còn bị ấn tượng trước sự chủ động tìm hiểu của bạn.

Vậy rốt cuộc bạn phải mặc gì? Bạn không phải mặc giống như nhân viên công ty họ, bởi xét cho cùng, bạn chưa phải là nhân viên của công ty: bạn là ứng viên hứa hẹn sẽ trở thành một nhân viên luôn nỗ lực hết mình. Vì vậy, hãy ăn mặc lịch sự hơn vài bậc so với nhân viên của họ. Điều đó có nghĩa là,

Đối với nam:*Nếu họ mặc...**thì bạn mặc...*

Quần áo bình thường

Quần áo bình thường, lịch sự

Quần áo bình thường, lịch sự

Bộ Com-lê

Bộ com-lê (với áo sơ mi, không có cà vạt)

Bộ com-lê lịch sự (với áo vét-tông, gi-lê và cà-vạt)

Com-lê lịch sự

Com-lê lịch sự

Đối với nữ:*Nếu họ mặc...**thì bạn mặc...*

Quần áo bình thường

Quần áo bình thường lịch sự
(quần âu chứ không phải quần jeans)

Quần áo bình thường, lịch sự

Quần áo lịch sự

Quần áo lịch sự

Quần áo lịch sự

Trang phục đối với nữ có phần đơn giản hơn. Xét ở khía cạnh nào đó thì đúng như vậy, vì trang phục nam có nhiều bậc thang so sánh hơn. Nhưng phong cách ăn mặc của nam và nữ là như nhau, nghĩa là bạn phải mặc chỉnh chu hơn 1 hoặc 2 bậc so với nhân viên công ty. Nếu họ không ăn mặc trang trọng thì bạn phải ăn mặc sao cho phù hợp với họ, không nên mặc lễ phục.

Mẹo phỏng vấn

Bạn không nên mua một bộ đồ mới để diện trong cuộc phỏng vấn nếu không có thời gian mặc thử. Bạn cần thật sự thoải mái và thư giãn, tập trung vào cuộc đối thoại, chứ không phải chú ý đến cái phéc-mơ-tuya khiến bạn đau đớn, hoặc cái thắt lưng mà bạn thử vừa khi ở cửa hàng, nhưng giờ lại trở lên quá chật chội khi bạn ngồi. Hãy lựa chọn trang phục sạch sẽ, lịch sự và còn mới những trang phục mà bạn biết là sẽ tạo cảm giác thoải mái và không có vấn đề gì.

Dưới đây là một số lời khuyên:

- Đừng để hình thức lấn át tính cách. Bạn có thể mặc đồ sáng màu, nhưng đừng mặc những trang phục khác thường gây sự chú ý. Ứng viên cho công việc này là bạn chứ không phải trang phục của bạn.

- Không mặc những bộ đồ lòe loẹt.

- Không dùng nước hoa và nước cạo râu có mùi nồng nặc.

- Không đeo quá nhiều đồ trang sức hoặc đồ trang sức quá to.

- Không mặc những trang phục có hoa văn lớn, sáng màu, trừ những vật nhỏ như cà-vạt hay khăn.

- Trang phục tối màu khiến bạn trông sang trọng hơn trang phục nhạt màu.

Nên đến sớm vài phút trước khi phỏng vấn và nhờ lễ tân chỉ chỗ để bạn chỉnh trang lại ngoại hình. Chải tóc gọn gàng và kiểm tra lại trang phục, đặc biệt chú ý đến:

- Răng (nhất là khi bạn vừa ăn xong)

- Mũi

- Trang sức (đặc biệt là khuyên tai đối với nữ)

- Phéc-mơ-tuya và cúc áo (đặc biệt là vạt cài cúc đối với nam)

- Sơ-mi hoặc áo cánh (phải sơ vin)

- Trang điểm

Điều quan trọng nữa: nếu là nữ giới thì bạn nên mang theo một đôi tất dự trữ (nếu bạn đi tất), nếu là nam giới thì bạn nên mang theo một chiếc cà-vạt dự trữ phòng khi chiếc đang đeo bị dính thức ăn hoặc đồ uống.

Lời chào hỏi đầu tiên của bạn

Giống như hình thức bề ngoài, cách chào hỏi của bạn cũng là một phần quan trọng trong việc gây ấn tượng ban đầu đối với nhà tuyển dụng. Vì vậy,

hãy sẵn sàng biểu lộ sự nhiệt tình và tự tin ngay khi bạn gặp họ. Đây là những điểm chính cần ghi nhớ:

- Mỉm cười
- Nhìn vào mắt nhà tuyển dụng
- Chia tay ra bắt ngay khi nhà tuyển dụng tự giới thiệu về mình.
- Nói “Chào anh/chị”, “rất vui được gặp anh/chị”...
- Bắt tay thật chặt với tất cả mọi người nếu ở đó có nhiều người (bạn có thể luyện tập bắt tay với một người bạn).
- Chưa ngồi xuống nếu họ chưa mời ngồi.

Mẹo phỏng vấn

Nhiều nhà tuyển dụng muốn có sự đánh giá khách quan các ứng viên từ một hoặc nhiều thành viên trong nhóm (sau đó, họ sẽ xem xét là lựa chọn ai). Do đó, họ có thể yêu cầu một thành viên trong nhóm chào đón bạn ở bàn lễ tân, mời bạn một tách cà phê, hoặc hướng dẫn bạn đến phòng phỏng vấn và sau đó từ phòng phỏng vấn về bàn lễ tân. Nói cách khác, bạn cần gây ấn tượng ban đầu sâu sắc với bất kỳ người nào bạn gặp, trong đó có cả nhân viên lễ tân, bởi bạn không biết ai sẽ là người bỏ lá phiếu quyết định lựa chọn bạn.

Nhà tuyển dụng sẽ hỏi chuyện bạn trong 1-2 phút đầu cuộc phỏng vấn để giúp bạn bớt căng thẳng. Hãy sẵn sàng đáp lại, nhưng nên nhớ, bạn và nhà tuyển dụng có mặt ở đây không phải để trò chuyện. Vì vậy, khi họ hỏi bạn về hành trình đến nơi phỏng vấn không có nghĩa là họ muốn nghe bạn kể chi tiết, tỉ mỉ về nó. Một câu trả lời ngắn gọn nhưng thân mật sẽ khiến họ hài lòng. Và nếu hành trình của bạn thật sự khủng khiếp, hãy kể lại với giọng điệu hài hước chứ không nên than vãn.

Bốn điều có thể nói trên đường đến phòng phỏng vấn

Đôi khi nhà tuyển dụng hay người trợ lý sẽ ra đón bạn. Khi đó, bạn phải nói chuyện lịch sự với họ suốt dọc hành lang tới phòng phỏng vấn. Bạn sẽ nói

gì? Đây là một số điều bạn cần lưu ý:

- Nếu họ hỏi: “Anh đi đến đây có vất vả lắm không?”, hãy đưa ra câu trả lời mang tính tích cực (ngay cả khi hành trình đó thật khủng khiếp). Không được trả lời cộc lốc “Có” hoặc “Không”. Bạn có thể trả lời: “Ồ, không, cảm ơn anh/chị, đường rất dễ đi, nhanh hơn nhiều so với tôi nghĩ và bãi đỗ xe cũng rất thoáng”.
- Nếu họ không hỏi gì, hãy tự kể về hành trình của bạn: “Đường đến đây rất dễ đi. Sơ đồ đường mà các anh gửi cũng rất rõ ràng”, hoặc “Họ định làm gì ở cuối phố kia vậy? Tôi bị tắc đường ở đó một chút và tôi nhìn thấy dự án xây dựng một vài tòa nhà lớn khi tôi đi qua”.
- Hãy hỏi họ: “Anh/chị đã làm ở công ty này bao lâu rồi?” Mọi người thường thích bạn quan tâm đến bản thân họ.
- Hãy đưa ra những nhận xét tích cực về một thứ gì đó mà bạn nhìn thấy: “Cửa sổ này có tầm nhìn đẹp quá!” hoặc “Tòa nhà này rất hiện đại và sạch sẽ. Nó được xây dựng bao nhiêu năm rồi?”.

Ghi nhớ

Trước cuộc phỏng vấn, hãy gây ấn tượng sâu sắc với nhà tuyển dụng bằng một hồ sơ xin việc trình bày chuyên nghiệp, thư mời phỏng vấn và thể hiện rằng bạn mong chờ đến cuộc phỏng vấn.

Lựa chọn trang phục phù hợp với văn hóa công ty, lịch sự hơn 1 2 bậc so với trang phục của nhân viên công ty. Thể hiện lời chào hỏi nồng ấm, thân thiện và tự tin với nhà tuyển dụng và bất kỳ người nào bạn gặp trong công ty.

Phần2

Trong phỏng vấn

4. Đương đầu với căng thẳng

Bất cứ ai cũng đều cảm thấy căng thẳng trước một cuộc phỏng vấn. Nó có ý nghĩa quan trọng đối với chúng ta nên chúng ta cần hành động đúng. Vì vậy, căng thẳng là biểu hiện hoàn toàn tự nhiên. Tất nhiên, có rất nhiều điểm khác nhau giữa việc tiêm một chút thuốc adrenalin giúp bạn bình tĩnh hơn và sự tê liệt khiến bạn không thể nói ra lời, mồ hôi đầm đìa và bạn không thể trả lời được bất kỳ câu hỏi nào.

Các chuyên gia nói gì?

Nhà tuyển dụng không để ý lắm đến sự căng thẳng nó không trở lên nghiêm trọng trong suốt cuộc phỏng vấn. Về vấn đề này, các nhà tuyển dụng chuyên nghiệp có những nhận xét sau:

- “Nếu ứng viên bị căng thẳng, nhà tuyển dụng có nhiệm vụ phải làm giảm bớt những căng thẳng đó cho họ.”
- ”Rõ ràng ứng viên đó rất quan tâm đến vị trí tuyển dụng, nếu không họ đã không căng thẳng đến vậy.”

Trên thực tế, hầu hết mọi người đều rơi vào một trong hai trạng thái cảm xúc này. Nếu nhận ra sự căng thẳng đang xuất hiện khi gần đến cuộc phỏng vấn, bạn sẽ làm gì? Tin vui là: hầu hết các trường hợp quá căng thẳng có thể giảm xuống mức kiểm soát được và một số ít trường hợp, hoàn toàn hết căng thẳng nếu có sự chuẩn bị chu đáo.

Nguồn gốc của căng thẳng

Vấn đề chủ yếu là phải hiểu được đâu là nguyên nhân của căng thẳng. Nguyên nhân cơ bản chính là nỗi sợ hãi. Nỗi sợ hãi về những điều có thể diễn ra không bình thường như việc bạn vô tình đánh đổ cà phê vào nhà tuyển dụng. Những hoạt động không mong đợi càng ít xảy ra, bạn càng ít cảm thấy sợ hãi. Điều đó giải thích tại sao bạn thường cảm thấy không hề sợ hãi trong một vài phút đầu phỏng vấn so với trước khi vào phỏng vấn: mọi việc diễn ra tốt đẹp, bạn không phải ngồi im và có thể duy trì một cuộc đối thoại bình thường.

Nếu bạn có thể giảm thiểu khả năng xảy ra những điều không mong đợi, bạn cũng có thể giảm thiểu nỗi sợ hãi. Tất nhiên, tận sâu trong tâm trí bạn vẫn còn một chút hoang mang vô lý, ít nhất là cho đến khi cuộc phỏng vấn diễn ra, nhưng bạn không cần có adrenalin để tư duy nhanh.

Lúc này, cách tốt nhất là nhắm lại mọi thứ thật kỹ càng. Hãy suy nghĩ câu trả lời cho các câu hỏi mà nhà tuyển dụng có thể hỏi và cho các câu hỏi khó, đứng trước gương và tập trả lời. Diễn tập lời chào hỏi. Thử trước trang phục nếu bạn chưa bao giờ mặc nó.

Mẹo phỏng vấn

Bạn sẽ làm gì nếu có một điều không mong đợi xảy ra? Bạn đánh đổ nước vào người hoặc đánh đổ một chồng giấy xuống sàn nhà, hay có thể vì quá căng thẳng mà bạn không thể nhớ nổi tên ông chủ hiện tại. Những điều này không thể xảy ra nếu bạn đã đọc chương này, nhưng hãy giả sử...

Câu trả lời là hãy cười nhạo chính mình và chấp nhận căng thẳng. Hãy nói: “Tôi cảm thấy hơi căng thẳng! Nó cho thấy công việc này thật sự quan trọng đối với tôi”. Trừ phi bạn ứng tuyển vào một vị trí mà bạn sẽ phải nỗ lực thể hiện hết mình hay mang lại cơ hội nổi tiếng cho bạn, thì không có lý do gì khiến nhà tuyển dụng lại loại bạn chỉ vì yếu tố tâm lý nếu bạn có thể phản ứng nhanh nhạy và hài hước.

Nhưng bạn vẫn muốn phòng xa cho các sự cố khác. Phương châm của bạn là: luôn sẵn sàng. Lường trước thảm họa, tính toán kỹ lưỡng tất cả các tình huống khẩn cấp hoặc lúng túng và lên kế hoạch cho chúng. Bằng cách đó, những tình huống này sẽ không xảy ra, hoặc nếu có xảy ra, bạn cũng đã sẵn sàng ứng phó. Dưới đây là một vài “bài thuốc hóa giải” cho những tình huống căng thẳng:

Cà phê và trà	Nếu bạn sợ đánh đổ chúng, hãy từ chối khi được mời. Thực tế, chất cafein không phải là một giải pháp tốt khi bạn bị căng thẳng, vì vậy, tránh dùng đồ uống có chứa cafein (và đồ uống có cồn) trước khi phỏng vấn. Nếu bạn bị run khi căng thẳng, tốt nhất là hãy từ chối lời mời một tách cà phê vì sự run rẩy của bạn sẽ lộ rõ khi bạn cầm đồ uống lên.
Trông bạn căng thẳng	Không ai biết bạn có căng thẳng hay không nếu bạn trả lời trôi chảy các câu hỏi. Nhưng chúng ta thường vẫn lo sợ mình sẽ đến cuộc phỏng vấn trong trạng thái căng thẳng. Nếu bạn run rẩy khi bắt đầu vào phỏng vấn, hãy để hai bàn tay vào lòng để đỡ run hơn.
Bạn đánh đổ đồ uống	Khi bạn đánh đổ cà phê, hãy xin một cốc nước thay thế. Nếu bạn không cần nước, hãy để người ta mang đi (bạn không cần uống và bạn luôn lo lắng vì đã làm đổ cà phê).
Không thể nghĩ ra bất kỳ điều gì để nói	Một lần nữa, cốc nước lại có ích với bạn. Việc uống một hoặc hai ngụm nước trước khi trả lời câu hỏi sẽ cho bạn một chút thời gian giúp trí óc tỉnh táo hơn.
Bạn lóng ngóng làm rơi giấy tờ	Khi vào phỏng vấn, chỉ cần đem theo một tập hồ sơ. Hãy để những thứ còn lại ở bàn tiếp tân.
Gặp câu hỏi khó	Hãy nhờ ai đó đặt câu hỏi, bạn trả lời và ngược lại. Đưa ra các câu hỏi càng khó càng tốt. Bằng cách này, khi ở trong tình huống thật, bạn sẽ cảm thấy dễ dàng hơn nhiều.

Hạn chế sự căng thẳng

Để ứng phó với những dấu hiệu thần kinh căng thẳng, hãy ăn trước cuộc phỏng vấn. Không phải chè chén say sưa, nhưng một bữa trưa hoặc bữa sáng nhẹ rất hữu ích cho bạn. Thần kinh của bạn thường bị căng thẳng hơn khi đói.

Những bài tập thư giãn dưới đây cũng có thể hữu ích với bạn. Giảm căng thẳng bằng cách thư giãn và hít thở chậm là phương pháp tập trung tinh

thần nhanh nhất. Dưới đây là một bài tập thể dục mà bạn có thể luyện tập vài phút trước cuộc phỏng vấn khi ngồi chờ ở phòng tiếp tân.

Bài tập thư giãn

1. Ngồi xuống nếu có thể, hoặc bạn cũng có thể tập ở tư thế đứng nếu thấy cần thiết.
2. Thả lỏng cánh tay và bàn tay. Nếu bạn đang ngồi, hãy để tay vào lòng.
3. Nhắm mắt lại nếu có thể.
4. Hít vào thật chậm qua mũi và đếm đến 5. Hít chậm hết mức có thể, căng cơ và bụng.
5. Thở ra qua miệng và đếm đến 7, ngồi thẳng lưng.
6. Thở đều bình thường và mở mắt.

Bạn có thể luyện tập vài lần nếu thấy cần, nhưng phải trở về trạng thái hít thở đều bình thường sau mỗi lần tập. Nếu không thực hiện bài tập, bạn có thể thở nhanh, do đó, bạn cảm thấy căng thẳng hơn.

Ngay cả khi đang phỏng vấn, vẫn có những phương pháp có thể áp dụng ngay tại chỗ giúp bạn thư giãn:

- Hít sâu trong khi nhà tuyển dụng đang đặt câu hỏi cho bạn. Càng căng thẳng, xương càng cứng lại và ngực càng cảm thấy nghẹt thở. Bạn có thể giảm bớt căng thẳng nhờ động tác hít sâu. Động tác này không đòi hỏi bạn phải tập trung. Vì vậy, bạn vẫn có thể tập trung vào câu hỏi của nhà tuyển dụng.
- Mỉm cười giúp giãn cơ. Sẽ giống như một thằng ngốc nếu bạn cười toe toét trong suốt cuộc phỏng vấn, nhưng nếu bạn có thể tìm thấy cơ hội mỉm cười khi bắt đầu trả lời câu hỏi thì bạn sẽ cảm thấy thoải mái. Điều đó cũng giúp tạo cảm giác bạn là người thân thiện và cởi mở.
- Nếu bạn đang ngồi gập người, chân và tay bắt chéo nhau thì hãy đổi sang tư thế thoải mái và mở rộng. Phần ngôn ngữ cử chỉ sẽ được đề cập ở

chương sau. Điều quan trọng để thư giãn là phải mở rộng và thả lỏng cơ.

Cơ có thể bị căng ra do tâm lý căng thẳng, nhưng bạn có thể xoay chuyển tình thế trên bằng cách thư giãn các cơ để cảm thấy bớt căng thẳng.

Mẹo phỏng vấn

Hãy thư giãn

Hãy chuẩn bị tinh thần tốt nhất cho cuộc phỏng vấn. Càng ôn luyện và chuẩn bị kỹ càng, bạn càng ít sợ hãi. Càng ít sợ hãi, bạn càng ít thấy căng thẳng. Do đó:

- Hãy luyện tập phản xạ trước các câu hỏi.
- Lên kế hoạch để hạn chế hoặc ứng phó với các tình huống căng thẳng nhất.
- Sử dụng các phương pháp thư giãn đơn giản để hạn chế sự căng thẳng trong ngày phỏng vấn.

5. Thể hiện trung thực bản thân

Chúng ta vừa chứng minh tầm quan trọng của những ấn tượng ban đầu. Tất nhiên, đó chưa phải là tất cả. Bạn phải tiếp tục gây ấn tượng tốt nhất có thể trong suốt cuộc phỏng vấn. Cũng giống như những điều bạn nói, cách bạn thể hiện những điều mình nói cũng sẽ tác động mạnh đến đánh giá và quyết định của nhà tuyển dụng rằng liệu bạn có phải là người phù hợp nhất cho công việc.

Việc gây tạo được ấn tượng tốt trong suốt cuộc phỏng vấn không đòi hỏi bạn phải tham gia một khóa học diễn xuất cấp tốc hay biến mình thành người hoàn toàn khác. Bạn không nên che giấu thực tế, hãy là chính mình. Nhưng bạn cần đảm bảo sẽ thể hiện nổi bật những điểm mạnh và phù hợp với công việc trong cuộc phỏng vấn. Vì vậy, việc thể hiện hình ảnh thực là thể hiện chính bản thân bạn, nhưng sử dụng các cách ứng xử gây ấn tượng nhất với nhà tuyển dụng.

Cần nói thêm rằng, cả năm yếu tố trên đều quan trọng và bạn phải chứng minh sự phù hợp của bạn trong từng yếu tố. Nhưng yếu tố nào là ưu tiên đúng đắn? Trên thực tế, thứ tự trên đã được sắp xếp dựa trên tầm quan trọng theo quan điểm của các nhà tuyển dụng. Và cách bạn thể hiện trong cuộc phỏng vấn là yếu tố quan trọng nhất trong việc liệu bạn có được tuyển dụng không. Vậy bạn cần làm gì?

Kiểm tra đột xuất

Dưới đây là một bài kiểm tra nhanh. Bạn hãy đọc và xác định yếu tố nào gây ấn tượng nhất đối với các nhà tuyển dụng, theo

quan sát của tạp chí Career World (Thế giới việc làm). Hãy sắp xếp theo thứ tự mức độ quan trọng:

- Tính cách của bạn, cách bạn thể hiện mình trong cuộc phỏng vấn
- Kinh nghiệm của bạn
- Trình độ của bạn liên quan đến vị trí tuyển dụng

- Hoàn cảnh gia đình và sơ yếu lý lịch của bạn
- Sự nhiệt tình của bạn đối với công ty và vị trí tuyển dụng

Những yếu tố thiết yếu

Phản ứng nhanh

Hãy cố gắng trả lời đầy đủ các câu hỏi của nhà tuyển dụng (nhưng đừng trả lời lan man) và tự nguyện đưa ra những thông tin liên quan đến công việc. Không nên trả lời quá ngắn gọn vì câu trả lời đó nghe có vẻ buồn tẻ và không có lợi cho bạn, ngay cả khi đó không phải là chủ ý của bạn. Nếu họ hỏi: “Chuyên ngành của anh là marketing?”, bạn không nên trả lời: “Vâng”. Hãy trả lời: “Vâng, tôi học chuyên ngành marketing. Nhưng trong công việc marketing đầu tiên, tôi phải tiến thực hiện quan hệ công chúng, và tôi đặc biệt thích khía cạnh báo chí của công việc này, vì vậy, tôi quyết định chuyển sang lĩnh vực quan hệ báo chí”.

Tự tin

Cảnh báo!

... Bạn đã có tất cả những kinh nghiệm liên quan và trình độ chuyên môn của bạn hơn hẳn các ứng viên khác. Bạn có giấy chứng nhận tốt và đã tìm hiểu về công ty – điều đó đã được thể hiện. Chỉ còn một vấn đề đó là bạn gây ấn tượng rằng mình thiếu tự tin với nhà tuyển dụng. Bạn nói: “Xin lỗi, tôi không có nhiều kinh nghiệm về phần mềm này. Tôi mới sử dụng nó vài tháng.” (Trong khi bạn có thể nói: “Tôi biết rất rõ phần mềm này. Tôi đã sử dụng nó vài tháng”). Khi đó, nhà tuyển dụng sẽ đánh giá thấp về bạn giống như bạn đánh giá về mình, và công việc sẽ được trao cho người khác.

Bạn có thể có bất kỳ điều gì ngoại trừ sự tự tin, nhưng tự tin lại là một nét tính cách thu hút nhà tuyển dụng, vì vậy, bạn cần chứng tỏ mình là người tự tin. Theo một nghiên cứu, các nhà tuyển dụng không muốn tuyển dụng những người thường hạ thấp mình. Tất nhiên, điều này không có nghĩa bạn phải huênh hoang và ngạo mạn. Nếu nhà tuyển dụng hỏi: “Như vậy là bạn đã bán hàng trực tiếp hai năm?” thì bạn không nên trả lời: “tôi tiếc là như

vậy”. Mà nên nói: “Đúng vậy, nhưng tôi luôn thấy đó là một trong những kỹ năng rất hữu ích cho công việc này”.

Năng động

Những người biết lên kế hoạch cho cuộc sống và năng lượng của mình để sống lạc quan sẽ luôn tích cực, có khả năng và cảm hứng hơn so với những người nhìn thấy cuộc sống bằng phẳng và buồn tẻ. Vì vậy, hãy sống lạc quan, ngồi thẳng đầu, nói rõ ràng và nhìn vào mắt nhà tuyển dụng.

Nhiệt tình

Nét tính cách này có quan hệ mật thiết với sự năng động. Hai tính cách này luôn song hành cùng nhau. Chúng ta đều biết sự nhiệt tình đối với công việc và vị trí tuyển dụng là yếu tố quan trọng đối với nhà tuyển dụng. Cách tốt nhất để thể hiện sự nhiệt tình là chú tâm đến những điều mà cả bạn và nhà tuyển dụng đang nói. Nếu bạn thật sự chú tâm thì bạn sẽ không thấy điều này quá khó, bạn chỉ cần đảm bảo mình thể hiện được điều đó.

Mẹo phỏng vấn

Hút thuốc trong cuộc phỏng vấn làm xấu hình ảnh của bạn. Ngay cả khi nhà tuyển dụng mời bạn hút thuốc, hãy từ chối. Hút thuốc có thể tạo ra một không khí thân mật, thoải mái cho bạn, nhìn chung đó là điều tốt, nhưng xuất hiện và gây ấn tượng tốt trong cuộc phỏng vấn mới là điều quan trọng đối với bạn, mà một điều thuốc có thể khiến bạn căng thẳng và dễ bị kích động. Đó không phải là cách bạn muốn thể hiện - tính cách của bạn, cách bạn thể hiện mình trong cuộc phỏng vấn.

Ngôn ngữ cử chỉ

Cách thể hiện bằng ngôn ngữ cử chỉ cũng quan trọng như cách thể hiện bằng lời nói. Trên thực tế, ngôn ngữ cử chỉ của bạn cũng tác động đến giao tiếp bằng lời nói. Đây là một bài tập thú vị dành cho bạn:

Bài tập: Nguyên nhân và kết quả

Phần 1:

- Ngồi và khoanh hai tay
- Bắt chéo hai chân
- Ngồi sụp xuống ghế
- Bây giờ, hãy tưởng tượng bạn đang trong cuộc phỏng vấn và nhà tuyển dụng đang ngồi trước mặt bạn. Đừng nhìn họ, hãy nhìn xuống sàn nhà.
- Không biểu lộ bất kỳ cảm xúc nào trên khuôn mặt
- Bây giờ hãy trả lời thật rõ ràng câu hỏi: “Điều bạn thích nhất trong công việc hiện nay là gì?”

Phần 2:

- Thả lỏng tay và để vào trong lòng
- Đặt hai bàn chân xuống sàn nhà
- Không ngồi sụp xuống ghế, nhưng hơi nghiêng về phía trước
- Nhìn thẳng vào nhà tuyển dụng
- Mỉm cười
- Bây giờ, hãy trả lời thật rõ ràng câu hỏi: “Điều bạn thích nhất trong công việc hiện nay là gì?”

Bạn sẽ thấy sự khác biệt rõ rệt trong giọng nói của bạn khi trả lời cùng một câu hỏi nhưng được thể hiện bằng hai cách. Khi bạn có thể sử dụng ngôn ngữ cử chỉ tích cực, thoải mái (phần 2), giọng nói của bạn vang xa, tự tin, năng động và nhiệt tình hơn, đó là tất cả những yếu tố mà bạn cần thể hiện trong cuộc phỏng vấn.

Ở phần này, bạn sẽ thấy nguyên nhân khác nhau dẫn đến kết quả khác nhau. Nếu bạn vui vẻ, lạc quan thì ngôn ngữ cử chỉ của bạn cũng thể hiện như vậy, và ngược lại, bắt đầu thể hiện sự lạc quan bằng ngôn ngữ cử chỉ, bạn sẽ cảm thấy vui vẻ, lạc quan.

Nên sử dụng những tín hiệu ngôn ngữ cử chỉ tốt nhất, nhưng không nên thái quá. Nếu bạn thể hiện những nét tính cách đúng và có những cảm xúc tương ứng, ngôn ngữ cử chỉ của bạn sẽ tự phản xạ theo. Khi cảm thấy câu chuyện trở nên nhạt nhẽo, thiếu tính hài hước, bạn có thể giám sát và điều chỉnh ngôn ngữ cử chỉ của mình để tạo tâm trạng và giọng nói của bạn lên.

Lời khuyên hữu ích

Các nhà tuyển dụng chuyên nghiệp nói rằng: giao tiếp bằng mắt của ứng viên là rất cần thiết để gây ấn tượng tốt với họ.

Vậy những điểm thiết yếu trong ngôn ngữ cử chỉ cần thể hiện trong cuộc phỏng vấn là gì? Đây là một số điều quan trọng cần ghi nhớ:

- Không ngồi tựa vào thành ghế. Ngồi thẳng, tựa vào lưng ghế, trừ phi đó là chiếc ghế quá sâu và ghế bọc, vì trong trường hợp này trông bạn có thể quá thoải mái.
- Đặt cả hai chân xuống sàn nhà, hơi nghiêng về phía nhà tuyển dụng.
- Thường xuyên nhìn vào mắt nhà tuyển dụng. Nếu có nhiều người, hãy nhìn vào mắt tất cả mọi người, nhưng chủ yếu nhìn vào người đang đặt câu hỏi cho bạn.
- Luôn mỉm cười.
- Không lấy hai tay che mặt.
- Không phát đi những tín hiệu phòng thủ như bắt chéo hai chân hay khoanh tay.
- Giữ im đôi tay trừ phi bạn phải diễn đạt bằng cử chỉ. Không vuốt tóc hoặc đút tay vào túi quần.

Hình ảnh của ứng viên

Tạo ấn tượng ban đầu thành công thôi chưa đủ. Bạn cần củng cố nó bằng việc tiếp tục thể hiện hình ảnh lạc quan. Vì vậy, hãy:

- Phản ứng nhanh
- Tự tin
- Năng động
- Nhiệt tình

Nhớ giám sát ngôn ngữ cử chỉ của bạn (trong khi vẫn chú tâm trả lời các câu hỏi của nhà tuyển dụng). Nói cách khác, hãy thay đổi ngôn ngữ cử chỉ nếu bạn cảm thấy mình đang thể hiện sự thờ ơ, thiếu nhiệt tình hoặc buồn tẻ.

6. Cuộc phỏng vấn

Trong phần trước, chúng ta đã đề cập đến quy trình phỏng vấn. Có thể tóm tắt lại như sau:

- Sau vài phút hỏi chuyện ban đầu, nhà tuyển dụng sẽ hỏi các câu hỏi trong danh sách câu hỏi chung cho tất cả các ứng viên.
- Tiếp theo, họ sẽ hỏi các câu hỏi liên quan đến hồ sơ xin việc của bạn. Rõ ràng, chúng là phần chính của cuộc phỏng vấn và sẽ đề cập chi tiết hơn ở các chương sau.
- Tiếp theo, nhà tuyển dụng sẽ cung cấp cho bạn một vài thông tin về công ty và công việc.
- Cuối cùng, họ sẽ yêu cầu bạn hỏi.

Hiểu được quy trình phỏng vấn sẽ rất có ích cho bạn, nhưng bạn cũng cần biết cách xử trí trong một cuộc phỏng vấn chuyên nghiệp. Do đó, chúng ta sẽ xem xét các mục trong phong cách trả lời phỏng vấn, các dạng câu hỏi cần chuẩn bị và cách ứng phó với nhiều hình thức phỏng vấn khác nhau như phỏng vấn qua điện thoại, phỏng vấn theo hình thức hội thảo. Cuối cùng, tìm đâu ra cũng quan trọng như đầu vào, chúng ta sẽ xem xét làm thế nào để kết thúc một cuộc phỏng vấn dễ dàng và mau lẹ.

Phong cách trả lời phỏng vấn

Một kỹ năng trả lời câu hỏi tích cực nhất có thể sẽ giúp bạn gây ấn tượng với nhà tuyển dụng (hoặc tránh để họ phớt lờ mình). Cách bạn trả lời câu hỏi cũng quan trọng như các câu trả lời của bạn, vì vậy, bạn cần thể hiện cả hai điều đó.

- Nói to và rõ ràng các câu trả lời. Ngôn ngữ cử chỉ phù hợp và nhìn thẳng sẽ giúp bạn thực hiện điều này tự nhiên.
- Không ngắt lời nhà tuyển dụng – thậm chí ngay cả khi họ ngắt lời bạn.

- Ngoại trừ việc hỏi rõ lại câu hỏi nếu cần, nên tránh hỏi nhiều, tối đa là vài câu hỏi ngắn gọn trong một cuộc phỏng vấn. Đây là thời gian để nhà tuyển dụng hỏi bạn bạn sẽ có cơ hội đặt câu hỏi sau.
- Cách nói cũng nên giống với nhà tuyển dụng. Nếu họ nói kiểu trang trọng, bạn cũng cần trả lời trang trọng. Thận trọng với những câu hài hước nhẹ nhàng nếu nhà tuyển dụng luôn thể hiện tính hài hước trong cuộc đối thoại (trong trường hợp này, hãy cười lịch sự với các câu chuyện cười của họ).
- Không hỏi nhà tuyển dụng những câu hỏi liên quan đến lương bổng, vì khi đó người ta nghĩ rằng bạn chỉ quan tâm đến tiền. Nếu được tuyển dụng, bạn sẽ có rất nhiều cơ hội thảo luận về lương bổng với họ (phần thưởng lương về gói lương khởi điểm được đề cập ở Phần 3 trong cuốn sách này).

Mẹo phỏng vấn

Một số người không thích nói về mình. Điều đó nghe có vẻ ngạo mạn: “Tôi rất giỏi vấn đề này” hoặc “Dự án này lẽ ra đã bị thất bại nếu không có sự lường trước của tôi, tôi phát hiện ra những khó khăn không thể lường trước”. Bạn không phải nói như vậy. Chỉ cần kể rõ sự thật và nhà tuyển dụng sẽ rút ra những kết luận đúng. Hãy nêu ra những ví dụ điển hình về công việc, những công việc thể hiện điểm mạnh của bạn mà không phải giải thích bằng những từ ngữ mạnh

Các nguyên tắc trả lời phỏng vấn

Các chương sau sẽ đề cập cách trả lời các câu hỏi cụ thể, Còn đây là những nguyên tắc chung nhất định để trả lời bất kỳ câu hỏi nào của nhà tuyển dụng. Chúng giúp nhà tuyển dụng có cái nhìn tích cực về bạn, đánh giá bạn là người tự tin, có năng lực và trung thực.

- *Không nói lan man*: Khoảng thời gian tối đa để bạn trả lời mỗi câu hỏi tối đa là 2 phút, một số người có thể trả lời trong thời gian ngắn hơn. Nhưng cố gắng tránh câu trả lời quá ngắn trừ phi câu hỏi của nhà tuyển dụng chỉ nhằm mục đích làm rõ (ví dụ, năm nay anh/chị 18 tuổi hay 19 tuổi?).
- *Đưa ra ví dụ*: Hãy đưa ra nhiều ví dụ cụ thể minh họa cho các thành tích, thách thức và thành công của bạn, dự phòng tất cả các xác nhận và thể hiện

mọi kỹ năng hoặc thành tích của bạn bằng các ví dụ sinh động.

- *Luôn nhớ phần mô tả công việc:* Luôn trả lời câu hỏi của nhà tuyển dụng theo hướng nêu lên những đặc điểm liên quan đến công việc. Ví dụ, khi nhà tuyển dụng hỏi về thế mạnh của bạn, hãy đưa ra một điểm mạnh cần thiết cho công việc sắp tới và ví dụ minh họa.

- *Dừng lại nếu thấy cần thiết:* Bạn nói muốn suy nghĩ một chút trước khi trả lời câu hỏi, điều đó chứng tỏ bạn đang suy nghĩ rất cẩn thận câu trả lời.

- *Không nói dối:* Hãy trả lời trung thực. Bạn có thể và nên xê dịch sự thật theo hướng tích cực, nhưng không được thay đổi thực tế. Trong trường hợp bạn không biết câu trả lời thì còn dễ chấp nhận hơn là bị lúng túng.

- *Không chỉ trích ông chủ cũ:* Nếu lần đầu tiên bạn đến với thị trường việc làm, không được chê bai giáo viên hay khóa học ở trường đại học của mình. Nó khiến các nhà tuyển dụng có cái nhìn phản cảm đối với bạn và cho rằng bạn là người “kén cá chọn canh” (nhà tuyển dụng có thể muốn biết ẩn ý đằng sau câu chuyện của bạn là gì), và điều đó chắc chắn sẽ khiến nhà tuyển dụng nghi ngờ sự trung thành của bạn.

- *Không để lộ những bí mật của ông chủ hiện tại:* Nếu nhà tuyển dụng là đối thủ cạnh tranh của ông chủ hiện nay của bạn, họ có thể sẽ cố gắng gợi chuyện để bạn nói nhiều về kế hoạch và công ty của ông chủ hiện tại. Nên nhớ, một mặt họ có thể muốn có những thông tin này, nhưng mặt khác họ cũng đang thử bạn. Nếu bạn để lộ những bí mật của ông chủ hiện tại cho một đối thủ cạnh tranh, thì liệu bạn có trung thành với họ khi họ tuyển dụng bạn không?

Lời khuyên hữu ích

Bạn muốn biết các chuyên gia muốn bạn nên và không nên làm điều gì trong cuộc phỏng vấn. Dưới đây là danh sách những điều nên và không nên làm do tạp chí Career World thống kê:

Những điều nên làm:

- Trả lời câu hỏi và không nên tự đưa ra những thông tin không liên quan đến câu hỏi
- Trả lời ngắn gọn, súc tích, tập trung vào sự kiện chứ không phải đánh giá
- Nói rõ ràng và tự tin, không thể hiện sự nản chí
- Tự nhủ rằng mình có một cái gì đó để bán và cố gắng có những đóng góp tích cực trong vai trò người bán

Những điều không nên làm:

- Cố gắng thể hiện mình rất tài giỏi
- Nói dối, ngụy tạo hoặc đưa ra câu trả lời thoái thác
- Mất bình tĩnh, bối rối hoặc sợ hãi
- Chỉ trích ông chủ hiện tại

Các dạng câu hỏi

Các câu hỏi cụ thể sẽ được đề cập ở các chương sau. Dưới đây là bản tóm tắt các dạng câu hỏi chung mà bạn cần chuẩn bị:

- *Câu hỏi có tính giả thuyết*: Chúng có dạng “Nếu điều x xảy ra, bạn sẽ làm gì?”. Điều dễ nhận thấy ở dạng câu hỏi này là không nhất thiết phải đưa ra câu trả lời đúng. Nhà tuyển dụng có thể quan tâm đến cách bạn diễn giải vấn đề hơn là một đáp án đúng. Vì vậy, tốt nhất là bạn hãy suy nghĩ kỹ trước khi trả lời.
- *Câu hỏi chuyên môn*: Nếu bạn ứng tuyển vào một vị trí chuyên môn, hãy chuẩn bị câu trả lời cho các câu hỏi yêu cầu giải thích một vấn đề hoặc một quy trình. Đó có thể là một tình huống mang tính giả thuyết mà nhà tuyển dụng đặt ra, hoặc họ có thể đề nghị bạn đưa ra ví dụ từ chính những kinh nghiệm của bản thân bạn và giải thích cụ thể. Vì vậy, hãy sẵn sàng cho dạng câu hỏi này và chuẩn bị trước các ví dụ.

• *Câu hỏi gây áp lực*: Một số nhà tuyển dụng cố ý gây khó chịu hoặc áp lực cho bạn để xem bạn sẽ phản ứng như thế nào. Nhiều người nghĩ rằng kiểu câu hỏi này có vẻ thiếu đạo đức, và thậm chí còn nghĩ rằng không nên làm việc cho ông chủ sử dụng chiến thuật này. Nhưng nếu bạn yêu thích công việc và cảm thấy có thể chấp nhận phương pháp này thì tốt hơn là hãy giữ bình tĩnh và vui vẻ trả lời cho dù áp lực đó rất lớn.

Cảnh báo!

... bất ngờ, nhà tuyển dụng vặn lại và buộc tội bạn nói dối về bằng cấp của bạn. Ngay lập tức, bạn thể hiện sự phẫn nộ và phản ứng lại để bảo vệ mình. Nhưng sau đó, bạn nhận ra họ không hề có ý nghi ngờ bằng cấp của bạn. Họ chỉ muốn biết liệu bạn có thể giữ bình tĩnh và không rối trí trước áp lực hay không.

Các hình thức phỏng vấn

Thông thường, bạn sẽ gặp hình thức phỏng vấn trực tiếp, rất có thể là với người sẽ là cấp trên trực tiếp của bạn nếu bạn được tuyển dụng. Tất nhiên, đây không phải là hình thức phỏng vấn duy nhất. Tất cả các nguyên tắc trong cuốn sách này đều có thể áp dụng với bất kỳ hình thức phỏng vấn nào, ngoài ra, nếu bạn gặp các hình thức phỏng vấn khác, hãy làm theo những hướng dẫn rất hữu ích dưới đây.

Phỏng vấn theo hình thức hội thảo

Hình thức phỏng vấn này có ba hay bốn người phỏng vấn. Họ có thể bao gồm một nhà quản lý chuyên môn, một đại diện phòng nhân sự và tất nhiên là cán bộ phụ trách kỹ thuật nếu bạn đang dự tuyển vào vị trí kỹ thuật, một đại diện công đoàn hay thậm chí là một nhà tâm lý học.

Về bản chất, phỏng vấn theo hình thức hội thảo có vẻ trang trọng hơn phỏng vấn trực tiếp. Do đó, chúng có thể gây căng thẳng hơn, nhưng không có nghĩa là bạn sẽ khó ứng xử hơn so với các hình thức phỏng vấn khác. Hãy tìm hiểu trước về hình thức phỏng vấn này. Cố gắng tìm hiểu tên của họ thông qua bộ phận lễ tân.

Hãy ghi nhớ, người đại diện công đoàn và nhà quản lý chuyên môn có cách tiếp cận phỏng vấn khác nhau. Người đại diện công đoàn thường tiến hành phỏng vấn vì cuộc sống, họ sẽ hỏi rất nhiều điều liên quan đến cuộc sống và họ biết chính xác mình phải tìm điều gì. Họ không làm việc trực tiếp với bạn, vì vậy, các mối quan tâm của họ tương đối rõ ràng: họ muốn bạn càng phù hợp với đặc điểm lao động của công ty càng tốt.

Bạn có biết?

Phỏng vấn theo hình thức hội thảo rất phổ biến trong ngành dịch vụ công cộng. Do đó, nếu bạn xin việc thuộc ngành này, hãy tìm hiểu trước về hình thức phỏng vấn và ghi lại tên tuổi, chức danh của nhóm phỏng vấn. Hãy ghi nhớ tên tuổi và chức danh của họ để có thể gọi tên của họ trong cuộc phỏng vấn (bạn chỉ cần chứng tỏ rằng mình đã có sự chuẩn bị, không được nhắc tên của họ thường xuyên).

Ngược lại, nhà quản lý chuyên môn lại ghét hỏi về tất cả những gì họ đã biết. Họ đánh giá cao sự giúp đỡ của bạn đối với họ, vì vậy, họ sẽ chuyện trò với bạn. Họ cũng sẽ quan tâm xem liệu bạn có mối quan hệ công việc tốt với họ và với những người trong nhóm hay không. Do đó, hãy để họ hiểu bạn dễ dàng hòa mình vào nhóm. Câu trả lời của bạn phải làm thỏa mãn người đặt câu hỏi cho bạn, đồng thời cũng phải làm hài lòng những người còn lại trong nhóm phỏng vấn.

Ghi nhớ:

- Bắt tay tất cả mọi người trong nhóm phỏng vấn. Nếu nhóm phỏng vấn gồm nhiều người (6 người trở lên), bạn có thể chỉ cần bắt tay trưởng nhóm (người đứng lên và chào bạn).
- Nhìn thẳng vào mắt tất cả những người trong nhóm và chắc chắn rằng họ cảm nhận được ánh mắt của bạn trong câu trả lời.
- Chú ý vào người đang đặt câu hỏi.
- Khi bạn muốn đặt câu hỏi, hãy hỏi trực tiếp người chủ trì cuộc phỏng vấn.

Phỏng vấn liên tiếp

Hình thức phỏng vấn này thường diễn ra ở các công ty lớn. Bạn sẽ phải lần lượt tham dự một loạt cuộc phỏng vấn trực tiếp với nhiều người khác nhau, có thể là với nhà quản lý chuyên môn, giám đốc cấp cao, đại diện phòng nhân sự và cán bộ phụ trách kỹ thuật. Ngoài việc bạn có thể cảm thấy mình đang bị xoay như chong chóng, thì hình thức phỏng vấn này là một cơ hội khá tốt đối với bạn. Nếu cảm thấy mình chưa thể hiện tốt trong lần phỏng vấn trước, bạn vẫn có cơ hội thể hiện xuất sắc trong lần phỏng vấn sau.

Tất nhiên, các nhà tuyển dụng không phỏng vấn riêng lẻ. Họ sẽ thảo luận trước, phân công mỗi người phụ trách một mảng, và họ sẽ so sánh các phiếu nhận xét trước khi đưa ra quyết định. Họ cũng có thể nói chuyện với nhau giữa các cuộc phỏng vấn. Khi đó, bạn có thể biết người phỏng vấn trước còn nghi ngờ một điều gì đó về bạn và rất có thể họ đề nghị người phỏng vấn tiếp theo nên điều tra kỹ lưỡng điều đó.

Hãy nói các câu tương ứng

Hãy nối các câu hỏi với người có khả năng đưa ra câu đó nhất. Nhớ rằng, mỗi một người phỏng vấn sẽ có một lĩnh vực quan tâm và ý kiến chuyên môn khác nhau:

A Quản lý nhân sự	1 Bạn nghĩ thể mạnh lớn nhất của bạn là gì?
B Quản lý chuyên môn	2 Trong 5 năm qua, bạn làm việc ở những đâu?
C Cán bộ kỹ thuật	3 Bạn có thể hợp tác với kiểu nhóm nào?
D Giám đốc cấp cao	4 Bạn sẽ khắc phục lỗi phần mềm này như thế nào?

(Xem đáp án trang 221)

Đối với các cuộc phỏng vấn liên tiếp, bạn phải ghi nhớ rằng mỗi nhà tuyển dụng sẽ xem xét một mảng khác nhau trong hồ sơ của bạn. Bởi sẽ chẳng ích gì nếu họ nhắc lại cùng một câu hỏi với bạn.

Tất nhiên, những người phỏng vấn khác cũng có thể đưa ra các câu hỏi trên. Nhưng vấn đề là bạn phải biết mỗi người phỏng vấn đang cần tìm kiếm điều gì, trả lời và đưa ra những ví dụ liên quan đến khả năng đảm nhiệm công việc của bạn theo các quy tắc ứng xử riêng của họ.

Phỏng vấn qua điện thoại

Một số nhà tuyển dụng coi hình thức phỏng vấn qua điện thoại là cách giảm bớt số lượng khổng lồ các ứng viên xuống còn một số lượng nhất định các ứng viên được phỏng vấn trực tiếp. Một số nhà tuyển dụng khác sử dụng hình thức phỏng vấn qua điện thoại khi vị trí công việc liên quan đến việc liên lạc qua điện thoại để có thể đánh giá kỹ năng giao tiếp qua điện thoại của bạn. Hình thức phỏng vấn qua điện thoại cũng thường được sử dụng cho những công việc ở nước ngoài. Nhà tuyển dụng có thể thông báo trước một cuộc hẹn phỏng vấn qua điện thoại hoặc không.

Vì vậy, nếu có bất kỳ cơ hội nào nhận điện từ nhà tuyển dụng, ví dụ nếu bạn đang xin một công việc đòi hỏi phải thường xuyên liên lạc điện thoại, bạn nên chuẩn bị:

- Đặt bản CV và đơn xin việc, bút và giấy bên cạnh điện thoại.
- Đặt một cuốn lịch bên cạnh điện thoại nếu họ thấy ấn tượng với giọng nói của bạn qua điện thoại, họ sẽ hẹn bạn đến phỏng vấn trực tiếp.
- Nếu bạn sợ mình không có nhà khi họ gọi đến, hãy chuẩn bị trước cho điều này. Ghi lại thời gian liên lạc tốt nhất với bạn ở CV hoặc thư gửi kèm đơn xin việc, sử dụng điện thoại có chế độ trả lời tự động, và chỉ dẫn cho người gọi đến cách ghi lại tin nhắn chi tiết với tên, số điện thoại,... của họ.
- Nếu nhà bạn có đông người, hãy cố gắng bố trí để bạn có thể nghe điện thoại riêng. Việc đề nghị nhà tuyển dụng chờ máy trong khi bạn nhắc máy nhánh hoàn toàn có thể chấp nhận được.
- Ngồi trong suốt cuộc phỏng vấn nếu có thể, nhớ sử dụng ngôn ngữ cử chỉ đúng (vì chúng sẽ ảnh hưởng đến giọng nói của bạn) và sẵn sàng mỉm cười ngay cả khi không ai nhìn thấy bạn.

- Nhớ ghi tên của nhà tuyển dụng và bất kỳ chi tiết nào mà họ cung cấp cho bạn như số điện thoại hoặc sự chỉ dẫn của họ khi mời bạn đến phỏng vấn trực tiếp.

Mẹo phỏng vấn

Nếu kết thúc cuộc phỏng vấn qua điện thoại, bạn được mời đến phỏng vấn trực tiếp, hãy ghi chép lại chi tiết này, sau đó ghi lại lịch hẹn phỏng vấn. Những điều gây ấn tượng mạnh đối với nhà tuyển dụng là khả năng và trình độ chuyên môn của bạn.

Sau khi kết thúc phỏng vấn

Nhà tuyển dụng sẽ ra hiệu khi cuộc phỏng vấn kết thúc. Giống như bất kỳ một bậc thầy bán hàng nào, bạn có thể không hy vọng ngay lập tức ký kết được hợp đồng, nhưng ít nhất bạn cũng muốn thỏa thuận bước tiếp theo. Vì vậy, hãy hỏi điều gì sẽ diễn ra tiếp theo và khi nào. Bạn muốn biết liệu có còn phỏng vấn vòng 2 hay không, thông báo qua điện thoại hay qua thư, khi nào họ liên hệ với bạn...

Ngoài ra, khi cuộc phỏng vấn kết thúc, bạn hãy đứng dậy, thu gọn những thứ mang theo và nhanh chóng ra ngoài. Trước khi ra ngoài, hãy bắt tay nhà tuyển dụng một lần nữa nếu họ đưa tay ra, cảm ơn họ vì đã tiếp bạn và mỉm cười thân thiện.

Nếu nhà tuyển dụng đi cùng bạn tới quầy lễ tân hoặc lối ra chính, hãy nói chuyện với họ trên đường đi, nhớ rằng bạn vẫn đang phải thể hiện mình. Không nên kết thúc cuộc phỏng vấn bằng những câu bình luận vô ý.

Phương pháp trả lời phỏng vấn chuyên nghiệp

Trong suốt cuộc phỏng vấn, giọng nói và phong cách của bạn cần thể hiện tính chuyên nghiệp:

- Nói rõ ràng
- Không hỏi quá nhiều cho đến khi bạn được mời hỏi
- Chú ý cách diễn đạt của nhà tuyển dụng để có thể diễn đạt tương tự

- Không hỏi về lương bổng

Khi trả lời câu hỏi:

- Không nói lan man
- Nên đưa ra ví dụ
- Câu trả lời phải đề cập đến những yếu tố đáp ứng các yêu cầu cụ thể của công việc
- Ngừng lại để suy nghĩ trước khi trả lời nếu thấy cần thiết
- Không nói dối
- Không chỉ trích ông chủ cũ

Hãy chuẩn bị cho các dạng câu hỏi như câu hỏi mang tính giả thuyết, như vậy bạn có thể đưa ra câu trả lời mà nhà tuyển dụng mong chờ. Và nếu đó không phải là hình thức phỏng vấn trực tiếp, hãy ghi nhớ các nguyên tắc của các hình thức phỏng vấn khác.

7. Các câu hỏi phỏng vấn thường gặp

Một số câu hỏi thường được đưa ra trong hầu hết các cuộc phỏng vấn, vì vậy bạn có thể chuẩn bị trước câu trả lời cho chúng. Có những điều mà nhà tuyển dụng chắc chắn muốn biết về bạn và chúng được thể hiện trong các câu hỏi này. Chúng thường được đưa ra trong nửa đầu cuộc phỏng vấn, đó là các câu hỏi chung mà nhà tuyển dụng sẽ hỏi tất cả các ứng viên.

Chúng ta sẽ lần lượt xem xét kỹ danh sách các câu hỏi phỏng vấn thường gặp, nên bạn có thể cân nhắc câu trả lời tốt nhất cho mỗi câu hỏi. Tất nhiên, có một số nguyên tắc chung có thể áp dụng cho mọi câu trả lời. Hãy nghiên cứu chúng trước. Chúng ta đã phân tích những điểm chính về phong cách trả lời phỏng vấn trong chương trước, chương này là sự cụ thể hóa các điểm chính. Những điểm chính cần ghi nhớ khi trả lời bất kỳ câu hỏi nào là:

- *Câu trả lời phải gắn liền với công việc mà bạn đang ứng tuyển:* Khi nhà tuyển dụng yêu cầu bạn nêu ra những điểm mạnh, không nên liệt kê một danh sách dài. Hãy nêu một hoặc hai điểm mạnh chính, những điểm mạnh mà nhà tuyển dụng đưa ra trong yêu cầu công việc.
- *Hãy lắng nghe câu hỏi và tập trung trả lời câu hỏi:* Không lảng tránh trả lời các câu hỏi khó. Nhà tuyển dụng sẽ ngay lập tức nhận ra bạn đang lảng tránh trả lời và họ không thích điều đó.
- *Chỉ trả lời các câu hỏi được đưa ra:* Không đưa ra những thông tin không liên quan đến vấn đề đang đề cập. Trả lời ngắn gọn nhưng không bỏ sót bất kỳ điều gì liên quan.

Lời khuyên hữu ích

Điều gây khó chịu nhất cho hầu hết các nhà tuyển dụng chuyên nghiệp là ứng viên “không lắng nghe câu hỏi” và đưa ra câu trả lời không liên quan đến câu hỏi.

Các câu hỏi thường gặp

Trong chương sau, chúng tôi sẽ đề cập các câu hỏi phỏng vấn khó. Trong chương này, chúng tôi sẽ đề cập các câu hỏi thường gặp nhất.

Các câu trả lời được giới thiệu ở đây không phải là câu trả lời hoàn chỉnh cho ứng viên mà là sự gợi ý để bạn biết cách trả lời nhằm gây ấn tượng với nhà tuyển dụng. Bạn cần diễn đạt chúng bằng lời của mình và đưa ra những ví dụ của chính mình.

Hãy nói về bản thân bạn

Đó không phải là lời đề nghị bạn kể về tiểu sử bản thân mình. Trên thực tế, bạn nên đề nghị nhà tuyển dụng nêu yêu cầu cụ thể hơn trước khi đưa ra câu trả lời. Vì vậy, hãy hỏi lại: “Anh muốn tôi nói về khía cạnh nào của bản thân?” Họ có thể yêu cầu bạn nói về mình trong công việc.

Bạn nên tập trung miêu tả mình là người như thế nào trong tối đa vài phút. Tập trung vào những điểm tích cực và gắn chúng với các nhiệm vụ chính của công việc mà bạn đang ứng tuyển. Ví dụ: “Tôi thuộc tốp người hòa đồng – tôi thích làm việc với mọi người và trở thành thành viên của nhóm. Tôi luôn hăng hái với các dự án và thích nhìn thấy một dự án thành công từ khâu lập kế hoạch ban đầu đến giai đoạn cuối cùng”, v.v...

Nếu họ yêu cầu bạn kể về cuộc sống riêng tư, bạn nên đưa ra câu trả lời đã chuẩn bị trước liên quan đến công việc. Vì vậy, một lần nữa, nếu bạn muốn chứng tỏ mình là một thành viên tốt trong nhóm, bạn có thể trả lời: “Tôi thuộc tốp người hòa đồng. Tôi có rất nhiều bạn bè và luôn dành thời gian cho họ. Tôi chơi rất nhiều môn thể thao như bóng đá, bóng rổ”.

Tôi không khuyên bạn nói dối. Bạn có rất nhiều thời gian suy nghĩ về câu hỏi này trước cuộc phỏng vấn, cho nên hãy chuẩn bị trước những câu trả lời trung thực và phù hợp về cuộc sống riêng tư và công việc của mình.

Năm câu nói của ứng viên mà nhà tuyển dụng thích nghe

1. “Hãy cho tôi biết thêm thông tin về công ty”. Nhà tuyển dụng hiểu rằng bạn thật sự quan tâm đến công ty chứ không chỉ là việc công ty có thể làm gì cho bạn.

2. “Cơ hội thăng tiến của tôi trong công việc này là gì?” Điều này thể hiện bạn là người cầu tiến và mong muốn hoàn thành xuất sắc công việc – cả hai điều này đều mang tính tích cực.

3. “Tôi thật sự muốn được thử thách”. Một lần nữa, điều này thể hiện sự nhiệt tình của bạn đối với công việc, thậm chí cả khi nó diễn ra không suôn sẻ.

4. “Tôi nhận thấy xu hướng trong ngành công nghiệp này là...” Điều đó chứng tỏ bạn thật sự tìm hiểu kỹ lưỡng và quan tâm đến bối cảnh rộng hơn vượt ra ngoài khuôn khổ công việc và thậm chí ngoài công ty.

5. “Tôi có thể đưa ra ví dụ được không?”. Càng đưa ra ví dụ minh họa cho câu trả lời của mình bằng các câu chuyện hoặc từ kinh nghiệm của bạn, hình ảnh của bạn trong con mắt nhà tuyển dụng càng tuyệt vời hơn. Đó cũng là điều họ muốn nghe.

Bạn thích điều gì nhất trong công việc hiện tại?

Đây có thể là câu hỏi mẹo. Nhà tuyển dụng đang thử để bạn lộ ra những điều bạn không thích trong công việc hiện tại. Bởi như vậy, có lẽ cũng sẽ có những điều bạn không thích trong công việc mà bạn đang ứng tuyển điều này không thật sự mang lại cho bạn kết quả khích lệ. Vì vậy, câu trả lời duy nhất bạn có thể đưa ra là nói rằng bạn thích mọi thứ trong công việc hiện nay.

Nếu bạn cảm thấy câu trả lời đó nghe có vẻ không hợp lý, bạn có thể nêu ra một hoặc hai phần việc mình đặc biệt yêu thích, đảm bảo rằng chúng cũng quan trọng đối với công việc mà bạn đang ứng tuyển. Do đó, bạn có thể nói: “Tôi thật sự may mắn. Tôi không thể tìm ra bất kỳ điều gì khiến tôi không thích trong công việc hiện nay. Nhưng tôi cho rằng điều tôi thích nhất là được giao lưu trực tiếp với khách hàng. Đó là lý do tại sao tôi nộp đơn xin vào vị trí này, vì tôi muốn được làm công việc yêu thích”.

Câu trả lời đó cũng trả lời luôn cho câu hỏi: “Bạn thích mọi thứ, tại sao bạn lại kiếm việc khác?”

Lời khuyên hữu ích

Nhà tuyển dụng khuyên ứng viên nên trả lời bằng cách:

- Đi thẳng vào vấn đề
- Luôn đưa ra ví dụ minh họa cho câu trả lời
- Khi đã trả lời xong, không được nói tiếp

Thách thức lớn nhất trong công việc mà bạn phải đối mặt là gì?

Đây là câu hỏi rất thú vị. Bạn cần chuẩn bị câu trả lời cho câu hỏi này để có được kết quả tốt nhất. Câu trả lời không chỉ liệt kê những thách thức mà phải kể lại cả quá trình bạn đương đầu với chúng như thế nào. Do đó, bạn phải đưa ra ví dụ minh họa.

Cũng có một số ẩn ý đằng sau câu hỏi này: nhà tuyển dụng muốn biết bạn coi điều gì là thách thức. Vì vậy, hãy suy nghĩ kỹ về ví dụ mà bạn định đưa ra. Đó là một quyết định khó khăn? Một tình huống khó khăn? Hay một hệ thống cần nâng cấp để nâng cao năng suất? Như thường lệ, bạn cần lựa chọn kỹ lưỡng một điều gì đó liên quan đến công việc mà bạn đang ứng tuyển.

Hãy ghi nhớ: đưa ra ví dụ về những rắc rối với đồng nghiệp là rất nguy hiểm. Nó có thể tạo ấn tượng rằng bạn coi việc hòa thuận với người khác là một thách thức lớn.

Mẹo phỏng vấn

Bạn cần chuẩn bị trước câu trả lời, nhưng học thuộc lòng câu trả lời không phải là một ý kiến hay. Bạn không nên học thuộc lòng theo kiểu cứng nhắc. Chỉ cần vạch ra những điểm chính mà bạn muốn nói.

Tại sao bạn muốn từ bỏ công việc hiện tại?

Nếu lý do thật sự khiến bạn bỏ việc là bạn không thể làm việc với ông chủ hiện nay hoặc mức lương quá thấp thì cũng không nên nói ra điều đó. Nhà tuyển dụng đang tìm kiếm một lý do tích cực để bạn tiến lên chứ không phải là một lý do tiêu cực để bạn tránh một việc mà mình không cảm thấy vui khi làm.

Câu trả lời duy nhất cho câu hỏi này là: “Vì tôi muốn trau dồi thêm kinh nghiệm và tôi nghĩ mình có thể thực hiện được điều đó tốt hơn ở công ty mới”. Nếu kinh nghiệm đó liên quan đến công việc đang ứng tuyển, bạn có thể trau dồi trong một thời gian ngắn. Ví dụ, nếu công việc đòi hỏi bạn phải thường xuyên giao tiếp với mọi người, bạn có thể nói: “Cụ thể, tôi thích giao tiếp với mọi người và tôi có năng khiếu giao tiếp. Nhưng không may, chỗ làm hiện tại của tôi không có nhiều cơ hội để phát triển kỹ năng này”.

Cảnh báo!

... Người phỏng vấn bạn rất thân thiện và dễ mến. Anh ta hỏi bạn tại sao bạn lại tìm kiếm công việc khác. Bạn quyết định nói toàn bộ sự thật. Bạn nói rằng bạn quyết định như vậy là vì người ta đã không đề bạt bạn vào vị trí mà bạn tin là mình xứng đáng, và bạn phải làm việc dưới quyền một người ít kinh nghiệm hơn mình. Nhà tuyển dụng mỉm cười đồng cảm và hình dung chính xác tình huống tương tự xuất hiện nếu họ tuyển dụng bạn.

Ông chủ hiện tại của bạn là người thế nào?

Không bao giờ được chỉ trích bất kỳ ông chủ nào. Nhà tuyển dụng có thể trở thành ông chủ tương lai của bạn và ông ấy muốn bạn trung thành với các ông chủ khác cả khi bạn ở sau lưng họ. Vì vậy, hãy luôn nói tốt về họ bất kể họ là người như thế nào. Chỉ nên trả lời kiểu như: “Tôi may mắn có một ông chủ rất tốt”.

Vấn đề không chỉ là nhà tuyển dụng muốn biết bạn là người trung thành, mà họ còn hiểu rằng: họ không thể biết được mặt trái của câu chuyện. Những lời phàn nàn về ông chủ của bạn là đúng, nhưng đối với nhà tuyển dụng, chúng có thể khiến người ta nghĩ bạn là kẻ soi mói, và bạn cũng sẽ nói về họ tương tự nếu bạn được tuyển dụng.

Lời khuyên hữu ích

Đây là lời khuyên hữu ích của Phil Doyle, giám đốc điều hành công ty Ramsey Hall (công ty tuyển dụng nhân sự cao cấp): “Hãy nhắc lại câu hỏi trong phần đầu của câu trả lời. Điều đó giúp nhà tuyển dụng có thể nhắc lại câu hỏi nếu bạn hiểu sai”.

Bạn nghĩ vai trò của (bất kỳ điều gì trong công việc hiện nay của bạn)... là gì?

Với câu hỏi này, tôi không thể gợi ý câu trả lời cho bạn, vì tôi không biết bạn để đơn vào vị trí nào. Nhưng câu trả lời của bạn nên dựa vào bức tranh lớn:

- Mục tiêu tổng thể của công việc
- Các nhiệm vụ chính

Bạn có thể có được những manh mối quan trọng từ tài liệu mô tả công việc hoặc kinh nghiệm của chính mình.

Đôi khi câu hỏi này là nhằm mục đích kiểm tra. Khi đó, nhà tuyển dụng sẽ ngắt lời thể hiện sự không đồng tình với bạn. Mục đích của họ là muốn biết liệu bạn có thể bình tĩnh bảo vệ quan điểm của mình một cách thuyết phục hay không, vì vậy, đừng nản chí trước sự ngắt lời của họ. Hãy lịch sự hỏi lại họ để chứng minh những khẳng định của họ rằng sự mô tả về vai trò của... là sai (Dựa vào điều gì mà anh có thể nói như vậy?). Sau đó, bạn bình tĩnh trình bày những lý lẽ của mình.

Bạn biết gì về công ty của chúng tôi?

Mẹo phỏng vấn

Nếu bạn vừa tốt nghiệp đại học và đang xin việc, nhà tuyển dụng sẽ muốn biết về quá trình học của bạn và nó giúp bạn đáp ứng công việc này như thế nào. Từ các cuốn sách bạn đọc cho đến các chương trình học ngoài giờ của bạn, các câu hỏi thường gặp là:

- Tại sao bạn lựa chọn chuyên ngành đó?
- Những kiến thức bạn thu được liên quan đến công việc này như thế nào?
- Bạn đã tham gia những dự án nào?
- Bạn đã tham gia những hoạt động ngoại khóa nào?

Đây là cơ hội tốt để bạn thể hiện những gì bạn đã chuẩn bị trước. Hãy bám vào những đặc điểm liên quan đến công việc như quy mô, doanh thu, lĩnh vực kinh doanh, sự phát triển và đặc điểm công ty (ví dụ: “Tôi biết công ty này là một doanh nghiệp trẻ, đang phát triển, có uy tín trong lĩnh vực phát triển con người”). Hãy trả lời ngắn gọn, nhưng bổ sung thêm một hoặc hai điều thể hiện bạn đã nghiên cứu sâu chứ không chỉ đơn thuần là đọc báo cáo hàng năm của công ty. Ví dụ: “... và thông qua các tờ báo thương mại, tôi được biết công ty vừa ký kết một số hợp đồng lớn ở Đông Âu”.

Tại sao bạn muốn có công việc này?

Với kiểu câu hỏi này, cố gắng không nói dông dài về các thách thức cũng như viễn cảnh. Hãy nói về những lợi ích và nêu ra cụ thể loại thách thức nào mà bạn cảm thấy hứng thú. Ví dụ: “Tôi là một nhà tổ chức giỏi, và tôi đang tìm kiếm một vị trí tạo cho tôi cơ hội lập kế hoạch và tổ chức” hoặc “Tôi rất muốn được làm việc trong một nhóm thành công, và công việc này dường như sẽ cần một người có khả năng hòa đồng nhanh với nhóm”.

Đây cũng là cơ hội tốt để thể hiện bạn đã tìm hiểu kỹ về công ty, bạn nên nói ngắn gọn và chỉ nói những gì có liên quan. Bạn có thể nói kiểu như: “Tôi nhận thấy các công ty đang phát triển có một môi trường năng động, sôi nổi và tôi biết trong bốn năm gần đây, tăng trưởng bình quân của công ty các anh là 6%”.

Bạn có những khả năng gì để đảm đương công việc?

Thêm một câu hỏi nữa cho bạn có cơ hội tỏa sáng. Bạn cần gắn kết những kinh nghiệm hoặc kỹ năng của bạn với yêu cầu công việc. Vì vậy, hãy nêu khoảng ba điểm mạnh chính có lợi cho bạn có liên quan đến công việc mà bạn đang ứng tuyển. Ví dụ: “Tôi rất giàu kinh nghiệm giao tiếp với khách hàng, thậm chí với cả những khách hàng rất khó tính. Tôi rất dễ hòa đồng với người khác nên làm việc nhóm rất tốt. Tôi vốn là người ngăn nắp nên có thể dễ dàng đảm nhiệm những công việc giấy tờ và phù hợp với bất kỳ hệ thống nào. Theo tôi hiểu, đây là những kỹ năng quan trọng đối với công việc này”.

Bạn hy vọng sẽ làm việc ở công ty này bao lâu?

Nhà tuyển dụng không muốn tuyển dụng một người sẽ từ bỏ công ty khi đã khai thác hết giá trị của nó. Vì vậy, hãy thể hiện rằng bạn muốn làm việc ở công ty trong thời gian dài. “Tôi muốn làm việc, trưởng thành và phát triển tại đây. Tôi sẽ làm việc trong một thời gian dài, không ngừng tiến bộ và có những đóng góp nhất định cho công ty”.

Mẹo phỏng vấn

Hãy chuẩn bị cho tình huống nhà tuyển dụng đưa ra những câu hỏi không nằm trong số các câu hỏi trên. Họ có thể hỏi: “Bạn có kinh nghiệm gì để ứng phó với những khách hàng khó tính?”, hay “Hãy kể về một khách hàng khó tính mà bạn từng gặp. Bạn đã ứng phó thế nào?”, hoặc “Bạn có bí quyết gì để ứng phó với những khách hàng xảo trá hoặc nóng tính?”. Chúng là các dạng khác nhau của cùng một câu hỏi – bạn sẽ phải nhận ra chúng chính là sự gợi ý cho câu trả lời mà bạn đã chuẩn bị.

Những điểm mạnh nhất của bạn là gì?

Đây là một câu hỏi lý tưởng. Bạn chỉ cần trả lời xoay quanh các nhiệm vụ chính của công việc để khẳng định những điểm mạnh liên quan đến công việc. Hãy nhớ, không nói dài dòng, chỉ nêu từ một đến hai điểm mạnh chính, quan trọng đối với công việc này.

Những điểm yếu nhất của bạn là gì?

Câu hỏi này cũng sẽ xuất hiện ở chương sau. Nó thật sự khó. Nó buộc bạn nói những điều không tốt của bản thân. Cách phòng thủ tốt nhất là:

- Nói kiểu hài hước
- Kể một điều về bản thân không liên quan đến công việc (Tôi không rành việc nhà như thay bóng đèn hay lắp vòi nước).
- Kể về một sự việc đã xảy ra từ rất lâu mà bạn đã rút ra được một bài học (Mười lăm năm trước, tôi luôn bị la mắng về việc để giấy tờ lộn xộn, nhưng tôi đã học được cách dành 30 phút đầu tiên mỗi ngày cho công việc này. Bây giờ, tôi nghĩ là tôi làm công việc này tốt hơn bất kỳ đồng nghiệp nào).

- Nói về một điều mà nhà tuyển dụng coi là điểm mạnh (“Tôi rất sợ phải dừng lại giữa chừng. Tôi thường ở lại công ty cho đến khi hoàn thành công việc, ngay cả khi gia đình tôi luôn phàn nàn rằng tôi thường xuyên về nhà muộn”).

Các cách trả lời đó sẽ giúp bạn không để lộ những điểm yếu thật sự của mình và tránh việc thể hiện mình quá hoàn hảo – điều mà nhà tuyển dụng không hề thích.

Bạn hình dung mình sẽ ở vị trí nào sau 5 năm nữa?

Hãy thận trọng khi trả lời câu hỏi này bởi nếu bạn đưa ra một mục tiêu cụ thể và nhà tuyển dụng hiểu rằng họ không thể đáp ứng, họ sẽ không lựa chọn bạn. Vì vậy, hãy để ngỏ câu trả lời, nhưng nên nhớ, họ cần biết bạn sẽ nỗ lực và không ngừng làm gia tăng giá trị cho họ. Hãy trả lời kiểu như: “Tất nhiên, tôi là một người tham vọng. Tôi thích sự tiến bộ và phát triển. Nhưng các anh không thể khiến một công việc phù hợp với một danh sách điều kiện. Tôi cho rằng điều nên làm là để công việc đưa anh tiến lên phía trước”.

Trong con mắt của đồng nghiệp, bạn là người như thế nào?

Đây là lời gợi ý để bạn nêu ra những điểm mạnh của mình, vì vậy, hãy chớp lấy cơ hội này. Hãy tập trung vào những điểm cộng của bạn như bạn thường xuyên giúp đỡ người khác, là một thành viên tốt trong nhóm, v.v... Với những câu hỏi kiểu này, bạn không nên đưa ra câu trả lời phóng đại. Bạn có thể bị phát hiện nếu họ kiểm tra lý lịch của bạn hoặc khi bạn bắt đầu công việc này. Vì vậy, nếu bạn là người ít nói nhưng hòa thuận với tất cả mọi người, bạn có thể trả lời: “Trong con mắt của họ, tôi là một thành viên trầm lặng của nhóm, được mọi người yêu mến và có thể tin cậy để cùng nhóm vượt qua bất kỳ thách thức nào”.

Trong con mắt của bạn bè, bạn là người như thế nào?

Câu hỏi này cũng tương tự như câu hỏi: “Trong con mắt của đồng nghiệp, bạn là người như thế nào?”. Không nên nói dối về bản thân, hãy nêu ra những điểm mạnh nhất liên quan đến công việc mà bạn đang ứng tuyển.

Thông thường, điều đáng nói nhất là lòng trung thành và sự nhiệt tình giúp đỡ người khác của bạn.

Nhà tuyển dụng chỉ đơn giản muốn có một hình ảnh đầy đủ nhất về con người bạn để có thể đánh giá liệu bạn có phù hợp với những người mà bạn sẽ cùng làm việc hay không.

Sở thích ngoài công việc của bạn là gì?

Nhà tuyển dụng sẽ cố gắng tìm hiểu kỹ lưỡng về bạn. Những sở thích của bạn sẽ nói cho họ biết bạn là người đam mê thể thao, có tính ganh đua, thích mạo hiểm, thích làm việc một mình hay theo nhóm, v.v... Không nên bịa ra các sở thích (Bởi nhà tuyển dụng có thể hỏi: “Bạn thích nhảy cổ điển à? Tôi cũng vậy! Thế bạn thường tham gia câu lạc bộ nào? Bạn đã dự thi giải nghiệp dư bao giờ chưa?), mà hãy lựa chọn các sở thích và mối quan tâm cho thấy bạn chính là người mà nhà tuyển dụng đang tìm kiếm.

Gần đây, bạn đã đọc và yêu thích tác phẩm nào?

Với câu hỏi này, bạn không nên bịa ra câu trả lời chạy theo một hoặc nêu tên một cuốn sách nổi tiếng mà bạn chưa hề đọc. Bạn có thể sẽ bị hỏi những câu hỏi xoay quanh câu trả lời của bạn. Bạn không nên đề cập đến cuốn sách gần nhất mà bạn đọc, hãy nêu tên cuốn sách mà bạn thật sự yêu thích có một chút khác thường – bạn không giống như số đông khác. Có thể bạn cần nêu khác tên một cuốn sách kinh điển đặc sắc, một tác phẩm tiên phong hoặc một cuốn tiểu sử – hãy nêu một điều gì đó để thể hiện rằng, nhà tuyển dụng cũng nên đọc cuốn sách đó.

Hãy kiểm tra xem bạn đã sẵn sàng cho cuộc phỏng vấn chưa

Dưới đây là danh sách toàn bộ các câu hỏi được liệt kê trong chương này. Khi bạn đã chuẩn bị trước câu trả lời cho các câu hỏi đó, hãy ghi tóm tắt câu trả lời vào cột giữa. Ở cột bên phải, ghi chép những ví dụ điển hình nhất mà bạn có thể đưa ra để minh họa cho câu trả lời. Hãy đảm bảo bạn đã sẵn sàng trả lời bất kỳ câu hỏi nào.

Câu hỏi

Hãy kể về bản thân bạn

Trả lời

Ví dụ

Bạn thích điều gì nhất trong công việc hiện tại?

Trả lời

Ví dụ

Thách thức lớn nhất trong công việc mà bạn phải đối mặt?

Trả lời

Ví dụ

Tại sao bạn muốn từ bỏ công việc hiện tại?

Trả lời

Ví dụ

Ông chủ hiện tại của bạn là người như thế nào?

Trả lời

Ví dụ

Bạn nghĩ vai trò của (bất kỳ điều gì trong công việc hiện nay của bạn)... là gì?

Trả lời

Ví dụ

Bạn biết gì về công ty của chúng tôi?

Trả lời

Ví dụ

Tại sao bạn muốn có công việc này?

Trả lời

Ví dụ

Bạn có những khả năng gì để đảm đương công việc?

Trả lời

Ví dụ

Bạn hy vọng làm việc ở công ty này bao lâu?

Trả lời

Ví dụ

Những điểm mạnh nhất của bạn là gì?

Trả lời

Ví dụ

Những điểm yếu nhất của bạn là gì?

Trả lời

Ví dụ

Bạn hình dung mình sẽ ở vị trí nào sau 5 năm nữa?

Trả lời

Ví dụ

Trong con mắt của đồng nghiệp, bạn là người như thế nào?

Trả lời

Ví dụ

Trong con mắt của bạn bè, bạn là người như thế nào?

Trả lời

Ví dụ

Những sở thích ngoài công việc của bạn là gì?

Trả lời

Ví dụ

Gần đây, bạn đã đọc và yêu thích tác phẩm nào?

Trả lời

Ví dụ

Trả lời

Hãy chuẩn bị trước câu trả lời cho các câu hỏi có khả năng sẽ được đưa ra nhất và hãy nhớ:

- Lắng nghe câu hỏi
- Trả lời vào trọng tâm câu hỏi

- Trả lời ngắn gọn nhưng không bỏ sót điểm nào có liên quan
- Hãy chuẩn bị các câu trả lời để thể hiện bạn là người phù hợp cho công việc đặc biệt này

8. Các câu hỏi phỏng vấn khó

Không có câu hỏi nào đơn giản. Nhưng so với câu hỏi: “Bạn đã làm công việc hiện tại bao nhiêu năm?”, những câu hỏi dưới đây thật sự là rất khó. Nó không nhằm mục đích làm khó bạn (mặc dù cũng có một số câu như thế), mà nó đơn giản là cách tốt nhất để nhà tuyển dụng có được những gì họ cần biết.

Trong chừng mực mà nhà tuyển dụng quan tâm thì đó không phải là sự ganh đua. Cả bạn và nhà tuyển dụng đều cùng ở một phía, vì vậy, nếu không cố gắng để chọn được người tốt hơn trong số các bạn hoặc ngăn chặn 1 hoặc 2 lý do của bạn thì nhất định nhà tuyển dụng đó không phải là một nhà tuyển dụng chuyên nghiệp. Những câu hỏi sẽ là khó nếu bạn không biết chắc cách trả lời chúng.

Nhưng vấn đề ở chỗ, dù mục đích của nhà tuyển dụng là gì thì bất kỳ câu hỏi nào trong số những câu hỏi này cũng khiến bạn cảm thấy lo lắng nếu không được chuẩn bị trước. Nhưng sau khi đọc xong chương này, bạn sẽ có câu trả lời cho các câu hỏi đó.

Dù nhà tuyển dụng có chủ ý đưa ra câu hỏi khó hay không, bạn vẫn nên tuân theo các nguyên tắc cơ bản sau:

- Bình tĩnh
- Không cố phòng thủ
- Dừng lại một chút trước khi trả lời nếu thấy cần

Lời khuyên hữu ích

Theo một số nhà tuyển dụng chuyên nghiệp, họ không cố tình hỏi khó ứng viên nếu không có dụng ý tốt. Vậy dụng ý của họ là gì? Đó là:

- Để biết bạn sẽ phản ứng thế nào trước áp lực
- Để khẳng định bạn đang nói thật (nếu họ nghi ngờ)

Hơn nữa, nhà tuyển dụng cũng biết được bạn sẽ phản ứng thế nào trước áp lực nếu họ có một số dấu hiệu – ví dụ từ các bài trắc nghiệm tinh thần – rằng bạn không chịu được áp lực tốt.

Các câu hỏi sau đây được phân thành các dạng giúp bạn có thể tìm ra câu trả lời cho các dạng câu hỏi đó:

- Câu hỏi về bản thân bạn
- Câu hỏi về sự nghiệp của bạn
- Câu hỏi về công việc mà bạn đang ứng tuyển
- Câu hỏi yêu cầu bạn tự phê bình bản thân
- Câu hỏi buộc bạn phải từ chối trả lời
- Câu hỏi về lương bổng
- Câu hỏi bất ngờ

Câu hỏi về bản thân bạn

Không phải bạn sẽ gặp tất cả các câu hỏi trong dạng này. Nếu ứng tuyển vào công việc không cần làm việc nhóm, bạn sẽ không gặp những câu hỏi về kỹ năng làm việc nhóm. Nếu công việc mà bạn đang ứng tuyển không phải là quản lý, bạn sẽ không gặp các câu hỏi về phong cách quản lý của bạn. Nhưng dù bạn ứng tuyển cho công việc nào thì bạn cũng sẽ nhận thấy. Một số câu hỏi thuộc dạng này có thể được đặt ra cho bạn và bạn cần chuẩn bị trước câu trả lời.

Nhà tuyển dụng sẽ hỏi bạn những gì?

Hãy nhìn vào danh sách câu hỏi dưới đây, suy nghĩ xem bạn sẽ gặp câu hỏi nào khi phỏng vấn xin một số việc tương ứng. Đánh dấu nhân (x) vào những câu hỏi mà bạn cho rằng chắc chắn sẽ xuất hiện khi phỏng vấn.

	Quản đốc	Trợ lý bán hàng	Nhân viên kê toán	Giám sát dự án
1 Bạn có phải là nhà lãnh đạo bẩm sinh không?				
2 Động cơ thúc đẩy bạn là gì?				
3 Bạn làm việc trong nhóm như thế nào?				

4 Bạn làm việc dưới
sức ép như
thế nào?

5 Bạn ghét điều gì
nhất trong công
việc cũ?

6 Bạn có dễ dàng
tiếp thu
hướng dẫn không?

7 Bạn có thích những
công việc lặp lại
hàng ngày không?

(Xem đáp án trang 225)

Động cơ thúc đẩy bạn là gì?

Như thường lệ, bạn cần đưa ra câu trả lời vừa phù hợp vừa liên kết với những nhiệm vụ chính của công việc. Vì vậy, không nên trả lời: “Đó là tiền lương”. Mà hãy nói: “Tôi cảm thấy tuyệt vời nhất khi có thể phụ trách một

dự án từ đầu đến cuối”, hoặc “Tôi rất vui khi được quản lý một nhóm đoàn kết và tôi tin rằng mình sẽ quản lý thành công”.

Bạn có dễ dàng tiếp thu hướng dẫn không?

Hãy ghi nhớ một sự thật là: nhà tuyển dụng rất có thể sẽ trở thành ông chủ tương lai của bạn nếu cuộc phỏng vấn diễn ra tốt đẹp, vì vậy, bạn phải tiếp thu hướng dẫn của họ. Tất nhiên, câu trả lời sẽ là bạn dễ dàng tiếp thu. Bạn có thể củng cố niềm tin của họ về câu trả lời của bạn bằng cách nói: “Nhóm sẽ hoạt động không hiệu quả nếu các thành viên trong nhóm không sẵn lòng tiếp thu sự chỉ đạo của trưởng nhóm”.

Bạn xử sự như thế nào khi bị phê bình?

Xin nhắc lại lần nữa, nhà tuyển dụng rất có thể sẽ trở thành ông chủ tương lai của bạn và chắc chắn sẽ có lúc họ phải phê bình bạn. Họ muốn biết phản ứng của bạn khi bị phê bình và liệu bạn có khiến công việc trở nên khó khăn hay không.

Vì vậy, hãy trả lời kiểu như: “Tôi rất vui được tiếp thu những lời phê bình mang tính xây dựng. Tôi cho rằng việc sẵn sàng tiếp thu những lời phê bình mang tính xây dựng là cách giúp tôi sửa sai và phát triển năng lực của mình”.

Bạn có thích những công việc thường ngày không?

Có thể bạn sẽ không gặp câu hỏi này nếu bạn ứng tuyển vào vị trí không đòi hỏi phải làm những công việc lặp lại hàng ngày. Vì vậy, rõ ràng câu trả lời của bạn sẽ là: “Có”. Tuy nhiên, không nên chỉ trả lời như vậy, hãy làm tăng sức thuyết phục cho câu trả lời của bạn bằng cách nói ngắn gọn một vài ý để chứng tỏ bạn hiểu câu hỏi và đã ngẫm nghĩ câu trả lời.

Bạn có thể trả lời: “Có, tôi có một phương pháp làm việc ngăn nắp và tôi rất hài lòng vì đã thực hiện thành công những công việc lặp lại hàng ngày”.

Phong cách quản lý của bạn là gì?

Không cần nói dối khi trả lời những câu hỏi kiểu này, vì vậy, hãy trả lời trung thực. Nhưng xin nhắc lại lần nữa, bạn phải đảm bảo câu trả lời của bạn phải liên quan đến công việc mà bạn đang ứng tuyển. Bạn không cần nói huênh hoang đến 20 phút, mà chỉ nên nói vài câu rõ ràng: “Tôi rất thích phương pháp ‘cây gậy và củ cà rốt’, và tôi có một chính sách mở”, hoặc “Tôi cho rằng, người quản lý phải kiên quyết với cả nhóm, và cả nhóm sẽ thông cảm với điều kiện bạn phải tuyệt đối công bằng”. Bạn cũng có thể trả lời câu hỏi này bằng cách kể một câu chuyện – một ví dụ về một vấn đề rắc rối xảy ra trong nhóm nhưng bạn đã giải quyết kiên quyết và công bằng”.

Mẹo phỏng vấn

Đừng đề cập đến bất kỳ điều gì không có trong CV của bạn tại cuộc phỏng vấn. Bạn đã cố tình không ghi công việc xếp các giá hàng trong siêu thị trong bốn tháng vào CV. Nhưng nếu bạn nói ra trong cuộc phỏng vấn, nó sẽ khiến họ nghi ngờ độ tin cậy của bản CV. Do đó, hoặc là bạn ghi vào CV, hoặc phải bảo đảm không đề cập điều không ghi trong CV tại cuộc phỏng vấn.

Bạn có phải là nhà quản lý tốt không?

Câu hỏi này tương tự như câu hỏi về phong cách quản lý, nhưng thẳng thừng hơn. Câu trả lời chắc chắn phải là “Có”, nếu nhà tuyển dụng chưa đưa ra câu hỏi về phong cách quản lý của bạn, bạn có thể miêu tả ngắn gọn như câu trả lời trên. Xin nhắc lại lần nữa, việc kể câu chuyện ngắn về cách bạn tiếp cận với những người làm công tác quản lý cũng là một ý tưởng hay.

Bạn có phải là nhà lãnh đạo bẩm sinh không?

Bạn chỉ gặp câu hỏi này nếu bạn ứng tuyển vào vị trí lãnh đạo, do đó, câu trả lời phải là sự khẳng định chắc chắn. Hãy đưa ra một hoặc hai ví dụ ngắn gọn, không chỉ là ví dụ trong công việc. Bạn có thể kể về việc bạn luôn đứng đầu lớp khi học phổ thông hoặc bạn chỉ huy đội ca kịch không chuyên tại địa phương, cũng như nêu ra một ví dụ từ bối cảnh công việc của bạn.

Kỹ năng lãnh đạo bẩm sinh thường bộc lộ ngay từ khi còn nhỏ. Vì vậy, nếu bạn từng lãnh đạo nhóm từ khi còn đi học thì bạn thật sự có kỹ năng lãnh

đạo bẩm sinh và mọi người nghe theo bạn thông qua sự lựa chọn.

Bạn làm việc nhóm như thế nào?

Lại là một câu hỏi mà bạn phải trả lời thành thật, nhưng lựa chọn cách trả lời thích hợp để thể hiện phong cách làm việc nhóm của bạn. Hãy trả lời ngắn gọn: “Tôi thích trở thành thành viên của một nhóm và rất thích tính linh hoạt của nhóm. Tôi thật sự cảm thấy vui với những kết quả mang tính tập thể”. Sau lời khẳng định, hãy kể một câu chuyện hoặc ví dụ minh họa. Nếu làm việc nhóm là một yêu cầu quan trọng của công việc, bạn chắc chắn sẽ gặp câu hỏi này (hoặc câu hỏi tương tự), hãy chuẩn bị trước một ví dụ minh họa.

Bạn tiếp cận một dự án điển hình như thế nào?

Nếu bạn được hẹn phỏng vấn xin việc liên quan đến dự án, bạn nên chuẩn bị trước cho câu hỏi này. Không cần trả lời dài dòng, nhưng phải chỉ ra được bạn đã tính đến những yếu tố lập kế hoạch cho một dự án đạt hiệu quả. Đó là:

- Đặt kế hoạch lùi từ ngày hoàn thiện/bàn giao dự án
- Vạch ra cụ thể những điều bạn cần để tiến hành công việc hiệu quả và đúng thời hạn
- Dự thảo chi phí, thời gian và tài nguyên
- Tính đến những yếu tố bất ngờ có thể xảy ra

Thể hiện ba điểm mạnh của bạn

Hãy tìm ra ba điểm mạnh nhất mà bạn muốn thể hiện với nhà tuyển dụng. Nếu nhiều hơn, những gì bạn định thể hiện sẽ trở nên mờ nhạt. Do đó, hãy nêu ba điểm mạnh nhất (trong số các điểm mạnh của bạn) mà:

- Là những điểm thật sự nổi trội của bạn
- Là những điểm quan trọng đối với công việc mà bạn đang ứng tuyển

Khi bạn đã xác định được ba điểm mạnh muốn thể hiện, hãy chuẩn bị các ví dụ và câu chuyện để nhấn mạnh những điểm mạnh đó cũng như các ví dụ minh họa. Và khi được hỏi những câu hỏi như “Ông chủ của bạn sẽ nói gì về bạn?”, hãy thể hiện các điểm mạnh của mình.

Đây là danh sách các điểm mạnh bạn có thể lựa chọn (bạn cũng có thể đưa ra những điểm mạnh không có trong danh sách này):

• Trung thực	• Nhiệt tình	• Công hiến
• Giàu nghị lực	• Chú ý đến chi tiết	• Liêm chính
• Có năng lực	• Đáng tin cậy	• Có óc sáng tạo
• Linh hoạt	• Chủ động	• Có uy tín
• Kiên trì	• Có khả năng lãnh đạo	• Có tài ngoại giao
• Tự tin	• Tập trung vào các mục tiêu	• Có quyết tâm
• Giao tiếp tốt	• Có mối quan hệ tốt với mọi người	• Bình tĩnh trước áp lực

Bạn làm việc dưới sức ép như thế nào?

Bạn chỉ gặp câu hỏi này khi nó liên quan đến vị trí ứng tuyển. Một câu trả lời đầy đủ sẽ tốt hơn một câu trả lời ngắn gọn. Vì vậy, hãy trả lời rằng bạn vẫn làm việc rất tốt dưới sức ép – nói rằng bạn thích điều đó nếu nó chính đáng – và đưa ra ví dụ một tình huống mà bạn đã xử lý thành công khi có sức ép. Bạn cũng nên nói về việc sẽ tập luyện kỹ năng quản lý thời gian tốt để đảm bảo giảm thiểu căng thẳng khi phải làm thêm giờ (nhưng bạn không nên nói điều này nếu đó không phải sự thật).

Mức độ sáng tạo của bạn?

Câu hỏi này dành cho những công việc cần sự sáng tạo. Hãy chuẩn bị trước một số ví dụ. Nếu bạn có nhiều ý tưởng sáng tạo, hãy phác thảo những nét chính của một hoặc hai phương pháp sáng tạo mà bạn thường sử dụng để chứng tỏ bạn thật sự là người sáng tạo.

Bạn khơi dậy những điểm mạnh ở người khác như thế nào?

Nếu bạn ứng tuyển vào vị trí quản lý, bạn sẽ gặp câu hỏi này. Các kỹ năng mà nhà tuyển dụng cần ở bạn bao gồm:

- Giao tiếp tốt
- Kỹ năng làm việc nhóm
- Coi mỗi người là một cá thể
- Nêu gương tốt
- Luôn khen ngợi kịp thời những thành tích tốt

Bạn giải quyết mâu thuẫn trong nhóm như thế nào?

Bạn phải trung thực khi trả lời câu hỏi này. Đưa ra một ví dụ về mâu thuẫn trong nhóm có thể thể hiện khả năng giải quyết mâu thuẫn của bạn. Các phương pháp bạn cần thể hiện là:

- Công bằng
- Nói chuyện riêng về vấn đề mâu thuẫn với từng cá nhân
- Tìm hiểu rõ nguồn gốc vấn đề
- Tìm ra giải pháp khiến những người liên quan đều hài lòng

Bạn cũng có thể khẳng định thêm: “Theo tôi, nếu một nhóm được điều hành dựa trên tiêu chí công bằng và các thành viên trong nhóm cùng đồng lòng, thì chắc chắn sẽ rất hiếm khi xảy ra mâu thuẫn”.

Mẹo phỏng vấn

Bạn sẽ làm gì nếu đối mặt với nhà tuyển dụng có trình độ thấp? Sai lầm lớn nhất mà nhà tuyển dụng này mắc phải là không khuyến khích bạn mở rộng câu trả lời. Họ chỉ đưa ra những câu hỏi đóng (chỉ trả lời đúng hoặc sai), hoặc không bao giờ đề nghị bạn đưa ra ví dụ hoặc những kinh nghiệm để minh họa.

Bí quyết là hãy làm việc đó thay cho họ. Hãy tự nguyện mở rộng câu trả lời ngay cả khi câu hỏi không yêu cầu. Hãy đưa ra các ví dụ minh họa mặc dù nhà tuyển dụng không yêu cầu. Nếu bạn gặp một nhà tuyển dụng thường xuyên lạc đề hoặc ngắt lời bạn trong cuộc phỏng vấn, hãy gây ấn tượng bằng khả năng trả lời chính xác khi họ hỏi: “Chúng ta đang nói đến đâu nhỉ?”.

Sếp của bạn sẽ nói gì về bạn?

Nhà tuyển dụng rất có thể sẽ trở thành sếp tương lai của bạn, vì vậy, hãy cẩn thận. Họ muốn biết rằng bạn là một nhân viên làm việc có hiệu quả, nhưng họ không muốn bạn “giẫm lên ngón chân của họ”. Vì vậy, hãy miêu tả mình như một người mà bất kỳ ông chủ nào cũng muốn tuyển dụng. Ví dụ: “Sếp của tôi sẽ miêu tả tôi là người làm việc chăm chỉ, đầy nhiệt huyết và trung thành. Sếp sẽ nói rằng tôi làm việc tốt nhờ luôn sáng tạo và thường giúp đỡ các thành viên khác trong nhóm”. Đừng bao giờ nói: “Tôi nghĩ sếp của tôi sẽ nói...”. Hãy đưa ra câu trả lời chắc chắn và quả quyết.

Nếu nhà tuyển dụng có cơ hội gặp sếp hiện tại của bạn để tham khảo ý kiến, bạn phải đảm bảo câu trả lời của mình ăn khớp với những điều sếp hiện tại sẽ nói về bạn.

Bạn ghét điều gì nhất trong công việc hiện tại của bạn?

Bạn rất yêu công việc. Nhà tuyển dụng có thể chắc chắn thuê bạn bởi họ biết rằng bạn sẽ tích cực, tận tụy trong từng phút làm việc. Vì vậy, với câu hỏi đó, bạn không thể đưa ra một điều gì đó mình không thích. Trường hợp ngoại lệ duy nhất có thể là nếu công việc bạn đang ứng tuyển khác xa so với công việc hiện tại thì bạn có thể nói: “Tôi thật sự thích công việc hiện tại. Nhưng đôi khi tôi cảm thấy nản chí vì tôi không có cơ hội gặp gỡ khách

hàng thường xuyên như tôi muốn. Đó là lý do tại sao công việc này lại hấp dẫn tôi.

Mẹo phỏng vấn

Trung thực là tốt nhất vì những lý do sau:

- Nhà tuyển dụng giàu kinh nghiệm sẽ dễ dàng phát hiện ra bạn đang nói dối.
- Bất kỳ lời nói dối nào cũng có thể bị phát giác khi nhà tuyển dụng kiểm tra giấy chứng nhận hoặc bằng cấp của bạn. Khi đó, chắc chắn bạn sẽ bị loại.
- Nếu bạn có được công việc nhờ sự thiếu trung thực, ông chủ mới sẽ nhận ra ngay khi bạn không thể đáp ứng những tiêu chuẩn mà bạn đã “hứa” tại cuộc phỏng vấn. Bạn có thể có được việc làm, nhưng khi bạn làm việc, bạn có thể bị sa thải và trở về vạch xuất phát.

Nếu bạn xử lý thông minh các câu hỏi và tuân theo các nguyên tắc cho dạng câu hỏi này, bạn vẫn có thể thể hiện thành công trong cuộc phỏng vấn mà không cần phải nói dối.

Câu hỏi về sự nghiệp của bạn

Nhà tuyển dụng cần biết liệu bạn đã ở vị trí mong muốn trên nấc thang sự nghiệp của bạn hay chưa, và họ cũng cần biết mục tiêu của bạn. Bạn có kế hoạch chung sức giúp công ty này phát triển nhanh hơn hay chậm hơn những gì họ hy vọng trong công việc này? Do đó, tất cả những câu hỏi thuộc dạng này đều nhằm mục đích để bạn nói về sự phù hợp của bạn với công việc này như thế nào trong bối cảnh tương lai xa.

Đây cũng là dạng câu hỏi mà câu trả lời trung thực là yếu tố quan trọng, không chỉ bởi các nhà tuyển dụng luôn đòi hỏi sự trung thực mà còn có một thực tế là nếu bạn lừa dối nhà tuyển dụng, bạn có thể được tuyển dụng cho một công việc sẽ tác động xấu đến sự nghiệp của bạn. Nhà tuyển dụng sẽ biết được liệu công việc này có phù hợp với các mục tiêu lâu dài của bạn hay không, nhưng chỉ với điều kiện bạn nói thật mục tiêu của bạn với họ.

Tuy nhiên, bạn muốn có công việc này, vì vậy, các câu trả lời của bạn phải đúng nhất có thể. Nhưng không nên lừa dối nhà tuyển dụng.

Tại sao bạn lại làm việc quá lâu cho ông chủ hiện tại?

Không nên đưa ra câu trả lời ám chỉ rằng bạn không còn hữu ích cho công ty và đáng lẽ phải ra đi sớm hơn. Bất kỳ câu trả lời nào phủ nhận nỗi lo lắng không nói ra này từ phía nhà tuyển dụng đều được chấp nhận. Ví dụ: “Tôi đã làm việc ở công ty đó vài năm nhưng đảm nhiệm nhiều vị trí khác nhau” hoặc “Công việc phát triển không ngừng, vì vậy, dường như là tôi thường xuyên thay đổi công việc nhưng vẫn chỉ có một ông chủ”.

Tại sao bạn làm việc cho ông chủ hiện tại trong khoảng thời gian ngắn như vậy?

Nhà tuyển dụng không muốn tuyển dụng một người mà sẽ rời bỏ công ty trong một thời gian ngắn. Vì vậy, hãy họ thấy rằng bạn thật sự không phải là người thích thay đổi công việc. “Tôi thích làm việc ổn định ở một công ty trong vài năm, nhưng đến bây giờ tôi mới nhận thấy mình phải thay đổi công ty để tích lũy kinh nghiệm và tránh cảm thấy nhàm chán vì chỉ làm một công việc”.

Theo tôi thấy, bạn có vẻ là người thích thay đổi công việc

Câu hỏi này cũng giống như câu hỏi trên nhưng có phần nặng nề hơn. Nếu bạn không chỉ làm việc trong một thời gian ngắn cho ông chủ hiện nay mà còn cả với các ông chủ trước đó, nhà tuyển dụng sẽ cho rằng: bạn có thể rời bỏ họ sau vài tháng. Ngày nay, mọi người thay đổi công việc trung bình trong khoảng thời gian từ hai đến năm năm, sự thay đổi quá thường xuyên sẽ khiến ông chủ tương lai của bạn lo lắng. Trong một số ngành công nghiệp, các ông chủ còn mong muốn nhân viên gắn bó với họ càng lâu càng tốt.

Nếu CV của bạn gây ra ấn tượng rằng bạn không làm việc ổn định một chỗ thì chắc chắn bạn sẽ gặp câu hỏi này. Khi đó, bạn sẽ khẳng định với nhà tuyển dụng như thế nào, bạn sẽ ở lại với họ? Điều cuối cùng bạn cần làm là biện hộ cho mỗi lần thay đổi công việc. Tốt nhất là hãy đưa ra lý do hợp lý cho sự thay đổi công việc thường xuyên.

Do đó, hãy trả lời kiểu như: “Tôi muốn làm việc cho một công ty có thể ổn định lâu dài và có cơ hội phát triển. Nhưng đến bây giờ tôi mới nhận ra cần thay đổi công việc để tìm kiếm những thách thức trong công việc. Ví dụ...”. Sau đó bạn mình họa ngắn gọn chỉ một trong số những lần thay đổi công việc và giải thích lý do tại sao nó lại có ý nghĩa lớn. Bạn kết thúc câu trả lời bằng câu: “Tất cả những gì tôi mong đợi là một công ty năng động để tôi có thể tìm ra thách thức mới mà không cần chuyển sang công ty khác”.

Tại sao bạn vẫn chưa đi tìm một công việc mới?

Ẩn ý đằng sau câu hỏi này là có thể vì bạn không giỏi lắm nên không ai muốn tuyển dụng bạn. Bạn nên trả lời như sau: “Điều quan trọng là tôi chỉ chấp nhận một công việc mà tôi cảm thấy thật sự phù hợp với mình và tôi có thể đóng góp cho công ty”.

Nếu bạn đã từ chối một số lời mời làm việc, bạn nên nói: “Tôi từng nhận được một số lời mời làm việc, nhưng tôi cảm thấy những công việc đó không phù hợp với mình, và tôi cũng không phù hợp với các công ty đó”.

Những thành tích nổi bật trong công việc hiện tại (hoặc gần nhất) của bạn là gì?

Câu hỏi này không có nghĩa là công việc bạn đang ứng tuyển sẽ đòi hỏi chính xác những thành tích mà bạn đã đạt được ở công việc trước – mặc dù sẽ thật tuyệt nếu bạn có thể đạt được những thành tích như vậy. Điều mà nhà tuyển dụng thật sự muốn biết là những phẩm chất mà bạn phải có để đạt được thành tích. Hãy nhớ lại những thành tích:

- Đạt được gần đây
- Khó đạt được
- Càng liên quan đến công việc mà bạn đang ứng tuyển càng tốt

Mẹo phỏng vấn

Một số người cảm thấy không thoải mái khi nói những gì họ cần thể hiện tại cuộc phỏng vấn. Tuy nhiên, bạn cần tránh thể hiện sự kiêu ngạo hay tự phụ.

Mọi người thường có xu hướng thêm các cụm từ “tôi cảm thấy” hoặc “tôi nghĩ” trước lời nhận xét, ví dụ:

- “Tôi nghĩ tôi là một nhà quản lý giỏi”
- “Tôi cảm thấy những điểm mạnh nhất của tôi là...”
- “Tôi nghĩ thành tích lớn nhất của tôi trong công việc hiện tại là...”

Những cụm từ này thể hiện sự khiêm tốn, nhưng lại làm nảy sinh vấn đề khác, nó thể hiện sự không chắc chắn và làm giảm bớt hào khí của lời khẳng định phía sau. Bạn có thể tránh nói cụm từ đó bằng cách thay thế bằng cụm từ khác. Ví dụ:

- “Tôi tin tôi là một nhà quản lý giỏi”
- “Có thể nói những điểm mạnh nhất của tôi là...”
- “Đồng nghiệp nói với tôi rằng thành tích lớn nhất của tôi là...”

Nếu bạn có thể bắt đầu lại từ đầu, bạn sẽ lựa chọn quyết định sự nghiệp khác nào?

Bạn không có cơ may thành công nếu chỉ cố gắng nghĩ ra những thay đổi mang tính giả thuyết cho sự nghiệp đã qua. Bất kể điều gì bạn nói ra điều thể hiện bạn không hài lòng với những gì mình có và nhà tuyển dụng nghĩ rằng tại sao lại phải thuê những người không thật sự muốn ở chỗ mà họ đang ở?

Vì vậy, câu trả lời hợp lý nhất là bạn sẽ không thay đổi bất kể điều gì; bạn hài lòng với những điều đạt được. Bạn có thể bổ sung: “Tôi không thuộc tốp người tiếc nuối quá khứ. Tôi thích dồn hết sinh lực cho tương lai”.

Bạn có cho rằng sự nghiệp hiện nay của bạn là thành công?

Câu trả lời cho câu hỏi này là “Có”. Để mở rộng câu trả lời (nên tránh trả lời quá ngắn gọn), bạn cần tiếp tục nêu rõ thành công trong sự nghiệp của mình. Vấn đề sẽ đặc biệt nhạy cảm nếu sự nghiệp của bạn có vẻ không nổi bật, dù cũng đáng nể.

Có thể bạn không tiến trên nấc thang sự nghiệp. Vì thế, bạn có thể nói: “Điều có ý nghĩa quan trọng với tôi, còn hơn cả tiền bạc hay địa vị, là có một việc làm thú vị và được thử thách năng lực, và tôi may mắn có được điều đó. Sự nghiệp của tôi như vậy là rất thành công”.

Thậm chí, nếu sự nghiệp của bạn chưa có gì và tiến rất chậm thì sao? Bịa ra một sự nghiệp trong CV cũng chẳng ích gì, vì vậy, hãy thể hiện là bạn lạc quan và hy vọng vào tương lai: “Tôi có một hoặc hai vấn đề trong sự nghiệp đã qua, nhưng tôi chắc chắn sẽ không lặp lại điều đó. Từ bây giờ, tôi dự định xây dựng sự nghiệp nhờ những cơ hội tốt mà tôi có và sẽ đạt được một sự nghiệp thành công”.

Bạn muốn được thăng chức khi nào?

Mẹo phỏng vấn

Một số câu hỏi không nên đưa ra trong cuộc phỏng vấn nếu không có lý do hợp lý và có liên quan. Đó là những câu hỏi liên quan đến chủng tộc, tôn giáo hay giới tính, những câu hỏi về tiền sử bệnh tật hoặc về kế hoạch tương lai của gia đình ứng viên.. Bạn sẽ xử sự như thế nào nếu bạn gặp các câu hỏi đó? Bạn có thể trả lời nếu bạn muốn, nhưng bạn sẽ làm gì nếu bạn không muốn trả lời?

Bạn có thể phòng thủ và yêu cầu nhà tuyển dụng rút lại câu hỏi, nhưng cách xử sự đó không giúp bạn có được công việc. Cách tốt nhất là nói lịch sự: “Cho phép tôi được hỏi tại sao anh cần biết điều đó?” Nếu không có lý do chính đáng, chắc chắn nhà tuyển dụng sẽ rút lại câu hỏi. Nếu họ vẫn khẳng khái hỏi bạn một điều gì đó mà không có lý do hợp lý, bạn phải lựa chọn hoặc kiên quyết từ chối trả lời hoặc trả lời (dù nói thật hay không).

Không nên đưa ra một mốc thời gian cụ thể. Câu trả lời nên là: bạn mong muốn được thăng chức khi xứng đáng. “Tôi hy vọng sẽ được thăng chức khi tôi chứng minh được giá trị của mình với công ty và xứng đáng với chức vụ đó”.

Hãy chỉ ra công việc này phù hợp với các mục tiêu lâu dài của bạn: “Đó là lý do tại sao tôi muốn trở thành nhân viên của một công ty đang phát triển để có cơ hội thăng tiến khi tôi luôn cầu tiến”, hoặc “Đó là lý do tại sao tôi

muốn làm việc cho một công ty lớn hơn, vì ở đó có rất nhiều cơ hội dành cho tôi khi tôi có kỹ năng và kinh nghiệm”.

Câu hỏi về công việc bạn đang ứng tuyển

Nhà tuyển dụng biết rất rõ rằng, hàng ngày, có hàng nghìn công việc được quảng cáo. Vậy tại sao bạn lại nộp đơn cho công việc này? Họ muốn tìm một bằng chứng để chứng tỏ công việc này thật sự phù hợp với bạn, với khả năng, mục tiêu lâu dài của bạn và niềm đam mê của bạn.

Đó là lý do tại sao họ sẽ đưa ra những câu hỏi dưới đây để tìm hiểu kỹ lưỡng về những cảm nhận, lòng nhiệt tình, niềm yêu thích và khả năng cống hiến cho công ty của bạn.

Làm thế nào mà bạn có thể tham dự cuộc phỏng vấn này trong khi vẫn đang làm việc ở nơi khác?

Với câu hỏi này, bạn không nên trả lời trung thực. Nếu bạn xin nghỉ với lý do phải ở nhà chờ nhân viên bảo dưỡng máy giặt hoặc bạn có cuộc hẹn với bác sĩ thì đừng nói điều đó với nhà tuyển dụng. Nếu không, họ sẽ nghĩ rằng, nếu họ tuyển dụng bạn thì điều gì sẽ diễn ra sau mỗi lần bạn xin nghỉ đi khám bệnh.

Sẽ như thế nào nếu ông chủ của bạn biết bạn đang đi tìm việc khác và biết rõ bạn đang đi phỏng vấn. Tuy nhiên, trường hợp này không dễ xảy ra. Lý do hợp lý duy nhất là bạn đang có kỳ nghỉ hoặc thời gian rảnh rỗi.

Công việc này phù hợp với kế hoạch sự nghiệp của bạn như thế nào?

Bạn không nên trả lời chính xác kế hoạch sự nghiệp của mình. Bạn có thể trả lời kiểu như: “Ngày nay, công việc thay đổi quá nhanh nên khó có thể lên kế hoạch cụ thể. Nhưng tôi biết tôi muốn vượt qua những người khác trong ngành kinh doanh này/trong marketing/trong quản lý và tôi cho rằng công ty sẽ tạo cơ hội cho tôi thực hiện điều đó”.

Điều gì không hấp dẫn bạn trong công việc này?

Hãy thận trọng trong câu trả lời. Bất kỳ điều gì không hấp dẫn sẽ gây ấn tượng cho nhà tuyển dụng rằng bạn không nhiệt tình 100% với công việc này. Vì vậy, hoặc bạn nói rằng mọi thứ trong công việc này đều hấp dẫn bạn hoặc nếu bạn cảm thấy không thoải mái khi nói như vậy, hãy nêu một điều không hấp dẫn trong công việc mà:

- Rất nhỏ
- Không thật sự quan trọng
- Không phổ biến

Một ví dụ tốt nhất nên đưa ra là phần việc liên quan đến hồ sơ, giấy tờ của một công việc mà phần việc đó không quan trọng (Hãy nhớ, tuyệt đối không đưa ra nếu nó quan trọng đối với công việc). Nhưng bạn vẫn nên thể hiện nó theo cách tích cực: “Tôi không thể nói rằng tôi thích công việc giấy tờ. Nhưng quan trọng là chúng ta phải làm. Và trên thực tế, tôi sẽ cố gắng làm”.

Cảnh báo!

... nhà tuyển dụng hỏi bạn điều gì không hấp dẫn bạn trong công việc này. Bạn cười và nói: “Có lẽ là việc tôi phải có mặt ở đây trước 7 giờ 30 phút sáng”. Bạn muốn thể hiện điều đó cốt nhả và nhà tuyển dụng cũng đùa lại, nhưng họ sẽ không tuyển dụng bạn. Nếu họ tuyển dụng bạn, họ sẽ tự hỏi: liệu bạn có thấy chán ngấy công việc vì phải bắt đầu làm việc từ sớm? Liệu bạn có thể tuân thủ thời gian quy định? Liệu bạn có la cà trên đường đi đến công ty vào buổi sáng không...?

Bạn cũng nói với các công ty khác như nói với chúng tôi chứ?

Bạn nên thể hiện rằng bạn được nhiều công ty mời làm việc. Điều đó giúp bạn trở thành ứng viên có nhiều khả năng giành chiến thắng, và nếu được tuyển dụng, điều đó sẽ giúp bạn nâng cao mức lương mà bạn đang cố gắng đàm phán. Tuy nhiên, nếu bạn nói bạn đã có ba lời mời làm việc khác, họ có thể loại bạn nếu họ vẫn còn sự lựa chọn khác. Do đó, hãy cho họ biết, bạn sẽ không cho các công ty khác biết bạn sắp tìm được một công việc khác. Nếu không muốn nói dối, hãy cho họ biết nếu bạn trả lời phỏng vấn

tốt. Ví dụ: “Tôi vừa vượt qua vòng phỏng vấn cuối cùng của ba công ty khác”.

Bạn còn nộp đơn xin những kiểu công việc hay những kiểu công ty nào khác?

Bạn không cần tiết lộ chính xác mình đã nộp đơn xin việc ở đâu. Đôi khi nhà tuyển dụng có thể hỏi trực tiếp rằng bạn còn nộp đơn xin việc ở những đâu, nhưng bạn có thể tránh trả lời bằng cách nói các công ty đó vẫn chưa liên hệ lại và bạn cảm thấy mình không phải trả lời chính xác tên công ty. Câu trả lời đó giúp bạn tránh được các cạm bẫy và vẫn có thể giữ bí mật.

Nhưng nhà tuyển dụng có thể không đưa ra câu hỏi trực tiếp đó, họ không hỏi tên các công ty mà chỉ hỏi các kiểu việc làm và kiểu công ty. Với câu hỏi này, điều quan trọng là bạn phải thể hiện bạn muốn có công việc này. Nếu họ biết bạn đang nộp đơn xin các công việc khác nhau thuộc nhiều ngành khác nhau, họ sẽ nghi ngờ về cam kết của bạn đối với vị trí mà bạn đang ứng tuyển. Do đó, hãy thể hiện rằng bạn đang nộp đơn xin các việc tương tự và trong cùng một lĩnh vực với công việc bạn đang dự tuyển.

Sau bao lâu bạn sẽ có những đóng góp hữu ích cho công ty?

Bạn không thể trả lời câu hỏi này mà không có thêm thông tin. Hãy đặt câu hỏi để có thêm những thông tin mà bạn cần:

- Các mục tiêu cơ bản của tôi trong sáu tháng đầu tiên là gì?
- Liệu có dự án cụ thể nào mà ngay lập tức tôi phải tham gia không?

Bạn có thể sử dụng câu trả lời của các câu hỏi này để trợ giúp cho câu trả lời của bạn. Nhưng nói chung, bạn cần chỉ ra bạn muốn dành một hoặc hai tuần đầu tiên để ổn định công việc và nắm vững tình hình công ty (nếu không có dự án khẩn cấp nào). Sau đó, bạn hy vọng sẽ có các đóng góp hữu ích cho công ty ngay từ những tuần đầu tiên và sẽ đạt được những thành công đáng kể sau bốn đến sáu tháng.

Có thể khả năng của bạn vượt quá yêu cầu của công việc này

Nhà tuyển dụng sẽ lo ngại rằng nếu họ tuyển dụng bạn, bạn sẽ nhanh chóng cảm thấy chán và muốn rời khỏi công ty. Có thể chính bạn cũng nghĩ đến điều này, nhưng trong giai đoạn này, bạn vẫn cần cố gắng để được tuyển dụng. Nếu bạn không muốn làm công việc đó, hãy từ chối ngay khi được mời phỏng vấn, không nên từ chối giữa cuộc phỏng vấn.

Vì vậy, lúc này, bạn phải đưa ra câu trả lời tế nhị nhất có thể. Hãy nói rằng các công ty phát triển và năng động thường tận dụng những nhân tài mà họ có. Bạn muốn làm việc với công ty trong một thời gian và nếu bạn giàu kinh nghiệm và khả năng, bạn chắc chắn rằng họ sẽ tìm cách tạo ra thử thách cho bạn và tạo điều kiện để bạn có những đóng góp lớn cho công ty.

Theo bạn, những xu hướng chính trong ngành này là gì?

Mẹo phỏng vấn

Nhà tuyển dụng thử bạn bằng cách liên tiếp đưa ra các câu hỏi. Ví dụ: “Bạn sẽ tiếp cận một dự án điển hình như thế nào? Bạn đã điều hành dự án nào trong thời gian qua? Và, bạn gặp phải những khó khăn cơ bản nào?”.

Các nhà tuyển dụng không có chuyên môn sẽ không đưa ra các câu hỏi này, nhưng các nhà tuyển dụng có chuyên môn sẽ đưa ra các câu hỏi này để kiểm tra trí thông minh của bạn. Bạn càng trả lời được nhiều câu hỏi, họ càng đánh giá cao trí thông minh của bạn (và bạn phải ghi nhớ mỗi câu hỏi trong đầu trong khi trả lời câu hỏi khác). Nếu bạn nhắc lại câu hỏi ngay sau khi họ đưa ra, điều đó sẽ giúp bạn ghi nhớ câu hỏi.

Câu hỏi này không khó nếu bạn đã tìm hiểu kỹ lưỡng (về những gì mà nhà tuyển dụng muốn biết). Nó thật ra là phiên bản của câu hỏi “Bạn biết gì về công ty chúng tôi?”. Vì vậy, điều quan trọng là thể hiện bạn đã tìm hiểu trước và có thể xác định các xu hướng chính trong ngành, sẵn sàng gây ấn tượng tốt đối với nhà tuyển dụng.

Ngay cả khi bạn đang xin công việc trong ngành mà bạn đang làm việc, bạn vẫn phải chuẩn bị câu trả lời cho câu hỏi này.

Câu hỏi yêu cầu bạn tự phê bình bản thân

Các câu hỏi này đòi hỏi phải trả lời khéo léo và thận trọng. Bạn có một chút khó xử: một mặt, bạn không muốn thú nhận bất kỳ sai lầm hoặc khuyết điểm nào, nhưng mặt khác, sự ngạo mạn lại là yếu tố mà hầu hết các nhà tuyển dụng đều cho là nhằm chọc tức họ. Vậy làm thế nào để bạn vừa có thể tránh thừa nhận lỗi vừa không thể hiện tính tự phụ và sự quá hoàn hảo?

Câu hỏi kinh điển nhất thuộc dạng này là: “Điểm yếu nhất của bạn là gì?” một câu hỏi rất phổ biến mà chúng ta đã đề cập ở chương trước. Và cách trả lời được giới thiệu ở chương đó có thể áp dụng với tất cả các câu hỏi thuộc dạng này. Dưới đây là bốn phương pháp tự phê bình mà không phải thừa nhận bất kỳ điều gì có thể gây hại cho bạn:

- Sử dụng tính hài hước, nhưng hãy thận trọng. Đây không phải là cách tốt nhất nếu bạn nhận thấy nhà tuyển dụng không có tính hài hước. Nhưng nếu họ dường như luôn mỉm cười và bạn cũng có tính hài hước thì bạn có thể sử dụng phương pháp này. Tuy nhiên, nếu bạn đều trả lời như thế trong mỗi vòng phỏng vấn, người ta sẽ nghĩ rằng bạn như vừa thoát khỏi một trách nhiệm không muốn làm.
- Đưa ra ví dụ trong cuộc sống riêng của bạn chứ không phải trong công việc. Ví dụ: “Trước đây, tôi thấy việc dậy sớm thật sự là một thách thức, nhưng kể từ khi tôi bắt đầu dắt chó đi dạo trước bữa sáng, tôi đã rèn luyện được thói quen thức dậy sớm”.
- Nêu ra một sự việc đã xảy ra từ rất lâu nhưng bạn đã rút ra một bài học từ đó. Ví dụ: “Trước đây, quyết định một vấn đề không có thời hạn cuối cùng là một thách thức đối với tôi. Sau đó, tôi xác định thời hạn cho chính mình rồi đưa ra quyết định. Bây giờ, tôi không bao giờ vô cớ trì hoãn quyết định”.
- Trả lời những gì mà bạn cho là khuyết điểm hoặc điểm yếu, nhưng nhà tuyển dụng lại cho rằng đó là điểm mạnh. Ví dụ: “Tôi là người khá cầu toàn. Tôi không thể dứt khỏi công việc khi cảm thấy nó chưa thành công như tôi có thể làm”.

Năm điều mà nhà tuyển dụng không thích nghe

1. “Tôi xin lỗi đã đến muộn”.

2. “Tôi thật sự không biết”. Nếu câu hỏi không căn cứ theo sự thật thì nhà tuyển dụng thật sự muốn bạn tích cực và nhiệt tình trả lời các câu hỏi.

3. “Tôi không có quan hệ tốt với ông chủ của tôi”. Có thể bạn không có quan hệ tốt với ông chủ, nhưng nhà tuyển dụng muốn nghe thấy bạn công khai trung thành với ông chủ, mặc dù có những thành kiến cá nhân. Đó là điều mà nhà tuyển dụng muốn nghe từ bất kỳ ứng viên được tuyển dụng nào.

4. “Mức lương mà các anh trả cho vị trí này là bao nhiêu?”. Câu hỏi này sẽ khiến nhà tuyển dụng nghĩ rằng: bạn chỉ quan tâm đến những gì công ty làm cho bạn, chứ không quan tâm đến những gì bạn có thể làm cho công ty. Họ cũng nghĩ tương tự nếu bạn đưa ra những câu hỏi về thời gian làm việc và chế độ nghỉ ngơi. (Bạn có thể đàm phán điều này sau khi được tuyển dụng).

5. “Các anh nhầm rồi...” hoặc bất kỳ sự thể hiện bất đồng ý kiến nào khác. Nếu bị khiêu khích, bạn không nên phản ứng lại theo bản năng. Bạn có thể phản đối lịch sự. Nhớ rằng, nhà tuyển dụng có thể muốn thử xem bạn phản ứng như thế nào.

Hãy miêu tả một tình huống khó khăn mà sau đó bạn mới nhận ra mình có thể xử lý nó tốt hơn

Một lần nữa, bạn phải thể hiện sự khéo léo bằng cách sẵn sàng đưa ra một tình huống cụ thể đã xảy ra từ lâu và cố gắng chuẩn bị một ví dụ mà bạn xử lý tình huống không được như ý nhưng không phải do lỗi của bạn. Ví dụ: “Sau này tôi mới nhận ra việc sơ tán mọi người theo lối cầu thang chính nhanh hơn là lối thoát hiểm, nhưng vì điện thoại bị hỏng nên tôi không có cách nào để biết được lối cầu thang chính vẫn an toàn”.

Bạn cảm thấy khó đưa ra những quyết định nào?

Tất nhiên, bạn chưa bao giờ cảm thấy khó đưa ra một quyết định nào. Mỗi nguy hiểm với kiểu câu hỏi này là ở chỗ, nếu bạn thể hiện mình quá hoàn hảo, người ta sẽ cho rằng bạn kiêu căng, tự phụ. Vì vậy, bạn phải thừa nhận một vài nhược điểm nhỏ, nhưng phải đảm bảo sẽ khắc phục hoặc nhược điểm đó không liên quan đến công việc bạn đang ứng tuyển hoặc nhược

điểm đã giúp giúp bạn hoàn thiện mình hơn. Bạn có thể nói: “Những quyết định mà tôi khó đưa ra nhất là những quyết định mà người khác không thích. Chúng không hẳn là những quyết định khó, nhưng tôi không thích đưa ra quyết định như sa thải một nhân viên”. Nếu bạn chưa bao giờ phải đưa ra quyết định sa thải một người, hãy tìm một ví dụ khác về một điều gì đó mà người khác không thích.

Hãy kể lại một tình huống mà bạn bị phê bình

Nếu bạn kể lại một tình huống trong đó bạn đúng nhưng lại bị phê bình, nhà tuyển dụng sẽ cho rằng bạn đang tận dụng cơ hội để giải bày tâm sự – có thể bạn phải chịu áp lực (nhà tuyển dụng sẽ nghĩ như vậy). Vì vậy, bạn cần tìm một ví dụ “quá cũ”.

Nhà tuyển dụng rất có thể hỏi bạn câu hỏi này hoặc câu hỏi kiểu như thế nếu họ muốn biết bạn sẽ ứng phó với câu hỏi khó thế nào. Vì vậy, hãy chắc chắn rằng bạn đã chuẩn bị một câu trả lời chu đáo. Bạn nên trả lời hai điều:

1. Miêu tả ngắn gọn công việc và những lời phê bình.
2. Giải thích rằng bạn đã rút ra bài học từ tình huống đó như thế nào và từ đó, bạn không bao giờ mắc những lỗi tương tự nữa.

Mẹo phòng vấn

Dù thế nào thì cũng không nên tranh cãi với nhà tuyển dụng. Nếu họ nhận thấy bạn là người khó tính và thích tranh luận, họ sẽ không tuyển dụng bạn. Thậm chí, họ có thể thử để xem bạn phải ứng thế nào trước kiểu câu hỏi khiêu khích của họ. Vì vậy, nếu bạn nói rằng bạn đã quản lý một nhóm ba người và họ cho rằng: “Thế thì gần như là bạn không phải quản lý đúng không? Công việc này đòi hỏi bạn phải quản lý một nhóm 10 người”, không nên trả lời theo kiểu phòng thủ. Hãy nói những điều như: “Tôi nhận thấy, nhìn bề ngoài, việc quản lý nhóm lớn hay nhỏ có vẻ rất khác nhau, nhưng theo tôi, nguyên tắc quản lý đều giống nhau, dù nhóm chỉ có vài thành viên hay 100 thành viên”.

Cách trả lời đó không những giúp bạn thể hiện mình đã hoàn thiện hơn mà nhờ đó bạn không còn bị phê bình nữa, còn chứng tỏ bạn có thể tiếp thu

những lời phê bình mang tính xây dựng và rút ra những bài học từ đó.

Câu hỏi mà bạn phải từ chối trả lời

Các câu hỏi này nhằm mục đích tìm hiểu xem bạn có biết cách từ chối, thậm chí là từ chối thẳng thừng hay không. Vì vậy, hãy cẩn thận kéo mắc bẫy. Hãy từ chối bình phẩm hoặc phủ nhận người khác, công ty khác.

Điểm yếu nhất của ông chủ hiện tại của bạn là gì?

“Tôi sẽ bắt đầu từ đâu?” không phải là cách trả lời đúng cho câu hỏi này. Trong chương trước, chúng ta đã đề cập đến câu hỏi thường gặp: “Ông chủ hiện nay (ông chủ gần nhất) của bạn là người như thế nào? Đây là phiên bản khó của câu hỏi đó – nó đòi hỏi bạn chỉ trả lời điểm yếu của ông chủ. Đừng mắc bẫy cho dù bạn có danh sách dài những điều không hài lòng về ông chủ. Nhớ rằng: nhà tuyển dụng có thể sẽ trở thành ông chủ của bạn. Vì vậy, hãy nói những điều họ thích nghe về chính bản thân họ.

Hãy trả lời kiểu như: “Thành thật mà nói, tôi may mắn có một bà chủ rất hay giúp đỡ mọi người, bà ấy giỏi chuyên môn và rất thoải mái”. Sau đó, hãy thể hiện như bạn đang thật sự suy nghĩ để tìm ra một điểm yếu nào đó của bà chủ rồi nói: “Tôi không thể nghĩ ra bất kỳ điểm yếu nào nếu có thì chỉ có thể là một điều không đáng đề cập ở đây”.

Bạn đánh giá thế nào về công ty hiện tại của bạn?

Công ty đó dạy cho bạn rất nhiều điều và tạo ra rất nhiều cơ hội tuyệt vời cho bạn. Tôi không quan tâm là bạn sẽ nói với bạn bè như thế nào, nhưng trong chừng mực mà nhà tuyển dụng quan tâm thì đó là câu trả lời của bạn.

Với câu trả lời này, nhà tuyển dụng có thể đặt câu hỏi tiếp theo: “Vậy tại sao bạn lại bỏ việc ở đó?”. Tôi đã đề cập cách trả lời câu hỏi này ở chương trước.

Bạn cảm thấy khó làm việc cùng những týp người nào?

Như thường lệ, bạn phải tránh chỉ trích người khác. Đừng để bị lôi kéo vào việc chê bai một người làm quan hệ công chúng muốn chỉ đạo những người

xung quanh hoặc một nhà lập trình luôn chê bai các nhân viên trong công ty. Hãy nói rằng nhìn chung bạn thấy hầu hết mọi người đều dễ làm việc cùng. Nhưng nếu phải nêu ra một típ người khó làm việc cùng thì đó là típ người không nỗ lực trong công việc và không quan tâm đến những tiêu chuẩn mà công việc đòi hỏi.

Bài tập chuẩn bị

Chắc chắn bạn sẽ gặp một số câu hỏi khó trong suốt cuộc phỏng vấn. Có những lĩnh vực mà chúng ta không thích bị hỏi hoặc có những chủ đề mà chúng ta phải trả lời khéo léo. Hay có thể chúng ta cảm thấy bối rối khi phải trả lời ngay. Dưới đây là một số gợi ý giúp bạn chuẩn bị cho những câu hỏi đòi hỏi phải có cách trả lời khéo léo:

- Nghĩ ra năm đến sáu câu hỏi mà bạn không thích bị hỏi nhất. Có thể bạn làm việc trong một thời gian dài mà không được thăng chức, và bạn không muốn thể hiện mình là người thường không hoàn thành nhiệm vụ. Hoặc bạn nhận thấy phải khéo léo ứng phó với một số người và bạn không muốn trả lời quá nhiều câu hỏi về cách bạn ứng phó với những người khó tính. Hãy viết ra danh sách các câu hỏi đó và suy nghĩ câu trả lời.
- Hãy nhờ bạn bè hoặc đồng nghiệp đặt các câu hỏi khó. Bạn có thể nhờ họ bất ngờ gọi điện cho bạn và đặt các câu hỏi khó.
- Hãy hỏi bạn bè hoặc đồng nghiệp về những câu hỏi khó nhất mà họ đã gặp khi phỏng vấn, sau đó suy nghĩ cách trả lời chúng.

Câu hỏi về lương bổng

Một nguyên tắc chung cho các câu hỏi về lương bổng là hãy để họ nói rõ mức lương chứ không nên để họ đá bóng sang sân của bạn. Nếu bạn đưa ra một mức lương, chắc chắn bạn sẽ không bao giờ được nhận mức lương cao hơn mức lương đó. Vì vậy, nếu bạn không biết chính xác họ sẽ trả mình bao nhiêu, bạn cũng không nên thẳng thắn đưa ra ý kiến của mình về một mức lương cụ thể.

Các câu hỏi dưới đây nhằm mục đích giúp bạn xác định giá trị của mình. Các câu trả lời được giới thiệu giúp bạn né tránh vấn đề mà không làm

méch lòng nhà tuyển dụng. Khi được tuyển dụng, bạn có thể đàm phán mức lương các nguyên tắc đàm phán sẽ được đề cập trong Chương 14.

Cảnh báo!

... nhà tuyển dụng hỏi bạn hy vọng mức lương bao nhiêu, bạn nói rằng mức lương bạn mong muốn là “khoảng 5 triệu”. Sau đó, bạn được tuyển dụng với mức lương 5 triệu, mức lương mà hầu như là bạn không phải đàm phán. Khi bắt đầu công việc, bạn mới phát hiện ra đồng nghiệp cũng làm công việc tương tự với mức lương cao hơn nhiều.

Mức lương hiện tại của bạn là bao nhiêu?

Đừng vội trả lời câu hỏi này. Nếu bạn được tuyển dụng, họ sẽ cố gắng trả mức lương gần nhất với mức lương hiện tại của bạn. Hãy trả lời: “Tôi cho rằng tiền lương có thể khiến người ta mê muội, bởi nó thật sự là gói tiền công có ý nghĩa và tất nhiên là rất khó xác định một con số cụ thể”. Sau đó, hãy hỏi xem liệu bạn có thể quay lại câu hỏi này khi bạn có cơ hội đàm phán chi tiết hơn về lương hay không (nghĩa là khi họ tuyển dụng bạn).

Bạn hy vọng được trả lương bao nhiêu?

Bạn đừng vội trả lời câu hỏi này, bởi bạn sẽ không có cơ hội được trả cao hơn mức lương mình đưa ra hoặc bạn sẽ bị loại nếu đòi hỏi mức lương quá cao. Vì vậy, hãy trả lời bằng cách hỏi lại: “Các anh dự định trả cho vị trí này mức lương bao nhiêu?” hoặc hỏi khoảng lương cho vị trí này. Nếu họ từ chối trả lời bạn, bạn cũng có lý do để từ chối trả lời họ.

Nếu họ đưa ra một mức lương và yêu cầu bạn trả lời câu hỏi của họ, hãy thể hiện bạn đang suy nghĩ về một mức lương cao hơn một chút, nhưng không vượt quá khả năng chi trả của họ (thừa nhận rằng bạn sẽ đồng ý với mức lương đó). Nếu họ đưa ra một khoảng lương, bạn hãy nêu ra một khoảng lương cao hơn nhưng có khoảng nằm trong khoảng lương của họ. Nếu họ đưa ra khoảng lương từ 4-6 triệu, bạn có thể nói rằng bạn đang nghĩ đến khoảng lương từ 5-7 triệu. Bạn đẩy khoảng lương lên, nhưng không hoàn toàn từ chối khoảng lương của họ.

Bạn cho rằng mình xứng đáng với mức lương bao nhiêu?

Về cơ bản, các câu hỏi này đều là những tín hiệu tốt. Tại sao họ lại đưa ra những câu hỏi liên quan đến lương nếu họ không nghĩ đến việc tuyển dụng bạn? Câu hỏi này thật ra cũng giống với câu hỏi trước nhưng có phần sâu hơn. Vấn đề là bạn phải nói ra mức lương mong muốn của mình khi bạn đã đẩy cho họ hỏi trước.

Bạn nên đưa ra ý kiến về mức lương hiện tại cho công việc bạn đang dự tuyển trong ngành này hoặc công ty này (đặc biệt nếu đó là công việc trong nội bộ công ty), do đó, hãy đề nghị mức lương cao hơn một chút và giải thích rằng, bạn đã nghiên cứu các bảng điều tra lương và bạn có kinh nghiệm và năng lực, bạn tin tưởng mình xứng đáng hưởng mức lương trên mức lương trung bình. Nhà tuyển dụng có thể nói rằng, mức lương bạn đề nghị là quá cao – đó chỉ là một phần trong chiến lược đàm phán. Đừng để điều đó làm giảm niềm tin của bạn.

Mẹo phỏng vấn

Đừng bao giờ mất cảnh giác trong cuộc phỏng vấn. Nhà tuyển dụng chuyên nghiệp rất giỏi khiến bạn mất cảnh giác để xem bạn sẽ phản ứng thế nào. Họ có thể rất thoải mái và thân thiện nhưng sau đó đột ngột đưa ra một câu hỏi khó, hoặc có thể sau một loạt câu hỏi dễ, họ đưa ra một câu hỏi đòi hỏi phải trả lời khéo léo, sau khi ru ngủ bạn trong một trạng thái cảnh giác không thật.

Vì vậy, hãy coi mỗi câu hỏi là một sự khởi đầu mới và đừng bao giờ cho rằng nó là câu hỏi dễ. Hãy ngừng lại trước khi trả lời nếu bạn thấy cần, như thế bạn không thể bị buộc phải đưa ra những lời bình luận mất cảnh giác.

Câu hỏi bất ngờ

Một số nhà tuyển dụng thích làm bạn mất cảnh giác, và một số câu hỏi dưới đây nhằm phục vụ cho mục đích đó. Họ hài lòng về hiệu quả mà các câu hỏi đó mang lại. Họ hoặc có lý do hợp lý để muốn biết câu trả lời, hoặc muốn biết bạn sẽ ứng phó với áp lực của một câu hỏi bất ngờ như thế nào. Dưới đây là một số nguyên tắc chính:

- Ngừng lại trước khi trả lời nếu bạn thấy cần (nhà tuyển dụng có phần thích điều này vì họ có thể thấy rằng bạn đang thật sự suy nghĩ câu trả lời).

- Nếu bạn không chắc chắn hiểu câu hỏi của nhà tuyển dụng, hãy hỏi lại.
- Giữ bình tĩnh và không nên tranh cãi với nhà tuyển dụng.

Hãy bán cho tôi chiếc bút này

Một số nhà tuyển dụng thích đặt câu hỏi này ngay cả khi bạn không dự tuyển vào vị trí bán hàng. Mục đích của câu hỏi là muốn biết bạn không tập trung vào đặc điểm (nó làm bằng bạc) mà tập trung vào lợi ích (nó sẽ gây ấn tượng với mọi người). Do đó, hãy liệt kê ra bốn hoặc năm lợi ích của chiếc bút (tập giấy viết, chiếc kẹp giấy hoặc bất kỳ thứ gì mà họ yêu cầu bạn bán cho họ) và sau đó, kết thúc bằng kiểu nửa đùa nửa thật: “Tôi lấy cho anh 20 chiếc nhé?” hoặc “Anh thích cái màu đen hay màu đỏ?”.

Hãy kể một câu chuyện

Đây là câu hỏi mẹo. Bạn phải thể hiện rằng mình có phương pháp tư duy logic qua việc yêu cầu nhà tuyển dụng đưa ra câu hỏi cụ thể hơn trước khi bạn trả lời. Hãy hỏi nhà tuyển dụng: “Anh muốn nghe loại chuyện nào?”. Họ có thể yêu cầu bạn kể một câu chuyện về bản thân có liên quan đến công việc hoặc đời tư. Khi đó, bạn chỉ cần thuật lại một câu chuyện nào đó thể hiện mình tốt đẹp (vì vậy, hãy chuẩn bị sẵn một câu chuyện).

Bạn nghĩ gì về sự tư nhân hóa/ hiện tượng nóng lên toàn cầu/ sự kiện Bancăng (hoặc bất cứ điều gì khác)?

Nhà tuyển dụng đang cố gắng tìm hiểu xem bạn quan tâm đến các vấn đề đang xảy ra trên thế giới ở mức nào, đồng thời cũng muốn biết giá trị và thái độ của bạn đối với cuộc sống. Dù bạn nói về chủ đề gì, thì câu trả lời cũng cần thể hiện rằng bạn có khả năng nhìn thấy cả hai mặt của vấn đề, và bạn không nhìn sự vật quá đơn giản, rằng bạn có thể nói trôi chảy một vấn đề mà bạn có khả năng tranh luận.

Do đó, không nên vội vàng trả lời thẳng quan điểm của bạn mà không thừa nhận mặt khác của vấn đề thảo luận. Nhà tuyển dụng rất dễ đưa ra câu hỏi dạng này. Các công ty dược phẩm có thể hỏi quan điểm của bạn về việc bán thuốc với giá bán buôn cho các nước đang phát triển; các ngân hàng có thể hỏi về lãi suất. Vì vậy, hãy tính đến quan điểm của họ về vấn đề này.

Những điều khó nói

Cho dù các câu hỏi khó đến đâu, nếu chuẩn bị chu đáo, bạn sẽ có thể trả lời dễ dàng. Khi bạn tiếp thu các nguyên tắc cơ bản được nêu trong chương này (và hai chương trước), bạn có thể trả lời bất kỳ câu hỏi nào thậm chí cả câu hỏi mà bạn chưa chuẩn bị. Chỉ cần ghi nhớ:

- Giữ bình tĩnh
- Hãy khôn khéo trả lời những câu hỏi đòi hỏi sự khéo léo
- Không nên tranh cãi
- Không thừa nhận bất kỳ điểm yếu lớn nào
- Tránh bị lôi kéo vào việc chỉ trích bất kỳ ai

9. Các câu hỏi của chính bạn

Sau khi hỏi bạn tất cả những điều muốn biết, nhà tuyển dụng sẽ mời bạn đưa ra câu hỏi nếu bạn cảm thấy băn khoăn điều gì. Họ hiểu rằng, cuộc phỏng vấn là một chu trình hai chiều, và họ muốn chắc chắn rằng nếu họ quyết định tuyển dụng bạn, bạn cũng sẽ muốn nhận công việc đó. Vì vậy, họ muốn có một cơ hội để đánh giá lại thông qua tất cả những điều mà bạn còn băn khoăn.

Bạn có biết?

Nhà tuyển dụng chuyên nghiệp sẽ ấn tượng với sự nhiệt tình của bạn, nó có thể khiến cán cân nghiêng về phía có lợi cho bạn nếu họ cần quyết định chọn lựa giữa bạn và một ứng viên nặng ký khác. Vì vậy, khi nhà tuyển dụng mời bạn đưa ra câu hỏi, hãy trả lời: “Tất nhiên là tôi muốn vào làm cho công ty, và tôi cũng muốn biết một số điều...”.

Tại thời điểm này, bạn đừng cho rằng: cuộc phỏng vấn kết thúc và bạn có thể nghỉ ngơi. Những câu hỏi mà bạn đưa ra hoặc không đưa ra có thể nói lên rất nhiều điều về bạn, và vẫn có thể tác động đến quyết định của nhà tuyển dụng. Việc bạn không đưa ra bất kỳ câu hỏi nào không giúp bạn tránh được các cạm bẫy mà còn khiến nhà tuyển dụng nghĩ rằng bạn không nhiệt tình và không thông minh. Trong bất kỳ trường hợp nào, bạn cũng nên đưa ra câu hỏi. Có những điều mà nhà tuyển dụng không nói cho bạn nhưng bạn vẫn muốn tìm hiểu nếu bạn coi trọng công việc này.

Vậy những câu hỏi nào sẽ gây ấn tượng tốt với nhà tuyển dụng, còn những câu hỏi nào sẽ khiến họ lảng tránh trả lời? Hãy bắt đầu bằng việc xem xét các dạng câu hỏi nên tránh; bạn sẽ nhận ra yếu tố liên kết giữa chúng. Đây là một số ví dụ điển hình:

- Mức lương của tôi là bao nhiêu?
- Tôi được nghỉ vào những ngày lễ nào?
- Thời gian ăn trưa là bao lâu?

- Tôi có phòng làm việc riêng không?
- Tôi phải đưa con đến trường trước khi đi làm. Tôi có thể bắt đầu công việc vào 9 giờ được không?

Các câu hỏi này tập trung vào những gì mà bạn đòi hỏi ở công ty chứ không tập trung vào những gì bạn có thể cống hiến cho công ty. Các câu hỏi này thật sự cần thiết khi bạn được tuyển dụng, nhưng chúng sẽ không có ý nghĩa gì nếu bạn không được tuyển dụng. Vì vậy, hãy tập trung để có được công việc trước, sau đó bạn sẽ có rất nhiều thời gian thảo luận chi tiết về những vấn đề này, thậm chí cả những vấn đề thực tế để gắn công việc với cuộc sống đời thường của bạn.

Các câu hỏi nên đưa ra và các câu hỏi nên tránh

Dưới đây là danh sách các câu hỏi bạn không nên đưa ra và cả các câu hỏi bạn nên đưa ra. Nếu muốn hỏi một điều gì đó, bạn phải hỏi như thế nào? Bạn nên đưa ra những câu hỏi thể hiện mình nhiệt tình với công ty, công việc và về những gì bạn có thể đóng góp. Bạn cần thể hiện sự thông minh, khát vọng và tận tâm.

Bạn không có thời gian để đưa ra nhiều câu hỏi, nhưng bạn được đặt ít nhất là 2-3 cho đến 5-6 câu hỏi nếu chúng là các câu hỏi ngắn gọn và nhà tuyển dụng không có biểu hiện muốn nhanh chóng kết thúc phỏng vấn. Vì vậy, hãy xem xét kỹ lưỡng những gợi ý dưới đây và chuẩn bị một số câu hỏi có liên quan đến cuộc phỏng vấn.

Mẹo phỏng vấn

Cũng có thể đến cuối cuộc phỏng vấn, bạn quyết định không muốn công việc đang ứng tuyển nữa, bởi đó không phải là công ty bạn thích, hoặc bạn đã có một lời mời làm việc khác nhưng bạn vẫn đến phỏng vấn với hy vọng công việc này tốt hơn công việc kia, nhưng thực tế thì không. Khi đó, bạn vẫn nên đưa ra những câu hỏi thông minh và cố gắng hết sức. Bởi cuộc phỏng vấn đó có thể làm ảnh hưởng đến uy tín của bạn. Biết đâu một ngày nào đó, nhà tuyển dụng hôm nay sẽ chuyển đến công ty khác và nhận ra bạn khi họ phỏng vấn tuyển nhân sự.

Tại sao vị trí này vẫn còn khuyết?

Đây là một câu hỏi nhạy cảm, và không nên đưa ra trước đó. Nhưng bây giờ, bạn có thể đặt câu hỏi đó. Nếu cảm thấy băn khoăn điều gì, bạn có thể có được manh mối từ câu trả lời của họ. Hầu hết các vị trí còn khuyết là đều có lý do hợp lý, nhưng một số người rời bỏ công ty là vì công việc khiến họ nản lòng hoặc họ không thể làm việc cùng một đồng nghiệp hay một cấp trên nào đó. Nếu vị trí bạn đang ứng tuyển còn khuyết là vì lý do đó, bạn cần phải biết. Nếu nhận được câu trả lời: “Người làm ở vị trí đó đã rời bỏ công ty”, bạn nên tìm hiểu kỹ hơn.

Có hai cách thăm dò. Cách thứ nhất là hỏi trực tiếp: “Tôi muốn biết họ rời bỏ công ty vì nguyên nhân gì?”. Nhà tuyển dụng không thể không nói rõ lý do. Nếu một lần nữa họ lảng tránh trả lời, thì chính điều đó là manh mối giúp bạn hiểu rằng mọi việc không suôn sẻ. Nếu nhà tuyển dụng chuyển sang thế phòng thủ và bạn không muốn thể hiện sự tò mò thái quá, bạn có thể dừng lại ở đây. Tuy nhiên, nếu bạn được tuyển dụng, hãy tìm hiểu kỹ hơn.

Cách thu lượm thông tin thứ hai là hỏi người làm ở vị trí bạn ứng tuyển trong thời gian bao lâu. Nếu họ chỉ làm trong vài tháng, bạn có lý do để hỏi tại sao họ lại rời bỏ công việc sớm như vậy. Nếu họ làm trong vài năm, thì lý do họ bỏ việc có thể chỉ đơn giản là họ muốn thay đổi. Tuy nhiên, nếu bạn phát hiện ra bất kỳ một biểu hiện mang tính phòng thủ nào ở nhà tuyển dụng, hãy ghi nhớ để tiếp tục tìm hiểu vấn đề này khi bạn được tuyển dụng.

Các anh có thăng chức trong nội bộ công ty khi có thể không?

Nếu bạn đưa ra câu hỏi về sự thăng chức, điều đó thể hiện bạn mong muốn làm việc hiệu quả và có kế hoạch thúc đẩy công ty. Bạn có thể hỏi thêm về kế hoạch mở rộng hiện nay của công ty.

Công ty có những cơ hội đào tạo và nâng cao kinh nghiệm gì?

Bạn nên thận trọng với những câu hỏi về đào tạo nếu bạn đệ đơn vào một công việc sẽ giúp bạn trở thành chuyên gia trong lĩnh vực đó. Ngoài ra, nếu bạn làm công việc chuyên môn như nhân viên kế toán hay luật sư, hãy đưa

ra câu hỏi này. Nó thể hiện bạn muốn phát triển sự nghiệp tương lai và muốn tích cực đóng góp cho công ty.

Mẹo phỏng vấn

Hãy nhớ rằng, hầu hết các nhà tuyển dụng đều không hài lòng nếu họ cảm thấy bạn đang cố gắng kiểm soát và thậm chí là phỏng vấn lại họ khi bạn đưa ra những câu hỏi kiểu này. Vì vậy, hãy thể thiện hiện bạn luôn tôn trọng họ. Bạn có thể kết hợp câu hỏi với cụm từ “tôi có thể hỏi...?” chứ không nên nói “hãy cho tôi biết...”.

Những ưu tiên hàng đầu của công việc này trong sáu tháng tới là gì?

Câu hỏi này mang lại câu trả lời vô cùng hữu ích và cho thấy bạn quan tâm đến mục tiêu tổng thể của công việc, do đó, bạn ít có khả năng sa lầy vào những việc không cần thiết để rồi không hoàn thành mục tiêu. Nó cũng mang đến lợi ích về mặt tâm lý khi bạn lập kế hoạch cho tương lai và gây hứng thú cho nhà tuyển dụng tưởng tượng ra con người bạn trong công việc.

Nếu bạn được mời phỏng vấn vòng hai, bạn vẫn nên tiếp tục đưa ra câu hỏi này. Việc biết được liệu họ có quan điểm nhất quán hay không cũng rất hữu ích cho bạn.

Nếu tôi được tuyển dụng, các anh hình dung là tôi sẽ ở vị trí nào sau 5 năm nữa?

Một lần nữa, bạn yêu cầu nhà tuyển dụng bạn hình dung ra bạn trong công việc. Điều đó cũng thể hiện được cam kết lâu dài của bạn với công ty và thể hiện rằng bạn muốn phát triển cao hơn. Câu trả lời sẽ cung cấp cho bạn nhiều thông tin sự nghiệp của bạn có phát triển nhanh ở công ty và phát triển theo hướng nào? Bạn cần những thông tin này nếu bạn được tuyển dụng.

Công ty này cần phát triển đến đâu sau 5 năm nữa?

Các nhà tuyển dụng đặc biệt bị ấn tượng trước những câu hỏi về công ty của họ. Nó thể hiện bạn có mối quan tâm rộng hơn chứ không chỉ đơn thuần

là quan tâm đến riêng công việc của bạn. Vì vậy, đây là một câu hỏi gây ấn tượng mạnh đối với nhà tuyển dụng cũng như là một câu hỏi mà bạn thật sự cần biết câu trả lời.

Không ai muốn nghe những câu hỏi kiểu điều tra

Nếu một số câu hỏi khiến bạn có vẻ tự đề cao mình, hãy nhớ rằng, cách bạn thể hiện câu hỏi cũng cho kết quả rất khác nhau. Bạn có thể hỏi: “Các anh có băn khoăn gì về khả năng của tôi đối với công việc này không?” bằng giọng mạnh mẽ, thậm chí có phần hơi công kích. Nếu bạn là người tự tin và nhà tuyển dụng là người thẳng thắn thì điều đó có thể được chấp nhận. Nhưng nếu bạn cảm thấy lo lắng khi đưa ra những câu hỏi đó, bạn có thể nói nhẹ nhàng, tránh đối đầu.

Hãy nói thật rõ ràng các câu hỏi dưới đây, thay đổi từ ngữ nếu cần. Thay đổi cách diễn đạt và giọng nói sao cho bạn cảm thấy thoải mái nhất:

- Tại sao vị trí này vẫn còn khuyết?
- Nếu tôi được tuyển dụng, các anh hình dung là tôi sẽ ở vị trí nào sau 5 năm nữa?
- Các anh có băn khoăn gì về khả năng của tôi đối với công việc này không?

Bạn cần tìm ra phong cách thể hiện của riêng mình, nhưng cách diễn đạt kiểu như “Tôi có thể hỏi...?” và “Tôi muốn biết...?” có thể giúp câu hỏi trở nên nhẹ nhàng mà ý nghĩa vẫn không thay đổi. Phải đảm bảo bạn không biểu lộ sự hối tiếc và thiếu tự tin, vì vậy, nên tránh diễn đạt kiểu như: “Tôi hy vọng là anh không cảm thấy phiền khi tôi hỏi...?”.

Các anh có băn khoăn gì về khả năng của tôi đối với công việc này không?

Bạn có thể thêm vào trước câu hỏi một lời tuyên bố chắc chắn như: “Tôi rất thích công việc này và tôi tin tưởng mình có thể làm tốt”. Câu hỏi này có vẻ tự đề cao mình, nhưng thật ra, nó hoàn toàn có thể chấp nhận được. Bạn đang là người bán hàng, đang quảng cáo mình là người lý tưởng cho vị trí

còn khuyết, và bạn cần biết khách hàng có bất kỳ điều gì không thích ở người bán hay không. Tại sao bạn lại không hỏi?

Nếu họ nói không còn băn khoăn gì, nghĩa là họ đang nói rằng họ không có lý do gì để không tuyển dụng bạn. Nếu họ nói còn vài điều băn khoăn, bạn có cơ hội cuối cùng để khẳng định lại những điều đó.

Khi nào tôi có thể nhận được tin của các anh?

Hãy đưa ra câu hỏi này là câu hỏi cuối cùng. Ngoài việc bạn cần biết điều này, câu hỏi còn mang đến cho bạn một lợi thế khác. Nếu họ không liên lạc với bạn như đã hẹn, thì bạn có lý do chính đáng để liên lạc với họ để biết tin tức.

Câu hỏi này giúp bạn không những không phải nóng lòng chờ đợi trong thời gian dài, mà nó còn nhằm mục đích thực tế khác. Điều gì xảy ra nếu bạn nhận được lời mời làm việc khác trong thời gian chờ đợi và bạn phải trả lời ngay? Nếu nhà tuyển dụng hứa sẽ trả lời bạn vào một thời hạn nhất định, bạn sẽ có lý do thúc ép nhà tuyển dụng trả lời đúng hẹn.

Cơ hội đặt câu hỏi

Hãy cố gắng đưa ra những câu hỏi mà bạn thật sự muốn biết câu trả lời. Các câu hỏi ở chương này vẫn chưa hoàn toàn đầy đủ, đó chỉ đơn thuần là những hướng dẫn và gợi ý. Hãy để dành những câu hỏi về thời gian làm việc cho đến khi bạn được tuyển dụng (bạn không hỏi, nhà tuyển dụng cũng sẽ nói với bạn điều này). Việc đưa ra câu hỏi có hai mục đích:

- Có thêm thông tin mà bạn cần
- Gây ấn tượng đối với nhà tuyển dụng nhờ phương pháp đặt câu hỏi sắc sảo, thông minh và đúng mục đích của bạn

Hãy chuẩn bị trước các câu hỏi của bạn, sau đó, thực hành bằng cách hỏi chúng với một người bạn hoặc đồng nghiệp đóng vai nhà tuyển dụng cho đến khi bạn tìm ra cách đặt những câu hỏi thoải mái nhất.

10. Phỏng vấn đánh giá khả năng

Bạn có thể nhận được thông báo rằng nhà tuyển dụng sẽ đánh giá bạn thông qua phương pháp phỏng vấn đánh giá khả năng. Hoặc bạn có thể nhận ra nhà tuyển dụng sử dụng hình thức phỏng vấn này mà không báo trước cho bạn. Nó có thể kết hợp với một cuộc phỏng vấn bình thường.

Vậy phỏng vấn đánh giá khả năng là gì? Đó là một kỹ thuật phỏng vấn nhằm đánh giá khả năng hoặc những kỹ năng ứng xử phù hợp với công việc mà bạn đang dự tuyển. Nói cách khác, đó là phương pháp kiểm tra khả năng hơn là kỹ năng chuyên môn. Nhà tuyển dụng sẽ sử dụng phương pháp này để đánh giá các khả năng như:

- Khả năng làm việc nhóm
- Khả năng lập kế hoạch
- Khả năng thích ứng với sự thay đổi
- Khả năng tự thúc đẩy
- Khả năng trình bày vấn đề
- Khả năng phục vụ khách hàng
- Khả năng giải quyết vấn đề

Nhà tuyển dụng sẽ đánh giá những khả năng nào của bạn?

Bạn không phải lo sợ nhà tuyển dụng hỏi về một chủ đề mà bạn hoàn toàn chưa chuẩn bị. Bạn có thể dễ dàng chuẩn bị vì bạn sẽ biết họ dự định hỏi bạn điều gì. Vậy bạn biết bằng cách nào? Họ sẽ sử dụng những kỹ thuật phỏng vấn đánh giá khả năng để đánh giá khả năng hoặc kỹ năng liên quan đến công việc và họ sẽ nói với bạn về những khả năng và kỹ năng mà họ cần trong mục quảng cáo tuyển nhân sự, mẫu đơn có sẵn hoặc bất kỳ gói thông tin nào mà họ gửi kèm với mẫu đơn.

Trong mục quảng cáo “việc tìm người” đều đưa ra những yêu cầu như “khả năng quan hệ cá nhân tốt/ bình tĩnh trước áp lực/ khả năng đáp ứng nhiều công việc/ quyết tâm/ khả năng gây ảnh hưởng...”. Đó là manh mối quan trọng cho bạn. Trong cuộc phỏng vấn, những khả năng này sẽ được hỏi kỹ lưỡng.

Nhà tuyển dụng sẽ đưa ra những dạng câu hỏi nào?

Phỏng vấn đánh giá khả năng không phải là kỹ thuật phỏng vấn mới, khó khăn khiến bạn bị trượt (nếu bạn không có sự chuẩn bị), mà là kỹ thuật được sử dụng thường xuyên trong nhiều năm qua. Nhưng chỉ đến bây giờ, nó mới có tên và trở thành một kỹ thuật phỏng vấn chính thức và phổ biến.

Cơ sở lập luận cơ bản đằng sau kỹ thuật phỏng vấn đánh giá khả năng là chỉ ra cách bạn thể hiện trong tương lai thông qua cách bạn đã thể hiện trong quá khứ. Do đó, những câu hỏi được thiết kế nhằm xem cách bạn xử lý những tình huống trước đó.

Ví dụ

Nhà tuyển dụng cần đánh giá khả năng làm việc nhóm. Hãy xem xét các câu hỏi mà bạn có thể sẽ gặp. Để xem bạn có phải là thành viên tốt trong nhóm hay không, nhà tuyển dụng sẽ hỏi bạn một số câu hỏi như:

- Hãy miêu tả một lần mà bạn làm việc với tư cách là thành viên của nhóm để đạt được một kết quả cụ thể.
- Đã bao giờ bạn chứng kiến một cuộc xung đột trong nhóm của mình chưa? Hãy kể về mâu thuẫn đó và cách bạn giải quyết nó.
- Đã bao giờ bạn bị một thành viên trong nhóm khiêu khích hay chống đối chưa? Bạn làm gì trong tình huống đó?
- Bạn thường đóng vai trò gì trong nhóm?
- Bạn đã bao giờ làm việc trong một nhóm thiếu động cơ làm việc chưa? Hãy nói về cách bạn đã làm để nâng cao tinh thần của cả nhóm.

Một số cuộc phỏng vấn có thể hoàn toàn là cuộc phỏng vấn đánh giá khả năng. Còn đa số nhà tuyển dụng sử dụng kết hợp phương pháp này trong cuộc phỏng vấn. Nhìn chung, các câu hỏi đã được lên danh sách từ trước, nghĩa là tất cả các ứng viên sẽ gặp cùng một danh sách câu hỏi. Phỏng vấn đánh giá khả năng được xem là một kỹ thuật phỏng vấn đánh giá công bằng vì: tất cả các ứng viên được đánh giá bằng cùng một phương pháp, cùng các khả năng, với cùng các câu hỏi. Việc của bạn là đưa ra cách trả lời ấn tượng hơn bất kỳ ứng viên nào.

Câu trả lời cho các câu hỏi này có thể giúp nhà tuyển dụng biết về cách ứng xử trước đây của bạn với vai trò là một thành viên trong nhóm. Cách đặt câu hỏi chuyên sâu xoay quanh mỗi khả năng của bạn sẽ tạo cho họ ấn tượng tốt về những khả năng của bạn.

Nhà tuyển dụng có thể điều tra bạn để có thêm thông tin xung quanh các câu hỏi này và có thể yêu cầu bạn thảo luận thêm về các câu trả lời.

Ví dụ

Lần này, nhà tuyển dụng có thể hỏi bạn về khả năng phục vụ khách hàng:

- Bạn không thích điều gì nhất khi làm việc với khách hàng?
- Đã bao giờ bạn bị khách hàng phê bình chưa? Bạn đã xử sự thế nào trong tình huống đó?
- Hãy kể một lần bạn đã phục vụ rất khách hàng rất chu đáo.
- Hãy miêu tả một lần chỉ trích giận dữ nhất của khách hàng mà bạn từng phải nhận. Bạn xử lý tình huống đó như thế nào?

Hãy nghiên cứu

Hãy xem xét kỹ lưỡng tất cả các tài liệu bạn nhận được về công việc mà bạn đang ứng tuyển và ghi chép tất cả những khả năng mà công việc đòi hỏi. Hãy xem:

- Quảng cáo tuyển nhân sự

- Mẫu đơn xin việc
- Tài liệu mô tả công việc
- Bất kỳ thông tin nào mà nhà tuyển dụng gửi cho bạn

Đôi khi những thông tin đó được giải thích rõ ràng, ví dụ: “Ứng viên thành công phải có khả năng...”. Tuy nhiên, bạn phải suy luận thông tin từ tài liệu mô tả công việc. Điều này cũng không khó, bởi các yêu cầu công việc như khả năng làm việc nhóm, khả năng tổ chức, khả năng học nhanh, khả năng quản lý dự án, v.v... sẽ được thể hiện rõ ràng.

Bạn sẽ trả lời các câu hỏi này như thế nào?

Bạn cần chuẩn bị câu trả lời trước khi đến phỏng vấn. Bạn đã xác định được những khả năng có thể bị hỏi. Với mỗi khả năng, bạn cần:

- Vạch ra các dạng câu hỏi mà bạn có thể gặp (tương tự như các ví dụ đã nêu ở trên).
- Tìm *nhiều hơn* một ví dụ từ những kinh nghiệm đã qua để minh họa cho mỗi khả năng. Điều này thể hiện bạn có bề dày kinh nghiệm về vấn đề đang đề cập. Nếu bạn chỉ đưa ra một ví dụ để minh họa thì sẽ gây ấn tượng rằng bạn không có nhiều kinh nghiệm. Nếu với mỗi câu hỏi, bạn nêu ra nhiều ví dụ từ một số công việc khác nhau, cả ví dụ trong cuộc sống, thì nhà tuyển dụng sẽ có ấn tượng rằng bạn là người có khả năng này.
- Hãy chuẩn bị những câu chuyện có thật về kinh nghiệm đã qua của bạn để minh họa cho bất kỳ câu hỏi về khả năng nào của bạn. Như ví dụ về khả năng phục vụ khách hàng, bạn cần suy nghĩ kỹ xem khách hàng khó tính nhất là người như thế nào, bạn bị phê bình khi nào, khi nào bạn bị nhà cung cấp bỏ rơi và bị quy trách nhiệm, khi nào bạn thanh minh được lời phàn nàn của khách, v.v..., hãy chuẩn bị sẵn sàng cho bất kỳ câu hỏi nào mà bạn có thể gặp. Khi nhà tuyển dụng nói: “Hãy kể về một lần khi...”, bạn phải trả lời: “Ồ, để tôi nhớ lại. Tôi chắc chắn điều đó đã xảy ra với tôi...”.

Mẹo phỏng vấn

Nhớ rằng, bạn có thể sử dụng cả những ví dụ ngoài công việc. Chúng có thể là những dấu hiệu tốt cho thấy bạn đã cư xử như thế nào và bạn có những khả năng nào. Nếu bạn cảm thấy lo lắng trước khi ra trình diễn ở một sân khấu địa phương hơn bất kỳ một cuộc trình diễn nào khác, hoặc bạn phải đối phó với nhóm người rất thủ đoạn ở một ủy ban địa phương, hãy đưa chúng ra trong cuộc phỏng vấn.

Khi đã xem xét tỉ mỉ và xác định các câu hỏi có thể gặp, hãy chuẩn bị những ví dụ và những câu chuyện minh họa cho cách xử sự của bạn, bạn cần thực hành trả lời đồng dạng. Bạn có thể thực hành một mình hoặc cùng với một người bạn đóng vai nhà tuyển dụng. Điều quan trọng là không chỉ xác định các ví dụ, mà bạn còn phải suy nghĩ cả cách thể hiện chúng bằng lời nói.

Cuộc phỏng vấn

Bạn đã sẵn sàng cho cuộc phỏng vấn. Bạn đã chuẩn bị mọi thứ, bạn biết mình phải nói gì và nói như thế nào nhằm thể hiện bạn có kinh nghiệm lý tưởng trong tất cả những khả năng quan trọng và bạn chính là người phù hợp nhất với công việc, xét ở bất kỳ khả năng nào.

Tất cả những gì bạn cần làm khi đến phỏng vấn là lựa chọn ví dụ nổi bật nhất cho mỗi câu trả lời. Hãy nhớ, nhà tuyển dụng muốn biết cá nhân bạn đã làm gì trong tình huống mà bạn miêu tả, chứ không phải muốn biết cả nhóm làm gì, hoặc bạn nghĩ là bạn lẽ ra phải làm gì. Họ muốn biết về bạn và những điều đã xảy ra.

Nhà tuyển dụng cần câu trả lời tương đối đầy đủ (nhưng không dài dòng) và càng cụ thể càng tốt. Họ không muốn câu trả lời chung chung: “Trước đây, chúng tôi có một số khách hàng khó tính...” mà họ muốn câu trả lời: “Một lần, một khách hàng khó tính xuất hiện tại bàn tiếp đón của chúng tôi, anh ta thật sự tức giận...”. Họ có thể đưa ra thêm nhiều câu hỏi xoay quanh mỗi câu trả lời và điều tra chi tiết hơn. Điều này không có nghĩa là họ không thỏa mãn câu trả lời đầu tiên của bạn, điều này là bình thường trong kiểu phỏng vấn đánh giá khả năng.

Nếu có sự chuẩn bị tốt, bạn sẽ trả lời rất tốt trong cuộc phỏng vấn kiểu này. Chỉ cần bạn chuẩn bị các ví dụ cụ thể và đặc trưng để thể hiện khả năng của

bạn trong các lĩnh vực có vai trò quan trọng đối với công việc này.

Đừng tự giới hạn bản thân

Nhiều câu hỏi mà bạn gặp trong cuộc phỏng vấn đánh giá khả năng là câu hỏi về các tình huống đòi hỏi sự tinh tế. Hơn tất cả, đây thật sự là những câu hỏi kiểm tra khả năng của bạn. Và nhiều câu hỏi bạn phải trả lời tế nhị vì những người có liên quan. Nếu nhà tuyển dụng yêu cầu bạn miêu tả một lần ứng phó với một khách hàng, một đồng nghiệp hay ông chủ khó

tính, bạn rất dễ bị lôi cuốn vào việc chê bai, chỉ trích những người đó: “Tôi có rất nhiều điều khó chịu với ông chủ” hoặc “Chúng tôi có một khách hàng cực cần, nóng tính người luôn khiến chúng tôi phát điên”.

Tuy nhiên, chê bai và chỉ trích không mang lại điều gì tốt đẹp cho bạn, và bạn cần tránh chê bai trong câu trả lời. Cách thực hiện điều đó là tránh mọi lời phê bình, chỉ trích gay gắt. Bạn có thể nói: ngày hôm đó, ông chủ đã cư xử hơi nóng nảy. Nhưng đừng bao giờ nói rằng ông ta là một người nóng tính, khó tính và cực kỳ xấu tính. Bạn có lợi thế là bạn đang nói về những tình huống riêng biệt, cụ thể, do đó bạn không nên chỉ trích lối cư xử của họ. Bạn chỉ cần trả lời đơn giản: “Hôm đó, ông chủ của tôi hơi nóng tính” hoặc “Khách hàng đó rất nóng tính”.

Ngoài ra, bạn có thể bào chữa ngăn gọn cho hành động của người khác để khéo léo nhấn mạnh rằng bạn không có ác ý. Ví dụ: “Ngày hôm đó, nhân viên không đi làm đầy đủ và việc ông chủ trở nên nóng tính cũng là điều dễ hiểu” hoặc “khách hàng đó nổi nóng cũng đúng”.

11. Các bài kiểm tra tinh thần

Nếu bạn chưa từng gặp một bài kiểm tra tinh thần nào thì điều này có thể khiến bạn sợ hãi. Nhưng trên thực tế, nếu bạn từng gặp những bài kiểm tra tinh thần trước đó, bạn có thể vẫn có cảm giác sợ hãi. Bạn sẽ không còn cảm giác đó nữa khi bạn hiểu những bài kiểm tra đó được tiến hành như thế nào và nhằm mục đích gì. Nếu bạn là người phù hợp nhất đối với công việc đang dự tuyển, một bài kiểm tra tinh thần sẽ củng cố chứ không làm lung lay vị trí của bạn.

Bạn có biết?

Ngày càng có nhiều công ty sử dụng các bài kiểm tra tinh thần để hỗ trợ cho các phương pháp tuyển dụng khác (như phỏng vấn). Chúng được xem là một phần của chu trình tuyển dụng đối với sinh viên mới tốt nghiệp và nhà quản lý ở tất cả các cấp độ, nơi mà có thể người ta không yêu cầu bạn phải hoàn thành một bản câu hỏi về tính cách.

Vậy “bài kiểm tra tinh thần” chính xác là gì? Nhìn chung bài kiểm tra tinh thần có bốn loại sau:

1. *Kiểm tra khả năng*: Kiểm tra toàn bộ khả năng của bạn trong những kỹ năng chung như giải toán. Kiểm tra IQ (chỉ số thông minh) cũng thuộc loại này.
2. *Kiểm tra năng khiếu*: Kiểm tra những kỹ năng cụ thể liên quan đến công việc như khả năng bán hàng hoặc khả năng quản lý.
3. *Kiểm tra tính cách*: Nhằm đánh giá tính cách của bạn thuộc kiểu nào.
4. *Bộ câu hỏi kiểm tra động cơ thúc đẩy*: Nhằm đánh giá điều gì là động cơ thúc đẩy bạn và thái độ của bạn đối với chúng như thế nào.

Mặc dù các hình thức trên được gọi là “kiểm tra” nhưng chúng không có điểm đỗ và điểm trượt, mà chỉ nhằm mục đích đánh giá khả năng hoặc tính cách của bạn, đặc biệt là ở phần kiểm tra tính cách và cũng không có câu trả

lời đúng hoặc sai. Nhà tuyển dụng chuyên nghiệp chỉ sử dụng các bài kiểm tra tinh thần để hỗ trợ cho các phương pháp tuyển dụng khác.

Chuẩn bị cho các bài kiểm tra

Rất hiếm khi bạn phải làm một bài kiểm tra tinh thần dưới bất kỳ dạng nào mà không được báo trước. Nhà tuyển dụng sẽ thông báo khi bạn đến phỏng vấn, thường là cuối ngày hoặc cuối cuộc phỏng vấn. Nhà tuyển dụng sẽ thông báo họ muốn bạn làm một bài kiểm tra (hoặc có thể là một bộ bài kiểm tra).

Mẹo phỏng vấn

Nếu bạn có bất kỳ bệnh lý nào có thể ảnh hưởng đến khả năng làm bài kiểm tra này như khó đọc, hãy nói rõ điều đó với nhà tuyển dụng. Họ có thể dễ dàng phát hiện ra điều này.

Nhà tuyển dụng sẽ giải thích mục đích kiểm tra và nó phù hợp với chu trình tuyển nhân sự như thế nào. Trên tất cả, họ đảm bảo bạn sẽ hiểu được bài kiểm tra bạn cần làm gì, thời gian kiểm tra bao lâu và hình thức kiểm tra.

Cảnh báo!

... sắp hết thời gian. Nếu bạn chưa từng làm bài kiểm tra có giới hạn thời gian thì bạn sẽ cảm thấy bối rối. Hãy luyện tập làm bài kiểm tra viết trong một khoảng thời gian giới hạn. Nếu không, hoặc là bạn làm bài tốt hoặc là vẫn còn dở dang khi thời gian đã hết.

Khi nhận được thông báo bạn phải làm bài kiểm tra tinh thần, hãy đưa ra các câu hỏi dưới đây với nhà tuyển dụng để xác định những thông tin cần thiết

- Bạn sẽ phải kiểm tra lĩnh vực nào khả năng, năng khiếu, tính cách hay động cơ thúc đẩy?
- Bạn sẽ phải kiểm tra dưới hình thức nào nói, kiểm tra viết hay qua Internet?

- Bài kiểm tra sẽ ăn khớp với toàn bộ quy trình tuyển dụng như thế nào?
- Bạn sẽ phải làm bài kiểm tra nào? Có rất nhiều bài kiểm tra, và họ sẽ vui lòng cho bạn họ sử dụng bài kiểm tra nào.
- Có tài liệu hướng dẫn trả lời bài kiểm tra nào không? Tài liệu hướng dẫn sẽ đưa ra ví dụ về những điều bạn có thể bị hỏi. Nếu không có tài liệu hướng dẫn, hãy mượn bài mẫu. Nó giống như thi thử trước khi thi thật. Việc xem xét các ví dụ để so sánh được xem như là một sự chuẩn bị khôn ngoan, chứ không phải là gian lận trong thi tuyển.
- Bạn có thể nhận được những phản hồi gì sau bài kiểm tra? Cuối cuộc kiểm tra hoặc khi đã đánh giá kết quả, bạn sẽ nhận được sự phản hồi từ nhà tuyển dụng.

Cảnh báo!

... điều gì sẽ xảy ra nếu bạn không tuân theo hướng dẫn. Một số bài kiểm tra có thể có được giải bày. Khi đó, nhà tuyển dụng sẽ yêu cầu ứng viên đọc toàn bộ đề bài trước khi trả lời bất kỳ một câu hỏi nào. Tất nhiên, hầu hết các ứng viên đều không nhận ra cái bẫy này. Nhưng khi trả lời đến câu hỏi cuối cùng, bạn mới nhìn thấy dòng chữ in mảnh phía dưới yêu cầu bạn không được ghi câu trả lời vào đề.

Khi có được những thông tin này, bạn sẽ cảm thấy thoải mái hơn khi làm bài kiểm tra. Bạn có thể sử dụng Internet để tìm kiếm thêm thông tin liên quan đến bài kiểm tra. Hoặc bạn truy cập trang web của công ty, hoặc bạn gõ từ khóa là tên bài kiểm tra để tìm kiếm trên web. Nhiều công ty đăng bài kiểm tra mẫu trên các trang web nhằm giúp bạn luyện tập.

Khi đến kiểm tra, hãy đảm bảo bạn đã sẵn sàng và đừng quên mang kính hay bất cứ thứ gì cần thiết. Khi bạn tham dự bất kỳ một lĩnh vực kiểm tra tinh thần nào, hãy làm theo 10 lời khuyên của các chuyên gia đánh giá:

1. Bình tĩnh và đọc kỹ các hướng dẫn.
2. Không nên đọc lướt bất kỳ một hướng dẫn nào. Việc biết rõ cách trả lời câu hỏi rất quan trọng.

3. Luôn hoàn thành các câu hỏi thực hành đầu tiên của bất kỳ bài kiểm tra đánh giá nào – hãy hỏi người có trách nhiệm nếu bạn chưa hiểu rõ trước khi bắt đầu làm bài kiểm tra.
4. Tính toán thời gian để trả lời được càng nhiều câu hỏi càng tốt.
5. Không nên dành quá nhiều thời gian cho một câu hỏi, bạn có thể quay trở lại khi vẫn còn thời gian.
6. Kiểm tra xem số câu hỏi có tương ứng với số câu trả lời không.
7. Khi xem xét các câu hỏi khó có nhiều sự lựa chọn, hãy loại bỏ lựa chọn không có khả năng nhất.
8. Nếu thay đổi câu trả lời, nhớ xóa bỏ câu trả lời cũ.
9. Nếu còn nghi ngờ khi lựa chọn, hãy chọn câu trả lời đúng nhất theo đánh giá của bạn.
10. Nếu bạn hoàn thành bài thi sớm, hãy đọc soát lại một lượt và kiểm tra lại câu trả lời.

Các bài kiểm tra đánh giá khả năng và năng khiếu

Bài kiểm tra này nhằm đo lường các kỹ năng cụ thể của bạn để ông chủ tương lai biết được khả năng và năng khiếu của bạn. Nghiên cứu chỉ ra rằng, các bài kiểm tra đánh giá khả năng và năng khiếu cho thấy rõ ràng sự thể hiện trong tương lai của bạn, vì vậy, không có gì ngạc nhiên khi các nhà tuyển dụng ngày càng thường xuyên sử dụng các bài kiểm tra này.

Chúng không phải nhằm kiểm tra kiến thức chung, mà nhằm đánh giá khả năng lập luận và suy nghĩ logic của bạn. Một vài bài kiểm tra có phạm vi kiến thức rộng, còn đa số chỉ tập trung vào những khả năng cụ thể như ngôn ngữ, toán học, diễn xuất, v.v..., trong đó các bài kiểm tra khả năng ngôn ngữ và khả năng toán học là thông dụng nhất.

Bạn sẽ thấy bài kiểm tra đánh giá khả năng và năng khiếu gần giống với các bài thi. Bạn có 30 phút để trả lời các câu hỏi, thường có nhiều sự lựa chọn. Thông thường, càng về cuối, các câu hỏi càng khó hơn, và bạn khó có thể

trả lời hết. Đừng quá lo lắng. Số câu trả lời đúng quan trọng hơn số câu hỏi làm được.

Bạn có biết?

Điểm của bài kiểm tra đánh giá khả năng và năng khiếu được đánh giá dựa trên kết quả chung. Vì vậy, nếu tất cả mọi người đều cho rằng bài kiểm tra khó, bạn sẽ được đánh giá trong tương quan với mọi người, chứ không dựa vào một ba-rem cụ thể.

Vậy bài kiểm tra đánh giá khả năng và năng khiếu quan trọng như thế nào trong quy trình tuyển dụng. Bạn có thể biết được điều này thông qua thời điểm mà bạn làm bài kiểm tra trong quy trình tuyển dụng. Bài kiểm tra được tiến hành càng sớm thì càng quan trọng. Nếu nó là việc đầu tiên bạn phải thực hiện thậm chí trước khi tham dự cuộc phỏng vấn – thì nó có thể là bước thẩm tra. Bạn chỉ được mời phỏng vấn nếu đạt được một số điểm nhất định. Nếu bạn phải làm bài kiểm tra này ở cuối trong quy trình tuyển dụng thì nó chỉ như một phần của quy trình đó.

Chuẩn bị cho bài kiểm tra đánh giá khả năng và năng khiếu

Luyện tập cho bài kiểm tra này bằng cách làm các câu hỏi mẫu hoặc đề thử cũng rất hữu ích. Dưới đây là vài lời khuyên dành cho bạn:

Lời khuyên hữu ích

- Luyện tập không chỉ với bài trắc nghiệm mà còn cả các bài tập liên quan khác như các câu hỏi khó và các vấn đề hóc búa đòi hỏi phải suy nghĩ.
- Đối với các bài kiểm tra năng khiếu, hãy luyện tập bằng cách chơi các trò chơi ô chữ và giải câu đố toán học.
- Luyện tập các bài toán số học đòi hỏi trí thông minh và các dạng toán khác như phép nhân và chia các số có nhiều chữ số.
- Đối với bài kiểm tra đánh giá khả năng toán học, hãy hỏi xem bạn có được mang máy tính vào phòng thi không. Nếu được, hãy luyện tập để sử dụng thành thạo máy tính.

Nếu được yêu cầu làm bài kiểm tra đánh giá khả năng hay năng khiếu, bạn cần luyện tập như hướng dẫn ở trên. Dưới đây là một số câu hỏi mẫu giúp bạn hình dung được những câu hỏi mà bạn có thể gặp trong bài kiểm tra. Đáp án cho các câu hỏi này được đưa ra ở cuối chương.

Câu hỏi đánh giá khả năng diễn đạt

Trong bài trắc nghiệm này, bạn phải đánh giá mỗi tuyên bố dưới dạng một đoạn văn. Đọc kỹ đoạn văn và đánh giá chúng theo nguyên tắc:

Câu trả lời		
Đúng	Nếu lời tuyên bố đúng so với thông tin hay quan điểm trong đoạn văn.	A
Sai	Nếu lời tuyên bố sai so với thông tin hay quan điểm trong đoạn văn.	B
Đáp án khác	Nếu bạn không thể biết lời tuyên bố đúng hay sai khi không có thêm thông tin.	C

Hầu hết các ngân hàng và các tổ chức tín dụng nhà ở đều thông qua chính sách "không hút thuốc lá" tại khu vực khách hàng trong các chi nhánh của họ. Họ sẽ đặt các tấm bảng dán thông báo ở các khu vực này. Thông báo được diễn đạt theo hướng "thân thiện với khách hàng", tuy nhiên một số khách hàng có thể cảm thấy bị xâm phạm tự do cá nhân. Nếu một khách hàng phớt lờ thông báo này, các nhân viên thường bỏ qua và tránh gây xung đột. Trên thực tế, ngày nay, đa số khách hàng lại muốn thực hiện chính sách "không hút thuốc". Hơn tất cả, chính sách đó tạo ra môi trường trong lành và giảm bớt nguy cơ xảy ra hỏa hoạn.

Chính sách "không hút thuốc" được đưa ra nhằm đáp ứng những yêu cầu của khách hàng.	A	B	C
Ngày nay, tất cả các ngân hàng và tổ chức tín dụng nhà ở đều thực hiện chính sách "không hút thuốc".	A	B	C
Không có mâu thuẫn giữa chính sách "không hút thuốc" với tự do cá nhân	A	B	C
Chính sách "không hút thuốc" đáp ứng mong đợi của hầu hết khách hàng của các ngân hàng và hiệp hội xây dựng.	A	B	C

Câu hỏi đánh giá khả năng toán học

Câu hỏi dạng này đưa ra nhiều lựa chọn trả lời khác nhau. Khi đã chọn được câu trả lời cho mình, hãy khoanh tròn vào chữ cái tương ứng.

Số độc giả của báo				
Nhật báo	Số lượng độc giả (đơn vị: triệu người)		Tỷ lệ người trưởng thành đọc báo trong năm 1990 (đơn vị: %)	
	Năm 1981	Năm 1990	Nam	Nữ
<i>The Daily Chronicle</i>	3,6	2,9	7	6
<i>Daily News</i>	13,8	9,3	24	18
<i>The Tribune</i>	1,1	1,4	4	3
<i>The Herald</i>	8,5	12,7	30	23
<i>Daily Echo</i>	4,8	4,9	10	12

1. Năm 1990, báo nào có tỷ lệ độc giả nữ cao hơn độc giả nam?

A	B	C	D	E
<i>The Tribune</i>	<i>The Herald</i>	<i>Daily News</i>	<i>Daily Echo</i>	<i>The Daily Chronicle</i>

2. Năm 1981, tổng số độc giả của các tờ Daily Chronicle, Echo và Tribune là bao nhiêu?

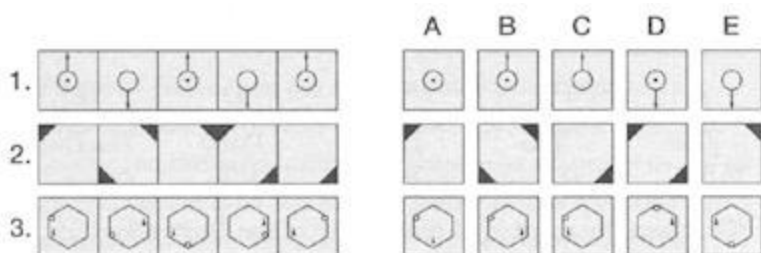
A	B	C	D	E
10,6	8,4	9,5	12,2	7,8

3. Tờ báo nào có sự thay đổi lượng độc giả nữ lớn nhất giữa năm 1981 và 1990?

A	B	C	D	E
<i>Daily Echo</i>	<i>The Tribune</i>	<i>The Herald</i>	<i>The Daily Chronicle</i>	đáp án khác

Câu hỏi biểu đồ

Câu hỏi biểu đồ là những câu hỏi với các lựa chọn cho sẵn. Với mỗi câu hỏi, bạn sẽ được cung cấp những câu trả lời khác nhau. Mỗi vấn đề trong bài trắc nghiệm này đều bao gồm hàng loạt biểu đồ, được vẽ ở phía lề trái của trang giấy nhằm đưa ra những dãy logic. Bạn phải lựa chọn biểu đồ tiếp theo trong dãy đó căn cứ trên những lựa chọn được đưa ra ở phía bên phải. Sau đó, đánh dấu câu trả lời của bạn bằng cách khoanh tròn đáp án bạn chọn.

(Xem đáp án trang 221)

Các bài kiểm tra tính cách và bộ câu hỏi kiểm tra động cơ thúc đẩy

Bài kiểm tra này rất khác với bài kiểm tra khả năng và năng khiếu bởi không có câu trả lời đúng/sai và không giới hạn thời gian. Chúng nhằm mục đích là đánh giá bạn thuộc tốp người nào, cụ thể là nhằm biết được bạn phù hợp với công việc, phù hợp với văn hóa công ty và phù hợp với nhóm mới như thế nào.

Vì bạn hoàn toàn không biết công ty đang muốn tuyển những người có tính cách như thế nào, nên bạn cần trả lời trung thực các câu hỏi này. Trong bất kỳ trường hợp nào, bài kiểm tra này cũng có lợi cho bạn. Nếu bạn không thật sự phù hợp với văn hóa công ty hoặc công việc đó, bạn cũng sẽ không muốn làm công việc đó. Bài kiểm tra nhằm xác định:

- Điều gì là động cơ thúc đẩy bạn
- Thái độ của bạn đối với cuộc sống và công việc
- Quan hệ của bạn với những người khác

- Khả năng kiểm soát tình cảm của bạn
- Bạn tiếp cận vấn đề như thế nào

Bộ câu hỏi kiểm tra động cơ thúc đẩy tương tự như bài kiểm tra tính cách nhưng tập trung vào điều gì là động cơ thúc đẩy bạn, bạn duy trì mức năng lượng cho một nhiệm vụ cụ thể trong thời gian bao lâu, tình huống nào có khuynh hướng thúc đẩy bạn nhiều hơn hay ít hơn, v.v... Bài kiểm tra dạng này thường được sử dụng để phát triển đội ngũ nhân sự hơn là trong tuyển dụng (khi bạn đã được tuyển dụng), nhưng cũng có thể bạn phải làm bài kiểm tra này trong quy trình tuyển dụng nhân sự.

Dưới đây là một số ví dụ về các dạng câu hỏi trong bộ câu hỏi kiểm tra tính cách:

Đánh giá các tuyên bố

Nhà tuyển dụng yêu cầu bạn tự đánh giá bản thân dựa trên một số cụm từ hoặc tuyên bố. Sau khi đọc mỗi một tuyên bố, bạn phải tự chấm điểm theo nguyên tắc sau:

Khoanh tròn số 1	Nếu bạn kịch liệt phản đối tuyên bố đó				
Khoanh tròn số 2	Nếu bạn phản đối tuyên bố đó				
Khoanh tròn số 3	Nếu bạn không biết chắc chắn				
Khoanh tròn số 4	Nếu bạn đồng ý với tuyên bố đó				
Khoanh tròn số 5	Nếu bạn ủng hộ tuyên bố đó				

	Kịch liệt phản đối	Phản đối	Không chắc chắn	Đồng ý	Ủng hộ
Tôi thích gặp những người mới đến	1	2	3	4	5
Tôi thích giúp đỡ mọi người	1	2	3	4	5
Đôi khi, tôi mắc một vài sai lầm	1	2	3	4	5

Bài kiểm tra tinh thần

Các bài kiểm tra tinh thần hoàn toàn không khó nếu bạn biết họ sẽ hỏi bạn những gì. Nhà tuyển dụng có thể thông báo trước về bài kiểm tra và giải thích cụ thể.

Bạn phải đảm bảo luyện tập kỹ lưỡng qua việc tìm những điều liên quan đến bài kiểm tra (tên bài kiểm tra) trên trang web công ty. Bạn cũng nên tìm hiểu thông qua một số cuốn sách hướng dẫn làm bài kiểm tra.

Khi kiểm tra:

- Bình tĩnh
- Đọc kỹ câu hỏi và hướng dẫn
- Tính toán thời gian để trả lời được càng nhiều câu hỏi càng tốt

12. Các trung tâm đánh giá

Các trung tâm đánh giá là công cụ mà nhà tuyển dụng đôi khi vẫn áp dụng – bên cạnh các cuộc phỏng vấn và các bài kiểm tra tinh thần để đánh giá các ứng viên. Đây là một hình thức kiểm tra nhằm đánh giá ở mức độ thực tế. Bạn phải làm một số dạng bài tập như bài tập thảo luận nhóm, bài tập đóng vai hoặc bài tập dự án nhóm (nếu bạn cũng phải làm các bài kiểm tra tinh thần thì bạn sẽ phải làm ở trung tâm đánh giá). Một người giám khảo hoặc một ban giám khảo sẽ quan sát bạn trong suốt quá trình bạn làm bài tập.

Bạn có biết?

Thuật ngữ “trung tâm đánh giá” thường bị hiểu sai lệch. Nó không phải là một vị trí vật lý, mà là một quy trình.

Giống như bài kiểm tra đánh giá khả năng và năng khiếu, các trung tâm đánh giá là một trong những công cụ dự báo chính xác nhất thành tích tương lai của bạn. Nó cũng được coi là phương pháp đánh giá ứng viên công bằng và khách quan. Nếu bạn thật sự là người phù hợp nhất đối với công việc mà bạn ứng tuyển, bạn và có thể tin tưởng rằng, phương pháp đánh giá này sẽ chỉ ra được điều đó.

Nhà tuyển dụng có thể yêu cầu bạn làm một số dạng bài tập khác nhau. Điều quan trọng bạn cần nhớ là ngay cả khi bài tập này chú ý đến một kết quả cuối cùng, như cần đưa ra quyết định, thì cách bạn thực hiện bài tập cũng quan trọng như kết quả cuối cùng của bạn. Điều này có nghĩa là bạn phải đảm bảo:

- Ban giám khảo có thể thấy được sự chuẩn bị của bạn và lưu ý những điểm nổi bật.
- Chỉ ra cách bạn đến được kết luận cuối cùng như thế nào.

Các bài tập của trung tâm đánh giá gồm rất nhiều. Dưới đây là một số chỉ dẫn ngắn gọn về các dạng bài tập chính mà bạn có thể gặp:

Khay đựng thư và công văn đến

Dạng bài tập này cũng giống như tên gọi của nó. Nhà tuyển dụng sẽ giao cho bạn một khay giả thiết là đựng công văn đến của người mà bạn sẽ tiếp quản công việc của anh ta. Bạn phải xem xét tất cả mọi thứ trong khay và đánh dấu vào mỗi lá thư là bạn sẽ giải quyết như thế nào và bạn sẽ có những hành động gì từ các thông tin trong đó. Vì ban giám khảo sẽ dựa vào những lời chú giải này để đánh giá, nên bạn cần chắc chắn rằng mình đã đánh dấu bất kỳ điều gì có thể có ích hoặc có liên quan đến công việc.

Nghiên cứu trường hợp

Với dạng bài tập này, người ta đưa cho bạn rất nhiều thông tin căn cứ vào thực tế về một vấn đề kinh doanh và bạn phải đưa ra quyết định. Những thông tin này có thể có vài điểm không rõ ràng. Bạn phải đánh giá và đi đến quyết định, sau đó gửi quyết định đó đến ban giám khảo hoặc bằng báo cáo hoặc thuyết trình ngắn gọn. Mặc dù việc đưa ra quyết định là quan trọng, nhưng cách tiếp cận vấn đề của bạn cũng quan trọng không kém.

Thảo luận nhóm

Dạng bài này rất giống với dạng bài nghiên cứu tình huống ngoại trừ việc bạn phải đưa ra quyết định cùng với các ứng viên khác trong một nhóm. Đôi khi mỗi ứng viên được giao đóng một vai cụ thể, nhưng cũng có thể tất cả các ứng viên cùng được cung cấp một thông tin như nhau.

Đóng vai phỏng vấn

Với dạng bài tập này, bạn được cung cấp một bản tóm tắt về một cuộc họp. Bạn phải sử dụng bản tóm tắt này để lập kế hoạch cho cuộc họp – cách bạn lập kế hoạch là một phần quan trọng trong việc đánh giá toàn bộ. (Bạn sẽ có 30 phút chuẩn bị). Cuộc họp sẽ bao gồm hoặc thảo luận một vấn đề với người đóng vai, hoặc qua họ để giúp bạn lựa chọn những thông tin về vấn đề đó, như bản tóm tắt đã nêu. Có thể bạn phải sử dụng những thông tin đó hoặc kết quả của cuộc thảo luận để đi đến quyết định về vấn đề bạn đang xem xét.

Mẹo phỏng vấn

Cũng giống như cuộc phỏng vấn, tất cả các bài kiểm tra và bài tập là một phương pháp khác để tìm hiểu về bạn. Mục đích của chúng không phải là tra khảo, gài bẫy hay buộc bạn phải chịu đựng thử thách cam go, mà đơn giản là muốn xem liệu bạn có phải là ứng viên phù hợp nhất với công việc hay không. Vì vậy, cách tiếp cận tốt nhất của bạn là dễ dàng vượt qua các bài tập đó. Hãy là chính mình và làm những bài tập đó trung thực nhất có thể.

Các bài kiểm tra theo nhóm

Nếu nhà tuyển dụng thật sự muốn biết bạn phù hợp với nhóm như thế nào, họ có thể yêu cầu bạn làm một số dạng bài kiểm tra theo nhóm. Thông thường, bài kiểm tra này kéo dài cả ngày hoặc thậm chí vài ngày, về bất kỳ thứ gì, từ việc đi bộ đường dài qua cánh đồng hoang đến việc xây dựng mô hình tháp Eiffel. Qua đó, nhà tuyển dụng sẽ quan sát và đánh giá bạn.

Một điểm tích cực mà bạn cần ghi nhớ là chi phí để tiến hành các bài kiểm tra dạng này rất cao, ông chủ tương lai của bạn sẽ không bỏ tiền ra nếu họ cảm thấy công việc mà bạn đang ứng tuyển không cần như thế hoặc bạn không đáng để đầu tư. Vì vậy, họ yêu cầu bạn thực hiện bài kiểm tra này để củng cố sự chắc chắn trong quyết định của họ.

Nếu bạn không nộp đơn xin làm nhân viên bảo vệ rừng, thì ông chủ tương lai của bạn cũng không cần biết bạn có thể đi bộ đường dài qua cánh đồng hoang hay không. Họ cũng không cần bạn phải xây dựng mô hình tháp Eiffel. Điều họ muốn biết là bạn hoạt động trong nhóm như thế nào. Bạn không nên cố thể hiện mình là một người hoàn toàn khác với con người thực của bạn và nếu có được việc làm nhờ đó, bạn cũng không cảm thấy vui khi làm việc. Bạn sẽ phải cố gắng đóng vai tốt trong suốt thời gian làm công việc đó ở bất kỳ hoàn cảnh nào.

Vì vậy, bạn hãy quan tâm đến những gì bạn thể hiện trong nhóm chứ không phải là quan tâm đến dự án mà bạn tham gia. Hãy là chính mình, và làm theo những lời khuyên của người đánh giá:

- Không nên chính thức tiếp quản và trở nên quá hách dịch (dù nhóm thật sự chiều theo ý của bạn, coi bạn như là lãnh đạo của nhóm).

- Không quá kín đáo và dè dặt khiến người ta nghĩ rằng bạn không dồn hoàn toàn tâm trí vào công việc. Hãy chắc chắn rằng bạn có những đóng góp tích cực đủ để được đánh giá tốt.
- Không tranh cãi với các thành viên khác trong nhóm. Nếu xung đột xảy ra, hãy đóng vai một thuyết khách và cố gắng cải thiện tình hình.
- Đừng quyết định không tham gia hoặc từ chối chơi trò chơi và nói: “Điều này thật ngu ngốc! Xây dựng mô hình tháp Eiffel để làm gì?”
- Nếu có các nhóm khác thi đua với nhóm của bạn thì đó là một cơ hội tốt để thể hiện khả năng cạnh tranh của bạn, nhưng không được tàn nhẫn. Hãy chấp nhận câu châm ngôn: “Đó chỉ là một trò chơi, mọi thứ đều phải công bằng, chúng tôi muốn thắng trong trò chơi đó và chúng tôi sẽ cố gắng hết mình”. Bạn chưa chắc có được công việc mà bạn đang ứng tuyển khi nhóm của bạn là nhóm đầu tiên hoàn thành việc xây dựng mô hình. Mà cách bạn chơi như thế nào mới là thứ được xem xét.

Ngoài việc đóng vai trò một thuyết khách, bạn có thể đóng các vai để gây ấn tượng tốt với ba giám khảo như:

- Giúp cả nhóm tập trung vào mục tiêu: “Này các bạn, việc chúng ta buộc các kẹp giấy với nhau thật sự quan trọng đúng không? Hãy tập trung vào việc xây dựng mô hình tháp – mỗi người có thể buộc chúng theo cách của mình”.
- Tổng kết theo từng giai đoạn kết quả mà nhóm làm được: “Chúng ta đã nghiên cứu cách xây dựng mô hình và chúng ta đã quyết định không mất thời gian cho việc kết hợp thành một thang máy hoạt động. Điều đó có nghĩa là chúng ta cần suy nghĩ về việc phân phối những nhiệm vụ tiếp theo”.

Bài tập

Các trung tâm đánh giá là một phương pháp công bằng và khách quan để đánh giá khả năng đảm đương công việc của bạn. Cách bạn tiếp cận các bài tập này cũng quan trọng như kết quả cuối cùng mà bạn đạt được hoặc như quyết định mà bạn đưa ra. Một số bài tập bạn phải thực hiện một mình, một

số bài tập bạn phải thực hiện cùng một người đồng thể hoặc theo nhóm với các ứng viên khác.

Nếu nhà tuyển dụng yêu cầu bạn tham gia bài kiểm tra nhóm, đặc biệt là trong trường hợp bài tập đó không liên quan đến công việc mà bạn đang ứng tuyển, có nghĩa là nhà tuyển dụng muốn đánh giá khả năng làm việc trong nhóm của bạn. Vì vậy, việc nhóm của bạn hoàn thành bài tập như thế nào không quan trọng, quan trọng là bạn có ảnh hưởng qua lại với các thành viên khác trong nhóm như thế nào. Vì vậy, bạn hãy tuân thủ theo các nguyên tắc cơ bản sau:

- Không nên tiếp quản hoặc coi mình không liên quan
- Không nên tranh cãi; hãy giúp họ giải quyết những bất đồng đó
- Giúp cả nhóm tập trung vào mục tiêu
- Tổng kết tiến trình làm việc của nhóm khi thấy cần.

13. Phỏng vấn vòng hai

Nhà tuyển dụng tổ chức phỏng vấn vòng hai để quyết định tuyển dụng ai và xem xét lại các ứng viên. Cuộc phỏng vấn vòng hai là cơ hội để họ hiểu kỹ ứng viên. Hoặc có thể vòng phỏng vấn thứ nhất là của hội đồng tuyển dụng, còn đây là cuộc phỏng vấn của ông chủ với bạn. Dù trong trường hợp nào thì cuộc phỏng vấn vòng hai cũng không lặp lại hoàn toàn cuộc phỏng vấn vòng một.

Mẹo phỏng vấn

Ghi nhớ các nguyên tắc cơ bản khi đến cuộc phỏng vấn vòng hai:

- Mặc trang phục khác với cuộc phỏng vấn vòng một diện mạo lịch sự.
- Ghi nhớ và gọi tên của những người mà bạn đã gặp ở vòng phỏng vấn thứ nhất. Hãy thể hiện rằng, bạn nhận ra và chào hỏi họ: “Rất vui được gặp lại anh”.
- Mang theo giấy tờ cần thiết và tài liệu để minh họa cho các ví dụ của bạn.

Trong cuộc phỏng vấn vòng hai, bạn có thể phải làm các bài kiểm tra tính thần, các bài tập của trung tâm đánh giá hoặc phỏng vấn chuyên môn, tất cả đều rất chính quy. Mặc khác, cuộc phỏng vấn với một đồng nghiệp hoặc một nhà quản lý có thâm niên và kinh nghiệm hơn người phỏng vấn vòng một có thể diễn ra khá thân mật, bởi đơn giản là họ chỉ cần khẳng định xem người phỏng vấn đầu tiên đã có những đánh giá chính xác hay chưa.

Nếu còn có những băn khoăn chưa được giải đáp từ cuộc phỏng vấn vòng một, nhà tuyển dụng sẽ tranh thủ tìm hiểu trong cuộc phỏng vấn vòng hai. Họ có thể băn khoăn bạn thiếu kinh nghiệm hơn các ứng viên khác, hoặc bạn có khác nhiều so với họ theo cách đánh giá khác không, hoặc bạn thừa khả năng làm công việc đó. Các nhà tuyển dụng thường đưa một ứng viên “kỳ quặc” vào danh sách sơ tuyển, và ứng viên đó có thể là bạn. Vì vậy, họ phải khẳng định lại bạn là người phù hợp với công việc và thực tế, tất cả những điều còn băn khoăn trong hồ sơ xin việc của bạn đều là điểm mạnh.

Rất có thể người phỏng vấn vòng hai sẽ thẳng thắn đưa ra những băn khoăn này với bạn. Nếu không đưa ra, họ cũng sẽ nêu lên những điều họ cần khẳng định lại. Hãy nhớ rằng, họ đã mời bạn đến phỏng vấn vòng hai có nghĩa là họ không coi sự thiếu kinh nghiệm hoặc bất kỳ điều gì mà họ băn khoăn khiến bạn không thể được tuyển dụng. Và chắc chắn họ cho rằng bạn có những điểm mạnh hữu ích dù còn chút nghi ngờ. Nói cách khác, họ cần khẳng định lại rằng, bạn có thể làm được công việc mà họ đang tuyển dụng.

Trong cuộc phỏng vấn vòng hai, bạn có thể gặp rất nhiều câu hỏi liên quan trực tiếp đến những gì bạn đã thể hiện trước đó. Do đó, hãy chuẩn bị cho những câu hỏi như:

- Bạn đưa những cải tiến gì vào công việc hiện nay?
- Bạn đã làm gì để tăng năng suất lao động?
- Thành công lớn nhất của bạn là gì?
- Sai lầm lớn nhất của bạn là gì?
- Bạn làm tăng lợi nhuận cho công ty bằng cách nào?

Nếu bạn có kinh nghiệm quản lý, nhà tuyển dụng có thể hỏi kỹ điều đó, như đã bao giờ bạn đào tạo hay tuyển dụng nhân sự chưa, v.v... Nếu công việc yêu cầu bạn phải đi xa, họ cũng có thể hỏi bạn cảm thấy như thế nào về điều đó và điều đó ảnh hưởng đến gia đình bạn như thế nào.

Uống một ly rượu

Một số cuộc phỏng vấn lần hai có thể diễn ra rất thân mật trong bữa trưa, bữa tối, thậm chí ở một quán rượu. Trong trường hợp này, nhà tuyển dụng muốn xem bạn có phù hợp với công việc và có làm việc ăn ý với mọi người không.

Mặc dù cuộc phỏng vấn diễn ra trong bầu không khí rất thoải mái, nhưng đừng bao giờ quên bạn đang bị thử thách. Hãy xử sự đúng mực và chuyện trò thoải mái, đừng để lộ bất kỳ điều gì về bản thân mà bạn đã không nêu ra trong cuộc phỏng vấn vòng một. Việc bạn để lộ ra rằng, bạn cảm thấy thành

công lớn gần đây hoàn toàn nhờ may mắn là điều không thể chấp nhận được.

Cảnh báo!

... Bạn vừa uống một hoặc hai ly rượu, ông chủ bắt đầu nói về những thất bại lớn nhất trong sự nghiệp của họ. Sau đó, họ hỏi về những thất bại lớn nhất trong sự nghiệp của bạn. Họ có vẻ thân thiện, chuyện trò rất vui vẻ, vì thế bạn đã kể cho họ nghe...

Điều quan trọng nhất là bạn không được uống quá nhiều. Hãy chứng tỏ mình biết uống rượu, nhưng không nên uống đến mức ảnh hưởng đến hành vi hoặc giọng nói của bạn. Nếu bạn không biết uống rượu thì cũng không cần uống. Nhưng đừng để nhà tuyển dụng có ấn tượng bạn vừa mới cai rượu, điều đó không có lợi cho bạn mặc dù bạn đã bỏ rượu từ rất lâu rồi.

Cơ hội lần hai

Cuộc phỏng vấn vòng hai không phải là sự lặp lại cuộc phỏng vấn vòng một. Đó là cơ hội để các ông chủ tương lai tìm hiểu kỹ lưỡng về bạn hoặc một ai đó hoàn toàn chưa biết về bạn (có thể là cấp trên của người phỏng vấn vòng một). Nếu có những băn khoăn chưa được giải đáp về cách ứng xử của bạn, họ sẽ tìm hiểu trong cuộc phỏng vấn này. Bạn cũng có thể gặp nhiều câu hỏi về thành tích trong các công việc gần nhất.

Nếu nhà tuyển dụng mời bạn đến dự bữa trưa hoặc bữa tối, hãy vui vẻ và thân thiện nhưng đừng bao giờ mất cảnh giác. Bạn đang bị thử thách, mặc dù khi đó, bạn hoàn toàn không cảm thấy như vậy.

Phần 3

Sau phỏng vấn

14. Những việc cần làm trong khi chờ kết quả phỏng vấn

Bạn không còn cảm thấy hết căng thẳng khi cuộc phỏng vấn kết thúc. Nhưng không có nghĩa là bạn không còn phải làm gì. Ngay khi rời khỏi cuộc phỏng vấn, bạn cần làm hai việc sau:

- Viết thư cảm ơn nhà tuyển dụng
- Ghi chép

Viết thư cảm ơn

Điều này có vẻ giống như hàng loạt bức thư “cảm ơn” mà bậc phụ huynh yêu cầu các con viết sau lễ Giáng sinh hoặc sinh nhật. Nhưng bạn cần viết thư cảm ơn nhà tuyển dụng các sớm càng tốt nếu bạn muốn nó đến trước khi họ ra quyết định. Để đảm bảo chắc chắn thư của bạn đến đúng lúc, bạn có thể gửi email, đặc biệt trong trường hợp họ sẽ đưa ra quyết định nhanh chóng. Thư cảm ơn có hai mục đích:

1. Nhắc nhà tuyển dụng nhớ bạn là ai
2. Tạo cơ hội cho bạn đề cập (ngắn gọn) bất kỳ điều gì quan trọng mà bạn quên không đưa ra trong cuộc phỏng vấn.

Vì bạn có thể là ứng viên duy nhất gửi thư sau cuộc phỏng vấn nên nhà tuyển dụng sẽ chú ý tên của bạn, ngay cả khi bạn đã bị gạch tên trong danh sách. Nó có ý nghĩa quan trọng trong trường hợp họ quyết định có đưa bạn vào danh sách dự cuộc phỏng vấn vòng hai hay không. Nó cho thấy bạn rất yêu thích và tận tâm với công việc đó.

Vậy bức thư cần nói những gì? Trong thư nên có câu: “Cảm ơn các anh đã tiếp đón tôi sáng nay. Tôi rất vui được gặp các anh và muốn khẳng định rằng tôi vẫn muốn được làm ở vị trí đó. Mong sớm nhận được tin của các anh”.

Bạn cũng cần bổ sung một ghi chú ngắn gọn: “Tiện đây, tôi cũng muốn nhắc lại rằng, khi chúng ta nói đến khả năng làm việc ở nước ngoài, tôi đã quên không nói về việc trước đây tôi từng theo học khóa học tiếng Pháp và

tiếng Tây Ban Nha vào buổi tối”. Bạn cần bổ sung thông tin nếu cảm thấy nó quan trọng. Tốt nhất là chỉ nói ngắn gọn bằng một câu, không nên kể lể dài dòng vì nhà tuyển dụng có thể nghi ngờ khả năng phù hợp với công việc của bạn và có cảm tưởng bạn nhắc lại những điều đã nói trong cuộc phỏng vấn.

Mẹo phỏng vấn

Cũng giống như hồ sơ xin việc, thư viết tay hoặc email của bạn nên được trình bày càng chuyên nghiệp càng tốt. Tiêu chí cho một email được trình bày đẹp khá đơn giản, nhưng nếu bạn viết thư tay, bạn sẽ phải đảm bảo nó lịch sự và chuyên nghiệp, nếu không, những tác động tích cực của nó sẽ giảm sút nghiêm trọng.

Ghi chép

Bạn còn một việc nữa phải làm trong khi chờ đợi kết quả phỏng vấn: ghi chép về cuộc phỏng vấn. Bất kỳ điều gì bạn ghi chép được về diễn biến cuộc phỏng vấn này sẽ có ích cho bạn trong các cuộc phỏng vấn khác: Bạn cảm thấy mình đã chuẩn bị tốt chưa? Bạn có tự tin không? Bạn có nói dài dòng không? Bạn có quá xác xược không? Bạn trả lời câu hỏi có trôi chảy không? Đó là những điểm đáng ghi chép lại để bạn có thể thực hiện cuộc phỏng vấn khác tốt hơn.

Còn một lý do khác cho việc ghi chép của bạn. Bạn có thể được mời phỏng vấn vòng hai. Trong trường hợp này, bạn cần ghi lại:

- Tên người phỏng vấn và bất kỳ người nào mà bạn đã gặp.
- Những câu hỏi bạn cho rằng đáng ra mình có thể trả lời tốt hơn (bạn có thể chuẩn bị cho cuộc phỏng vấn sau).
- Bất kỳ một băn khoăn nào mà bạn cho rằng nhà tuyển dụng có.
- Bất kỳ điều gì bạn muốn nói nhưng đã không nói.
- Bất kỳ điều gì gây ấn tượng đối với nhà tuyển dụng và nên được nhấn mạnh trong cuộc phỏng vấn sau.

Những việc cần làm trong thời gian chờ kết quả phỏng vấn

Hãy gây ấn tượng tốt với nhà tuyển dụng bằng cách viết một bức thư ngắn cảm ơn họ đã tiếp bạn. Điều này sẽ khiến bạn được chú ý hơn các ứng viên khác. Hãy sẵn sàng gây ấn tượng tốt với họ trong cuộc phỏng vấn sau bằng việc viết lại cảm giác khi trả lời phỏng vấn và bất kỳ điều gì cần nhớ nếu bạn được mời phỏng vấn vòng hai.

15. Bạn sẽ làm gì nếu được tuyển dụng?

Chúc mừng bạn đã được tuyển dụng! Nếu bạn muốn có công việc đó, hãy vui vẻ nhận và tiếp tục bước đàm phán tiếp theo. Nếu bạn không thích công việc đó hoặc vừa nhận được lời mời làm một công việc tốt hơn, hãy lịch sự từ chối. Bạn không thể biết được khi nào sẽ lại chạm trán họ và sẽ không có lợi cho bạn nếu bạn từng nói, mặc dù rất thật, rằng họ cứ giữ lại việc của họ và bạn không thể nhận việc nếu họ chỉ trả lương 1 triệu.

Mẹo phỏng vấn

Về mặt pháp luật, công việc mới của bạn chưa có gì chắc chắn nếu bạn chưa ký hợp đồng lao động. Vì vậy, không nên truyền tay thông báo của bạn cho đến khi quy trình tuyển dụng kết thúc, nếu không bạn có thể kết thúc cuộc phỏng vấn mà không có được việc làm.

Tính toán thời gian không hợp lý

Vấn đề là bạn được tuyển dụng, nhưng bạn vẫn đang chờ đợi một lời mời làm việc tốt hơn. Bạn không muốn nhận lời ngay bởi bạn có thể bị lỡ cơ hội có việc làm tốt hơn, nhưng bạn cũng không muốn từ chối bởi có thể bạn không có được lời mời làm việc tốt hơn. Bạn nên làm thế nào?

Trong tình huống này phản ứng đầu tiên của bạn là thực hiện kế hoãn binh. Hãy nói rằng, bạn rất vui khi được tuyển dụng và xin phép được suy nghĩ và trả lời họ sau một ngày. Nếu bạn xin thời hạn quá lâu, họ sẽ đoán được điều gì đang diễn ra. Đừng để họ biết bạn đang hy vọng nhận được một lời mời tốt hơn. Nếu họ hỏi vì sao bạn cần thời gian quyết định, bạn có thể nói rằng bạn muốn thảo luận vấn đề này với gia đình, hay chỉ cần nói: chuyển sang một công việc mới là một quyết định lớn, bạn không muốn đưa ra quyết định vội vã. Họ sẽ không còn gì để thắc mắc.

Khi đó, bạn có lý do hoàn toàn hợp lý để liên lạc với ông chủ mà bạn thích và giải thích rằng bạn nhận được lời mời làm việc của công ty khác. Họ sẽ rất vui vì họ là sự lựa chọn số một của bạn và khi họ biết những người khác cũng muốn tuyển dụng bạn thì điều đó càng khiến bạn trở thành ứng viên

nhieu triển vọng. Đừng hy vọng họ sẽ trả lời ngay, nhưng hãy hỏi là liệu có thể trả lời bạn vào ngày mai không. Thông thường, họ sẽ trả lời là không.

Nếu không có nơi nào mời bạn làm việc, đừng coi đây là phương pháp hữu hiệu để ông chủ là lựa chọn số 1 của bạn mời bạn làm việc. Nếu chắc chắn họ sẽ tuyển dụng bạn, hãy thuyết phục họ đưa ra quyết định nhanh chóng. Bạn cũng có thể tìm hiểu xem họ có cân nhắc giữa bạn và một ứng viên khác không. Nhưng nếu bạn không chắc chắn được tuyển dụng, hãy hối thúc họ trả lời từ chối ngay. Ít nhất, lời từ chối của họ lúc này cũng giúp bạn tự do lựa chọn những lời mời làm việc khác, còn hơn là bạn tiếp tục chờ đợi và sau đó không đạt được kết quả gì.

Bạn có thể gặp các trường hợp sau:

- Có thể ông chủ là lựa chọn số 1 của bạn lâu đưa ra quyết định.
- Có lẽ bạn vẫn chưa được phỏng vấn, hoặc họ vẫn đang lên danh sách cho cuộc phỏng vấn vòng hai.
- Có thể sự lựa chọn số 1 của bạn chỉ dành riêng trong nội bộ và bất đắc dĩ bạn phải nói với ông chủ rằng bạn đã nộp đơn xin việc ở một nơi khác.

Trong các trường hợp trên, bạn không thể làm gì hơn ngoài sự mạo hiểm. Bạn phải cân nhắc xem mình cần công việc mới này đến mức nào, bạn muốn làm công việc hiện nay ra sao, các cơ hội tìm việc làm mà bạn thật sự muốn có, v.v... Nhớ rằng, bạn luôn có cơ hội được tuyển dụng và bạn có thể có một cuộc phỏng vấn thành công (ngay cả khi bạn đến phỏng vấn muộn). Việc nhà tuyển dụng lựa chọn bạn là một dấu hiệu rất tốt.

Bạn có biết?

Hầu hết các ông chủ đều kiểm tra khả năng chuyên môn của ứng viên trước khi đưa ra quyết định tuyển dụng. Theo thống kê, có đến 12% ứng viên trả lời không thật hoặc phóng đại khả năng chuyên môn hoặc kinh nghiệm làm việc. Tương tự, hầu hết các ông chủ đều sẽ tìm hiểu về lý lịch của ứng viên.

Đàm phán một hợp đồng

Bạn không cần đàm phán bất kỳ điều gì lương bổng hay các điều khoản và chế độ khác – khi chưa được tuyển dụng. Khi họ thừa nhận bạn chính là ứng viên mà họ cần, bạn mới nên đàm phán. Bạn cần chống lại mọi sự lôi cuốn nói về tiền lương cho đến tận lúc này.

Bạn nên đàm phán cho một hợp đồng chứ không chỉ đơn thuần là đồng ý với tất cả những gì mà họ đề nghị. Điều đó cho thấy bạn đánh giá cao giá trị bản thân và bạn là người không dễ bị thuyết phục. Xét ở khía cạnh rộng hơn, đó là những phẩm chất tốt của một người lao động. Trong bất kỳ trường hợp nào, nhà tuyển dụng sẽ đàm phán và thường kéo dài thời gian đàm phán.

Tuy nhiên, bạn không thể cố gắng đàm phán vượt quá những gì trong khả năng của họ đàm phán rơi vào bế tắc và bạn không có việc vào phút cuối. Nếu bạn muốn có công việc không cần yêu cầu một mức lương nhất định, hãy đảm bảo bạn chỉ yêu cầu những gì trong khả năng họ có thể đáp ứng. Vậy họ có thể đáp ứng được bao nhiêu?

- Nếu mức lương đã nêu ra hoặc bây giờ mới nêu ra bạn có thể có lý do đòi hỏi mức lương bằng mức lương tối đa mà họ đưa ra với điều kiện bạn có thể chứng minh rằng mình xứng đáng với nó.
- Nếu họ đưa ra một mức lương gần với mức lương bạn mong muốn, bạn có thể chấp nhận khoảng 10% cần đàm phán.
- Nếu công việc bạn đang dự tuyển đã cố định mức lương, bạn vẫn có thể đàm phán về các khoản thu khác.

Càng chứng minh được tầm quan trọng của mình bao nhiêu, bạn càng có cơ hội nâng cao mức lương của mình lên bấy nhiêu. Vì vậy, nếu trình độ chuyên môn hoặc kinh nghiệm của bạn cao hơn cả yêu cầu mà họ đăng trong quảng cáo tuyển nhân sự, bạn có cơ hội chứng tỏ mình xứng đáng được hưởng mức lương cao hơn mức trung bình đối với công việc này. Bạn cần chuẩn bị những lý lẽ để chứng minh mình xứng đáng được hưởng mức lương cao nhất trong khoảng lương của họ:

- “Tôi không những đạt được trình độ như yêu cầu tuyển nhân sự, mà còn có trình độ cao hơn”.

- “Các anh chỉ yêu cầu hai năm kinh nghiệm lập trình máy tính, trên thực tế tôi đã làm lập trình máy tính từ khi còn học phổ thông và tôi chuyên làm công việc này được gần bốn năm”.

- “Ngoài kinh nghiệm và trình độ mà các anh yêu cầu, tôi còn nói trôi chảy tiếng Pháp và tiếng Tây Ban Nha. Điều này rất có ích bởi các anh có rất nhiều khách hàng nước ngoài”.

Bạn được tuyển dụng bởi bạn có thể cống hiến cho công việc đó nhiều hơn các ứng viên khác, vì vậy, có lẽ bạn sẽ có nhiều điểm mạnh hơn mức trung bình. Những gì bạn cần làm là nhận ra những điểm mạnh đó và sử dụng chúng trong cuộc đàm phán.

Mẹo phỏng vấn

Trước khi bắt đầu đàm phán, bạn cần biết mình muốn mức lương tối thiểu là bao nhiêu. Đó có thể là số tiền để đảm bảo cuộc sống tối thiểu, cũng có thể là số tiền ít nhất mà bạn nghĩ mình xứng đáng được hưởng. Bạn cần đàm phán khi đã xác định được mức lương tối thiểu có thể chấp nhận được. Nếu không xác định được, bạn có thể phải ký hợp đồng với mức lương thấp hơn mong muốn.

Bạn vẫn chưa bắt đầu đàm phán, nhưng bạn cần xác định:

- Đề nghị mức lương cao hơn mức lương đầu tiên họ đưa ra – đó là tất cả những gì bạn có thể chứng minh mình xứng đáng với mức lương đó, từ việc có nhiều năm kinh nghiệm hơn cho đến những khả năng giúp bạn cống hiến trong công việc.

- Biết rõ mức lương tối thiểu bạn cần là bao nhiêu nếu nhà tuyển dụng trả mức lương thấp hơn thì thà bạn từ chối còn hơn chấp nhận lời mời làm việc.

Xác định các biến số

Có một việc bạn cần làm trước khi bắt đầu đàm phán. Bạn cần xác định tất cả các biến số. Hay nói cách khác, tất cả các điều khoản khác bạn có thể đàm phán để phụ thêm vào mức lương của bạn. Nếu thảo luận về chủ đề lương, bạn nên mặc cả như khi đi chợ. Bạn đưa ra mức lương cao hơn mức

lương họ đưa ra, mỗi bên đều đàm phán cho đến khi cả hai cùng chấp nhận một mức trung bình. Nhưng một cuộc đàm phán lương có thể còn phức tạp hơn nhiều và nó cũng có thể có lợi cho bạn.

Biến số là tất cả những yếu tố khác mà bạn có thể đưa vào đàm phán để có thể nhận được mức lương tương xứng. Vì vậy, nếu họ trả cho bạn mức lương thấp hơn mong muốn của bạn và bạn không thể hoặc không muốn yêu cầu thay đổi mức lương này, bạn có thể đề nghị họ cho phép nghỉ thêm một số ngày hoặc đề nghị được trang bị một máy tính ở nhà. Càng có nhiều biến số, bạn và ông chủ càng có nhiều cơ hội đàm phán thành công.

Hãy xem xét kỹ lưỡng danh sách các biến số dưới đây. Bạn có thể điền mức đề nghị mà ông chủ đưa ra (nếu bạn biết) vào cột giữa và những gì bạn cần đàm phán vào cột bên phải. Hãy nhớ rằng, họ không thể đáp ứng cho bạn tất cả mọi thứ. Nếu bạn yêu cầu mức tiền thưởng cao, bạn phải chấp nhận một điều gì đó như giảm lương cơ bản. Vì vậy, hãy điền vào bảng dưới đây những thứ mà theo bạn nghĩ là công bằng, vừa phải và hợp lý, chứ không phải dựa trên mong muốn của bạn.

Biên số	Đề nghị hiện tại	Mục tiêu
Lương		
Thưởng		
Hoa hồng		
Tiền làm ngoài giờ		
Chia lợi nhuận		
Nghỉ lễ		
Các ngày nghỉ khác (đi khám bệnh, con ốm, v.v...)		
Bảo hiểm y tế và các bảo hiểm khác		
Đóng góp trợ cấp lương hưu		
Quyền mua cổ phần		
Trợ cấp nuôi con nhỏ		
Chi phí chuyển nhà		
Xe công ty		
Máy tính công ty		
Điện thoại di động		
Trợ cấp đi lại		
Phụ phí nhà ở		
Thành viên câu lạc bộ sức khỏe		
Ngày bắt đầu làm việc		
Các điều khoản khác:		

Sau khi đã xác định các biến số, bạn không phải đàm phán cho tất cả các biến số đó. Bạn chỉ cần đàm phán cho những thứ mà bạn thật sự quan tâm, nhưng bạn cũng cần biết các biến số khác để đưa vào đàm phán khi rơi vào thế bí. Nếu họ không chấp nhận tăng lương hoặc tăng ngày nghỉ, bạn có thể đề nghị được trang bị máy tính hoặc phụ cấp nuôi con nhỏ.

Vấn đề là, ông chủ không muốn trả lương cho bạn cao hơn các nhân viên khác. Do đó, họ sẽ đưa ra một mức lương nhất định và đồng ý chỉ trả các khoản phụ cấp khác không giống nhau giữa các nhân viên. Như vậy, lương của bạn sẽ là khoản chi không đổi và họ sẽ không quá tốn kém khi cấp máy tính cho bạn. Bạn sẽ đánh giá giá trị của chiếc máy tính bằng số tiền mà bạn tiết kiệm được để mua, nhưng chi phí thực thì thấp hơn rất nhiều. Vì vậy, họ dễ dàng chấp thuận đàm phán các khoản trợ cấp hơn là lương.

Phương pháp đàm phán

Các nguyên tắc đàm phán đầu tiên:

- Tạo động lực cho bản thân
- Xác định được mức lương tối thiểu của bạn
- Xác định tất cả những biến số có thể

Khi bạn ngồi vào bàn đàm phán, có thêm ba nguyên tắc cần tuân theo là:

- Hiểu rõ tất cả vấn đề được đưa ra đàm phán
- Không bao giờ nhượng bộ vô điều kiện
- Nhất trí với tất cả hoặc không

Hiểu rõ tất cả các vấn đề được đưa ra thảo luận

Nếu nhà tuyển dụng là một nhà đàm phán giàu kinh nghiệm, luôn đàm phán được những hợp đồng tốt nhất cho công ty, thì nghĩa là họ đang nắm giữ một quân át chủ bài. Bạn phải tìm xem nó là gì. Họ có thể đưa ra các điều kiện cho bạn trước khi đồng ý một mức lương cụ thể. Họ có thể muốn bạn đồng ý với mức lương khởi điểm thấp hoặc phải đảm đương thêm các

nhiệm vụ ngoài những nhiệm vụ như thỏa thuận ban đầu. Nếu là người không cởi mở, họ sẽ đợi cho đến phút cuối mới bắt ngờ đưa ra điều này. Hay nói cách khác, họ sẽ đợi cho đến khi bạn gần như đã đồng ý với mức lương họ đề nghị.

Sau đó, họ bất ngờ tuyên bố: “Ồ, tôi cũng muốn anh đảm nhiệm công việc sổ sách của kế toán công ty tôi trong khi cô ấy đang nghỉ sinh”. Không phải là bạn không muốn có cơ hội chứng tỏ bạn có thể dễ dàng đảm đương công việc ấy và nếu bạn nhận, giá trị của bạn thậm chí còn được tăng thêm, với mức lương khởi điểm xứng đáng. Nhưng không hoàn toàn như vậy, bạn gần như kết thúc đàm phán, và ông chủ tương lai biết rằng bạn sẽ chấp nhận mức lương trung bình trong khoảng lương mà họ đưa ra. Đến lúc này, bạn rất khó rút lui và đề nghị mức lương gần với mức cao nhất trong khoảng lương.

Mẹo phòng vấn

Cuộc đàm phán thành công là khi kết thúc đàm phán, tất cả mọi người đều có cảm giác chiến thắng. Đàm phán tuyển dụng không mang tính đối đầu như các kiểu đàm phán khác – xét cho cùng, cả bạn và nhà đàm phán đều ở cùng một phía, nhưng nhà tuyển dụng vẫn muốn có cảm giác họ vừa tìm được một người phù hợp nhất với công việc với mức lương thấp nhất.

Cách tránh điều này cũng rất đơn giản: đề nghị họ nêu ra tất cả các vấn đề cần đàm phán và bạn cũng vậy. Bằng cách đó, bạn có thể cân đối tất cả các vấn đề. Bạn nên nói: “Chúng ta cần đàm phán về mức lương của tôi, và tôi cũng muốn thảo luận về các ngày nghỉ lễ. Còn vấn đề gì mà chúng ta cần thảo luận nữa không ạ?” Bạn đã làm khó cho họ khi quay lại thực tế là họ muốn đàm phán với bạn về việc đảm đương cả công việc của kế toán công ty tôi khi cô ấy nghỉ. Nếu họ không đề cập và sau đó bất ngờ tuyên bố điều đó, bạn sẽ cảm thấy dễ dàng và có lý do đề nghị họ quay lại những điều mà bạn vừa nhất trí và xem xét lại khi bạn có thêm thông tin mới.

Mẹo phòng vấn

Đừng quên rằng, nếu bạn không thể nhất trí với mức lương khởi điểm mà nhà tuyển dụng đưa ra, bạn vẫn có thể khiến ông chủ xem xét lại mức lương hoặc thậm chí đồng ý tăng lương sau một thời gian làm việc nhất định. Họ

muốn biết chắc chắn bạn thật sự làm việc tốt. Hãy đàm phán để họ nhất trí tăng lương khi bạn đã đáp ứng được những mục tiêu được thảo luận trước đó: “Bây giờ, anh nghĩ sao về mức lương 5 triệu mà anh trả cho tôi, chúng ta đã thỏa thuận sơ bộ rằng nếu tôi tăng năng suất lên 3%, lương của tôi sẽ tăng lên 6 triệu sau sáu tháng”.

Không bao giờ nhượng bộ vô điều kiện

Đây là một nguyên tắc đơn giản nhưng rất quan trọng trong đàm phán. Nó có nghĩa là nếu họ yêu cầu bạn giảm mức mong muốn hoặc chấp nhận tăng lương sau sáu tháng, bạn đừng bao giờ đồng ý vô điều kiện, hãy đưa ra các điều kiện tương ứng với mỗi đề nghị của họ:

- Nếu họ nói: “Chúng tôi chỉ có thể xem xét tăng lương cho anh sau ba tháng, bạn không nên nói: “Vâng, vậy cũng được”. Hãy nói: “Với điều kiện là tăng ít nhất 1 triệu nếu tôi làm việc hiệu quả trong thời gian thử việc”.
- Khi họ nói: “Chúng tôi chỉ có thể trả cho anh 5% hoa hồng”, bạn nói: “Nếu tính theo cách đó thì tiền hoa hồng sẽ là 5% của tổng”.
- Khi họ nói: “Anh được phép nghỉ tổng cộng thời gian là bốn tuần”, bạn nói: “Trong trường hợp này, tôi muốn có ít nhất là năm ngày nghỉ để giải quyết việc riêng trong một năm”.

Bạn nên đưa ra ý kiến của mình. Nguyên tắc này mang tính quyết định bởi nó có nghĩa là bạn sẽ kết thúc đàm phán với một hợp đồng có lợi cho mình. Mỗi khi mất một thứ gì đó, bạn cũng sẽ đạt được một thứ khác. Chỉ cần bảo đảm sự nhượng bộ mà bạn đạt được từ họ tương xứng với giá trị của những thứ mà bạn đưa ra.

Mẹo phỏng vấn

Khi bạn không nhượng bộ vô điều kiện, ông chủ tương lai sẽ hiểu rằng bạn là một nhà đàm phán cứng rắn và không dễ bị thuyết phục. Họ sẽ suy nghĩ kỹ yêu cầu nhượng bộ của bạn khi nhận ra rằng mỗi lần đưa một yêu cầu, họ đều phải mất đi một thứ gì đó.

Đồng ý với tất cả hoặc không

Cách bạn đạt được thỏa thuận cuối cùng trong đàm phán là xê dịch các biến số đến điểm cân bằng. Ví dụ, nếu mức lương thấp hơn mức lương mong muốn của bạn, bạn sẽ đề nghị có phụ cấp nuôi con nhỏ. Tất nhiên, bạn sẽ chỉ nhận được mức phụ cấp nuôi con nhỏ thấp hơn nếu bạn có thêm vài ngày nghỉ để giải quyết việc riêng, v.v... Tất cả các yếu tố này dường như đang ở trên một cán cân trượt, một yếu tố được nâng lên khi yếu tố khác trượt xuống để giữ cho tổng cân bằng, nhằm có được hợp đồng khiến bạn hài lòng.

Có một điều bạn không nên làm là nhất trí với bất kỳ một biến số nào trước khi bạn nhất trí với những biến số còn lại. Nghĩa là một trong số các con trượt của bạn bị mắc lại, bạn không thể điều chỉnh để giữ cân bằng. Bạn sẽ gặp nhiều khó khăn khi đàm phán hợp đồng và phải đưa ra nhiều lý lẽ cho một trong số các mức thang trượt của bạn để lấy lại thăng bằng.

Cảnh báo!

... bạn đã nhất trí mức lương khởi điểm và các chế độ phụ cấp. Bây giờ, ông chủ tương lai mới nói với bạn rằng số ngày nghỉ quy định trong công ty này ít hơn một tuần so với các công ty khác. Vấn đề là bạn có rất ít thời gian để đàm phán và bạn đã đồng ý với hầu hết các điều khoản.

Vì vậy, trong đàm phán, bạn không nên nói kiểu như: “Thôi được, chúng ta đã nhất trí với mức lương cơ bản, bây giờ hãy nói về các chế độ”. Ngay cả khi họ cố ép bạn nói như vậy, hãy nói: “Chúng ta chưa đàm phán xong mức lương nên tôi vẫn quan tâm đến điều đó. Nhưng tôi rất vui được tiếp tục đàm phán và thảo luận về các chế độ”.

Thư tuyển dụng

Khi thỏa thuận đã hoàn tất, bạn có thể phải chờ một bức thư tuyển dụng từ ông chủ mới. Nội dung thư bao gồm:

- Vị trí được tuyển
- Mức lương
- Ngày bắt đầu làm việc (nếu đồng ý)

- Địa điểm
- Bất kỳ điều kiện nào phải tuân theo
- Thời gian và thủ tục chấp nhận/từ chối đề nghị tuyển dụng

Nếu tất cả những điều trên khớp với những gì bạn đã nhất trí, bạn sẽ đến nhận việc. Thư trả lời của bạn phải trình bày giống như thư tuyển dụng, nên viết tay để có sự ràng buộc về mặt pháp lý.

Khiến công việc phù hợp với bạn

Khi nhận được lời mời làm việc, bạn sẽ phải quyết định xem mình có nhận việc làm đó không. Nếu bạn còn do dự, như đang chờ đợi một lời đề nghị tốt, bạn có thể xin thêm một ngày để quyết định. Nhưng sớm muộn gì bạn cũng phải đưa ra quyết định.

Nếu đồng ý nhận việc, bạn cần đàm phán được một hợp đồng có lợi nhất cho mình. Hãy nghiên cứu những gì bạn tin là ông chủ có thể đáp ứng và khi bạn chuẩn bị đàm phán:

- Tạo động lực cho bản thân
- Xác định mức lương tối thiểu của bạn
- Xác định tất cả các biến số có thể

Trong cuộc đàm phán:

- Đưa ra tất cả các vấn đề cần đàm phán
- Không bao giờ nhượng bộ vô điều kiện
- Đồng ý với tất cả hoặc không

16. Bạn nên làm gì nếu không được tuyển dụng?

Không phải lúc nào bạn cũng được tuyển dụng dù bạn đã thể hiện rất xuất sắc trong cuộc phỏng vấn. Không ai thích hợp với mọi vị trí và chắc chắn sẽ có ứng viên bị loại. Khi nhận ra và ghi lại những thiếu sót trong cách thể hiện để rút kinh nghiệm cho lần phỏng vấn sau, bạn không nên tự trách mình khi không được tuyển dụng. Nếu bạn chuẩn bị kỹ càng và làm theo tất cả những lời khuyên trong cuốn sách này, bạn sẽ làm được mọi điều mình muốn.

Bạn có biết?

Theo thống kê, phỏng vấn là một trong những phương pháp tuyển dụng kém hiệu quả nhất, mặc dù phổ biến nhất. Một trong những nguyên nhân là phỏng vấn dựa trên khả năng và đánh giá của nhà tuyển dụng, nhưng không phải tất cả các nhà tuyển dụng đều có kỹ năng phỏng vấn cần thiết. Theo Phil Boyle, Giám đốc Điều hành công ty trách nhiệm hữu hạn Ramsey Hall, một công ty tuyển dụng cao cấp: “Nếu bạn cảm thấy mình bị loại khỏi công việc mà mình hoàn toàn có thể đảm đương, hãy nghĩ rằng là do nhà tuyển dụng không biết nhìn người chứ không phải do lỗi của bạn.

Thật tuyệt vời nếu bạn có nhiều cuộc phỏng vấn hứa hẹn phía trước và có thể bạn không thật sự thích vị trí mà bạn không được tuyển dụng. Nhưng điều gì sẽ xảy ra nếu đó là công việc mà bạn khao khát, và chắc chắn rằng mình là người phù hợp nhất? Bạn nên làm gì sau khi bị loại?

Nếu bạn có tên trong danh sách sơ tuyển hoặc trong vòng phỏng vấn cuối cùng, rõ ràng nhà tuyển dụng cho rằng bạn có khả năng đảm nhiệm công việc. Vấn đề là, nhà tuyển dụng cảm thấy (có thể đúng, có thể sai) một trong các ứng viên khác có thể đảm đương công việc tốt hơn bạn.

Cảnh báo!

... bạn không được tuyển dụng, bạn thật sự thất vọng. Sau sáu tuần thất vọng, bạn vẫn hy vọng có được công việc đó. Trong khi đó, ứng viên được tuyển dụng nhận thấy mình không thích hợp với công việc và quyết định ra đi. Ông chủ đang cân nhắc sẽ tuyển dụng ai. Họ không nhận được tin tức gì

của bạn kể từ khi họ gửi thư từ chối, vì vậy, họ tuyển dụng ứng viên khác trong danh sách sơ tuyển, người luôn giữ mối liên lạc với họ, để thay thế.

Trường hợp một ứng viên được tuyển dụng chỉ làm trong thời gian ngắn không phải là hiếm. Khi họ quyết định ra đi, các ông chủ thường không quảng cáo tuyển nhân sự mà lựa chọn ngay một trong những ứng viên trong cuộc thi tuyển ban đầu. Đôi khi, sau một vài tháng lại có một vị trí khuyết tương tự, ông chủ sẽ gặp gỡ bất kỳ ứng viên nào trước đó để tìm hiểu xem họ có thể làm việc cho mình hay không.

Nếu bạn là một ứng viên tài năng và vẫn chưa làm ở nơi khác, bạn vẫn sẽ nằm trong danh sách những người được tuyển dụng lần sau. Nhưng chỉ điều đó thôi chưa đủ bạn cần là người đứng đầu danh sách và cần khiến họ hiểu rằng bạn vẫn đang tìm một công việc phù hợp và sẽ rất vui vì bất kỳ điều gì họ dành cho bạn.

Vậy làm thế nào để có thể đứng đầu danh sách đó? Bạn cần viết một bức thư phản hồi lại bức thư từ chối của họ để nhà tuyển dụng biết rằng bạn vẫn quan tâm đến bất kỳ vị trí nào còn trống của họ. Bạn có thể viết ngắn gọn: “Cảm ơn các anh đã cho tôi biết kết quả đợt tuyển nhân sự vừa rồi. Tôi rất tiếc vì mình đã không thành công. Tuy nhiên, tôi thật sự ấn tượng với công ty của các anh và vẫn muốn được làm việc ở đó. Tôi sẽ rất vui nếu các anh chú ý đến tôi khi cần hoặc nếu các anh dành cho tôi một vị trí phù hợp khác trong tương lai gần”.

Mẹo phỏng vấn

Trong thư, đừng bao giờ viết kiểu như, nhà tuyển dụng đã nhầm lẫn và bạn mới là ứng viên phù hợp nhất cho công việc. Bất kỳ một lời ám chỉ nào thể hiện đánh giá của nhà tuyển dụng là sai đều không có lợi cho bạn.

Bức thư đó giúp bạn gây ấn tượng tốt với nhà tuyển dụng. Hãy thể hiện bạn không chỉ lịch sự và nhiệt tình với công việc, mà còn biết nén sĩ diện và tiếp tục chiến đấu trong khi yếu thế.

Nhưng không phải bức thư này sẽ có ảnh hưởng mãi mãi. Nếu có công việc tương tự sau sáu tháng, ông chủ chắc chắn sẽ triển khai quy trình tuyển

nhân sự mới chứ không gọi điện cho bạn nếu bạn không liên lạc với họ trong thời gian đó.

Đó là những điều bạn cần làm nếu thật sự muốn làm việc cho ông chủ đó. Và bạn có thể thích, đặc biệt là khi bạn đang ở vị trí ít thách thức. Trong tình huống này, bạn có thể nộp đơn xin việc một vài chỗ, và có lẽ bạn cũng sẽ bị loại ở một số nơi. Bạn có thể có đủ khả năng để lựa chọn, và chỉ có một số công ty bạn thật sự muốn từ bỏ công việc hiện tại để đệ đơn vào đó.

Cách tốt nhất để giữ liên lạc là liên lạc với người đã phỏng vấn bạn vài tháng trước. Bạn có thể gọi điện, viết thư, gửi email hoặc bất kỳ hình thức liên lạc nào khác. Dù liên lạc bằng hình thức nào cũng nên ngắn gọn; không chọc tức họ. Bạn chỉ cần nói rằng bạn vẫn đang tìm kiếm một công việc phù hợp và bạn vẫn muốn được làm việc cho công ty của họ. Bạn thể hiện rằng bạn vẫn thích và chờ đợi.

Vận dụng thông minh

1. Xem xét tỉ mỉ nhật ký của bạn ngay khi bạn không được tuyển dụng cho công việc mà bạn thật sự mong muốn và ghi chép lại để liên lạc với nhà tuyển dụng sau vài tháng nếu bạn vẫn chưa tìm được công việc tốt hơn.
2. Quyết định xem nên gọi điện hay gửi email. Nếu bạn quyết định gọi điện, hãy xác định trước những điều muốn nói. Nếu bạn gửi email, hãy suy nghĩ nghiêm túc về cách diễn đạt nếu đó là bức thư mang tính trang trọng.
3. Mỗi lần liên lạc với họ, hãy ghi lại để nhớ và liên lạc lại sau hai tháng nữa.

Đó là tất cả những điều khiến nhà tuyển dụng lưu ý đến tên của bạn và để họ biết rằng bạn vẫn chưa làm một công việc nào khác. Nếu bạn vẫn nghi ngờ tầm quan trọng của những việc làm trên, hãy suy nghĩ về một vài trường hợp mà bạn vẫn có thể có được công việc sau:

- Ứng viên được tuyển không thấy hứng thú khi làm việc và quyết định ra đi.
- Có một vị trí tương tự còn khuyết trong công ty.

- Nhà tuyển dụng giới thiệu bạn cho một đồng nghiệp ở công ty khác.
- Nhà tuyển dụng giới thiệu bạn đến nơi liên hệ, một người bạn hoặc một đồng nghiệp cũ – những nơi có công việc tương tự ở các công ty khác.
- Nhà tuyển dụng chuyển đến làm việc cho một công ty khác nơi mà họ phải tuyển nhân sự mới.

Các nhà tuyển dụng chuyên nghiệp hiểu rất rõ về tất cả các loại công việc hơn là các nhà tuyển dụng nghiệp dư. Nếu họ không tuyển dụng bạn, nhưng biết rằng, bạn là người có tài, lịch sự và tràn đầy nhiệt huyết, chắc chắn họ sẽ giới thiệu bạn với người khác

Đừng chờ đợi mãi một công việc

Bạn không nên chờ đợi mãi một công việc mà sẽ không bao giờ đến với bạn, đó là một nguyên tắc chung. Người ta có thể nói rằng khả năng của bạn tương đương với ứng viên thành công và có thể có công việc khác cho bạn trong sáu tháng tới. Tất nhiên, bạn cần giữ liên lạc với họ, nhưng cũng phải tìm kiếm công việc khác.

Công ty đó có thể không có việc khác, hoặc nhà tuyển dụng không làm ở đó nữa, nên bạn không có gì bảo đảm rằng mình cuối cùng sẽ được tuyển dụng. Nếu về cơ bản bạn không thích vị trí hiện nay của mình và đây không phải là công ty duy nhất mà bạn muốn làm việc thì không nên thực hiện theo nguyên tắc “được ăn cả ngã về không”.

Nếu bạn muốn tìm một công việc mới, hãy nộp đơn vào tất cả các vị trí mà bạn cảm thấy thú vị và khi được tuyển dụng, bạn sẽ thật sự thích thú, hãy nhận những công việc có triển vọng về lương hoặc về bất kỳ điều gì quan trọng với bạn. Trong thời đại ngày nay, bạn không thể dừng chân mãi một chỗ, sẽ có những cơ hội khác để trong những công ty mà bạn mơ ước, không nên chờ đợi mãi một công việc mà bạn không thể có được.

Và trong thời gian đó, bạn sẽ có rất nhiều cơ hội để ôn luyện lại những gì đã học được. Ngay cả khi đến nửa cuộc phỏng vấn bạn cảm thấy đây không phải là công việc mình cần, thì đó vẫn là cơ hội tuyệt vời để bạn ôn luyện lại tất cả những kỹ năng đã được học, vì vậy, khi bạn đến với cuộc phỏng

vấn cho một công việc bạn thật sự thích, bạn có thể chắc chắn rằng bạn sẽ có một cuộc phỏng vấn thành công.

Nếu lúc đầu...

Không nên bỏ cuộc chỉ vì bạn bị loại. Nếu bạn thật sự yêu thích công việc này, hãy thể hiện điều đó với nhà tuyển dụng. Thi thoảng, hãy liên lạc với họ nếu trong thời gian đó bạn vẫn chưa tìm được việc. Sớm muộn gì bạn cũng có cơ hội tìm được một việc làm khác và có thể còn tốt hơn cả công việc mà bạn đã ứng tuyển.

Đáp án

Trang 27	Có: 1, 4, 5 Không: 2, 3
Trang 77	A3, B1, C4, D2
Trang 105 Không có đáp án chính xác cho bài tập này. Một số câu hỏi tương ứng với vị trí công việc như:	Quản đốc: 1, 2, 3, 5 Trợ lý bán hàng: 2, 3, 4, 5, 6 Nhân viên kế toán: 2, 5, 6, 7 Giám sát dự án: 1, 2, 3, 4, 5
Trang 172	Câu hỏi đánh giá khả năng diễn đạt: C, B, B, A Câu hỏi đánh giá khả năng toán học: D, C, E Câu hỏi biểu đồ: E, B, D

Kết luận

Tôi hy vọng rằng khi ai đó nhắc tới cụm từ “tạo dựng quan hệ” bạn sẽ không còn phải rụt rè nữa. Bạn sẽ biết rằng việc tạo dựng quan hệ không đơn thuần là việc trao đổi danh thiếp mà quan trọng hơn, nó giúp bạn có được sự tự tin và những kỹ năng cần thiết để xây dựng mạng lưới quan hệ trong mọi lĩnh vực của cuộc sống.

Những người tạo dựng quan hệ cũ khôi đã phát triển kỹ năng của họ thông qua thực hành, đôi khi họ cũng mắc phải nhiều sai lầm, không ít lần bị từ chối nhưng họ vẫn thực hiện được mục tiêu và giúp đỡ người khác thực hiện mục tiêu của mình. Điều quan trọng là bạn phải biết áp dụng những thứ bạn đã học được từ cuốn sách này vào công việc, các mối quan hệ – bất cứ nơi đâu bạn có thể kết nối với người khác.

Những người tạo dựng quan hệ cũ khôi không nói vĩnh biệt, vì họ biết rằng con đường mòn có thể một lần nữa quay trở lại. Tôi mong rằng bạn sẽ sử dụng những kỹ năng tạo dựng quan hệ trong cuốn sách này để tạo ra cuộc sống như bạn mong muốn. Bạn có thể kết nối với tôi, với cả cộng đồng (những người đang làm công việc tạo dựng quan hệ để chia sẻ thành công của mình với mọi người.

Chúc bạn thành công!

STEVEN D’SOUZA

www.brilliantnetworking.net